

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 15 · 5. november
Sesjonen 2020–2021

Møte torsdag den 5. november 2020 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 15):

1. Redegjørelse av statsministeren om håndteringen av koronapandemien
2. Innstilling fra finanskomiteen om Brev til Stortinget fra Norges Banks representantskap om ansettelse av ny daglig leder av Norges Bank Investment Management (NBIM)
(Innst. 398 S (2019–2020), jf. Dokument 9:1 (2019–2020))
3. Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om ansettelsen av leder for Oljefondet og Norges Banks omdømme
(Innst. 37 S (2020–2021), jf. Dokument 8:131 S (2019–2020))
4. Innstilling fra finanskomiteen om Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 102/2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2014/56/EU og forordning (EU) 537/2014
(Innst. 35 S (2020–2021), jf. Prop. 37 LS (2019–2020))
5. Innstilling fra finanskomiteen om Lov om revisjon og revisorer (revisorloven) og lov om endringer i lov om Folketrygdfondet
(Innst. 34 L (2020–2021), jf. Prop. 37 LS (2019–2020))
6. Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å sikre en rettferdig fordeling av goder og byrder som følger av koronapandemien
(Innst. 38 S (2020–2021), jf. Dokument 8:149 S (2019–2020))
7. Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Rigmor Aasrud, Arild Grande, Elise Bjørnebekk-Waagen og Lise Christoffersen om likestilling mellom ektepar, registrerte partnere og samboere når det gjelder etterlatte- og ektefellerrettigheter i offentlige og private tjenestepensjoner
(Innst. 39 S (2020–2021), jf. Dokument 8:139 S (2019–2020))
8. Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å fjerne avgiftsfritak på luksusbiler og innføre miljøtiltak for folk flest i hele landet
(Innst. 36 S (2020–2021), jf. Dokument 8:58 S (2019–2020))
9. Referat

Presidenten: Representanten Kjersti Toppe vil fremsette et representantforslag.

Kjersti Toppe (Sp) [10:00:23]: Eg vil på vegner av stortingsrepresentantane Jenny Klinge, Geir Adelsten Iversen, Emilie Enger Mehl og meg sjølv setja fram eit forslag om å evaluera endringa i psykisk helsevernloven frå 2017 om innføring av krav til samtykkekompetanse for innlegging i tvungent psykisk helsevern.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:00:52]

Redegjørelse av statsministeren om håndteringen av koronapandemien

Statsminister Erna Solberg [10:01:20]: Siden helse- og omsorgsminister Bent Høie var her og redegjorde 13. oktober, har situasjonen endret seg dramatisk – både i Europa og her i Norge. Mitt hovedbudskap i dag vil være at nordmenn de kommende ukene i størst mulig grad må holde seg hjemme og begrense sosial kontakt med andre mennesker.

Bare de tre siste ukene har vi fått mer enn 6 000 flere smittede i Norge. Selv om langt færre syke ble testet i starten av pandemien, er det tankevekkende at dette utgjør nesten en tredjedel av alle som er bekreftet smittet siden mars. Kurven blir brattere uke for uke. Den siste uken har vi registrert nesten like mange smittetilfeller som vi gjorde i hele september, og vi våkner til stadig nye smitterekorder. Det reelle antallet smittede er enda høyere enn det vi fanger opp. Folkehelseinstituttet regner med at 60 pst. av smittetilfellene ikke blir oppdaget. Det blir ikke igangsatt isolasjon, smittesporing og karantene når smitten ikke oppdages. I tillegg er smitekilden ukjent for én av tre som tester positivt for covid-19.

Situasjonen er svært alvorlig. Fortsetter smitteutviklingen på samme måte, kan vi oppleve det samme som stadig flere land i Europa opplever. I Tsjekkia utgjør antallet døde de to siste ukene over 20 per 100 000 innbyggere. I samme periode har over 1,5 pst. av befolkningen testet positivt for covid-19. Lignende smittetall ser vi i Belgia. Andre land kommer etter. Frykten er et helsevesen som kollapse. Frankrikes president Macron uttalte nylig at viruset sprer seg med en fart som ikke engang de mest pessimistiske spådommene kunne forutse. I Storbritannia er smittespredningen langt større enn det helsemyndighetene la til grunn i sitt «worst-case scenario».

I Norge er vi ikke i den fasen ennå. Men også vi kan være på vei dit. Også her sprer viruset seg raskere enn vi hadde forutsett. Samtlige fylker har nå over 20 tilfeller

per 100 000 innbyggere de siste 14 dagene. For Norge som helhet er tallet 91,8. Vi har ikke mistet kontrollen med situasjonen, men vi har mindre kontroll enn vi ønsker, og det går i gal retning. Det er stadig mer krevende å finne smitekilden til stadig flere av de smittede. Det svekker kontrollen med smittespredningen.

Kommunene har fortsatt kontroll på arbeidet med testing, isolering, sporing og karantene, det vi kaller for TISK, men kapasiteten er under press, og i noen kommuner under sterkt press. Øker smitten videre, kan vi miste kontrollen. I ytterste konsekvens kan sykehusene bli overvældet av antallet pasienter som trenger behandling. Vi er ikke der nå. Men skjer det, har vi mistet kontroll på situasjonen.

Utviklingen kan snus dersom vi setter inn sterkere tiltak for å begrense mobiliteten og redusere sosial kontakt mellom mennesker. Det betyr at folk i størst mulig grad må holde seg hjemme og ha minst mulig kontakt med andre enn sine nærmeste. Alle fylker og nærmere 60 kommuner opplever at smitten øker. Akkurat nå er situasjonen særlig alvorlig i og rundt Oslo og Bergen, men også mange mindre kommuner opplever betydelige utbrudd. Tiltakene som er iverksatt, har ikke vært tilstrekkelige for å stoppe smittespredningen.

Alle land i Europa innfører eller gjeninnfører nå strenge tiltak. Tendensen er at landene går fra lokale til nasjonale tiltak når lokale tiltak ikke strekker til og det er fare for at kapasiteten i helsetjenesten utfordres. Vi må klare å begrense spredningen i byområder som Oslo, Drammen og Bergen, slå ned utbrudd vi ser i hele landet, og begrense importsmitten vesentlig. Hvis vi ikke lykkes, er det stor sannsynlighet for at smitten kommer ut av kontroll.

Smittesporing, testing og håndtering av utbrudd er helt avgjørende for å stanse og forhindre videre utbrudd. Vi vet at mange kommuner sliter med kapasiteten, særlig når det gjelder smittesporing. Samarbeid mellom kommuner, kreative løsninger for å sette inn ekstra personell, mv. klarer ikke i lengden å demme opp for kombinasjonen av mange utbrudd og mange smittede som igjen har mange nærkontakter. Helsedirektoratets vurdering er at kommunenes kapasitet til å håndtere pandemien vil bryte sammen lenge før kapasiteten på intensivavdelingene i sykehusene.

Siden våren er kapasiteten til å behandle pasienter med covid-19 i sykehusene blitt styrket. Mer utstyr er anskaffet, mer personell har trent, bedre planer er lagt, og vi har mer erfaring. Det er likevel ikke ønskelig at vi kommer i en situasjon der vi er tvunget til å ta i bruk den økte beredskapen. Helsedirektoratet har beregnet at vi vil se en betydelig økning i antall pasienter som krever intensivbehandling, de nærmeste ukene. I slutten av november kan vi risikere at mange pasienter har behov

for intensivbehandling for covid-19. Hvis vi ikke sammen klarer å bryte trenden, vil reservekapasiteten for intensivbehandling være belagt innen et par måneder. I en slik situasjon må helseforetakene omdisponere ressurser og redusere planlagt virksomhet. Et stort belegg med covid-19 pasienter som trenger intensivbehandling, vil føre til mindre tilgjengelig intensivkapasitet for øvrig akutt helsehjelp. Siden april har sykehusene klart å ta igjen mye av undersøkelsene og behandlingene som ble utsatt gjennom vinteren. Med en slik utvikling vi nå ser, kan mange undersøkelser og behandlinger igjen bli utsatt.

Den 7. mai fastsatte regjeringen en langsiktig strategi og plan for håndtering av koronapandemien og justering av tiltakene. Målet med strategien var å holde smittespredningen under kontroll. Strategien ble fulgt opp med en beredskapsplan for smitteverntiltak som kan iverksettes ved økt smittespredning. Da vi gjennom våren reduserte tiltaksnivået, var vi tydelige på at tiltak rettet mot barn skulle fjernes først, deretter tiltak som rammet arbeidslivet og økonomiske interesser, og til slutt øvrige tiltak. Denne prioriteringsrekkefølgen gjelder fremdeles. Det betyr at når vi nå strammer til, ønsker vi så langt som mulig å skjerme barn, unge og sårbare grupper. Når vi skjerper tiltakene, er målet at sykdomsbyrden skal være lav, og at helse- og omsorgstjenesten skal kunne håndtere antallet pasienter.

I forrige uke besluttet regjeringen følgende endringer i tiltakene:

- et skjerpet råd om ikke å ha mer enn fem gjester i private hjem
- et generelt råd om færre sosiale kontakter
- en grense på 50 personer for private sammenkomster på offentlig sted eller i leide eller lånte lokaler
- krav om fastmonterte seter ved arrangementer utendørs hvor man kan ha tre ganger 200 deltakere
- styrking av kommunenes kontroll og tilsyn og økte ressurser til kommunene til dette arbeidet
- krav om karantene for utenlandske arbeidstakere som kommer til Norge fra land med særlig høyt smittenivå
- krav om at utenlandske arbeidstakere i fritidskarantene skal være innkvartert i enerom
- kommuner med høy smitte ble bedt om å vurdere ytterligere konkrete tiltak

Det er for tidlig å vurdere effekten av disse tiltakene. I løpet av forrige uke økte imidlertid smitten enda mer enn det regjeringen fryktet da tiltakene ble utformet. Risikoen for å miste kontroll har økt. Det er derfor nødvendig med ytterligere skjerpelse. Regjeringen har derfor besluttet følgende nye endringer i tiltakene:

- Vi anbefaler at alle i de kommende ukene i størst mulig grad holder seg hjemme og begrenser sosial

kontakt med andre mennesker. Det er kanskje den viktigste anbefalingen vi har, fordi det gjør kommunenes smittesporing lettere.

- Unge og voksne som har vært i situasjoner der det har vært vanskelig å holde minst en meters avstand, bør holde minst to meters avstand ved besøk til personer i risikogrupperne.
- Vi innfører en grense på inntil 20 personer på private sammenkomster og 50 personer på innendørs arrangementer uten fastmonterte seter. Innendørs kan det fortsatt være inntil 200 personer på arrangementer der alle i publikum sitter i fastmonterte seter.
- Unødvendige innenlandsreiser bør unngås. Arbeidsreiser som anses nødvendige, og reiser til fritidseiendommer som kan gjennomføres uten kontakt med andre, er unntatt.
- Det innføres nasjonal skjenkestopp kl. 24. Nye gjester kan ikke slippes inn etter kl. 22. Dette gjøres gjeldende fra midnatt natt til lørdag 7. november.
- Utenlandske reisende til Norge som kommer fra røde land eller områder, må fremvise negativ covid-19-test før innreise til Norge. Testen må være tatt under 72 timer før innreisen. Dette iverksettes fra midnatt natt til mandag 9. november.
- Personer som kommer uten fast bopel eller arbeids- eller oppdragsgiver i Norge, må oppholde seg på karantenehotell og teste seg i en periode på inntil ti dager. Perioden kan bli redusert når effekten av negativ test før innreise og test tatt i Norge blir vurdert nærmere. Helsedirektoratet har fått i oppdrag å utrede nærmere hvordan disse kravene kan innføres.

En rekke nye tiltak føyes til listen som skal vurderes av kommuner med høy smitte. I tillegg gis Helsedirektoratet flere oppdrag, for bl.a. å vurdere tiltak for å beskytte mennesker i risikogrupperne og skjerme sårbare grupper i samfunnet. Tiltakene er målrettet mot situasjonene der vi ser at smitten skjer. I tillegg vil jeg understreke det jeg innledet med: De kommende ukene må alle i størst mulig grad holde seg hjemme og begrense sosial kontakt med andre mennesker.

Jeg vil nå gå litt grundigere igjennom noen av de nye tiltakene.

Vi innfører tiltak for å begrense importsmitte, og endringer i karantenerregelverket. Smitte som kommer med personer som reiser over landegrensen inn i Norge, utgjør en vesentlig belastning for kommunene og har ført til flere store utbrudd. De kontrollmekanismene og reglene vi har hatt for reisende til og fra Norge, fungerte da smitten i Europa var på et lavere nivå. Økt smitte i de landene vi har mye kontakt med, har gitt et behov for å stramme til.

I forrige uke strammet vi som nevnt inn for arbeidsreisende. Regjeringen strammer nå ytterligere inn i inn-

reiseregelverket. Kravet om attest på gjennomført test ligner på systemet de har i Danmark. Vi innfører det for alle reisende fra land som vi kategoriserer som røde. Hos oss kommer det i tillegg til kravet om karantene de ti første dagene i landet. Kravet skal ikke gjelde for nordmenn eller personer som er bosatt i Norge. Det gis enkelte unntak fra kravet om negativ test, bl.a. for personer som jevnlig ankommer Norge fra Sverige for å arbeide, og for personell i kritiske samfunnsfunksjoner som er nødvendige for å unngå fare for liv og helse. Kravet om opphold på karantenehotell vil gjelde for alle som kommer hit uten å ha bopel i Norge, eller som ikke har en arbeids- eller oppdragsgiver i Norge som kan sørge for egnet oppholdssted. Dette er en innstramming som vil påvirke både turister, besøkende og arbeidsreisende. Regelendringen innebærer at en bestemor eller en annen slektning fremdeles kan komme på besøk, men den første perioden i landet må bli på et hotell. Denne vurderingen bygger på at private hjem ikke er et egnet karantenested for gjester fra land med høye smittenivåer.

Obligatorisk testing ved ankomst til Norge har vært diskutert. Det vil være et svært ressurskrevende tiltak. Det er et spørsmål om tiltaket gir tilstrekkelig merverdi for å forsvare at knappe personellressurser brukes til dette nå. Obligatorisk testing vil potensielt kunne svekke TISK-arbeidet ved at ressurser flyttes over til testing ved grensestasjoner. Erfaringer fra Island viser også at mange smittede kommer inn i landet på tross av testing ved ankomst, fordi testen bare gir et øyeblikksbilde. For arbeidsreisende som kan benytte unntak i covid-19-forskriften for å arbeide i karantenetiden, er det allerede krav om jevnlig testing, noe arbeids- eller oppdragsgiveren er ansvarlig for både å organisere og finansiere.

For å sikre etterlevelse av reglene om innreisekarantene er det viktig at alle reisende får tilpasset informasjon på respektive språk. Helsedirektoratet vil derfor sørge for at informasjonen som gis til reisende som ankommer Norge, er tilstrekkelig kjent, og at den er god.

Skal vi stoppe smitten og lette arbeidet med smittesporing, må vi nå redusere antallet mennesker vi møter. Det handler om å holde seg mest mulig hjemme og begrense mobilitet og sosial kontakt.

Vi gjeninnfører også det nasjonale rådet om å unngå unødvendige reiser i Norge. Det gjelder også for arbeidsreiser som ikke anses som nødvendige. Reiser til fritidseiendommer som kan gjennomføres uten kontakt med andre, kan fremdeles gjennomføres.

I forrige uke strammet vi inn grensene på arrangementer. Nå er det en grense på inntil 50 personer for private sammenkomster på offentlige steder og i leide lokaler. For andre arrangementer innendørs, som f.eks. idrettskonkurranser og kulturarrangementer, er grensen i dag 200 personer. Nå strammer vi altså ytterligere

inn. Flere av smitteutbruddene er knyttet til større innendørs arrangementer, særlig private sammenkomster. Det bør fortsatt være strengere regulering av private sammenkomster, der omgangsformen gjerne er tettere enn ved andre arrangementer. Vi setter derfor en grense på 20 personer for private sammenkomster på offentlige steder og i leide lokaler. Vi innfører også en grense på maksimalt 50 personer på innendørs arrangementer der ikke alle sitter i fastmonterte seter. Det betyr f.eks. at man normalt kan være 50 til stede på seminarer, religiøse forsamlinger, seremonier ved bryllup og begravelser der det ikke er fastmonterte seter – benker er ikke fastmonterte seter – og på idrettsarrangementer i hallidretter. Skal en samle mer enn 50 personer på slike arrangementer, må det være fastmonterte seter. Da er grensen for antall deltakere fortsatt 200.

Nasjonal skjenkestopp ved midnatt var regelen frem til 13. oktober. Tiltaket ble erstattet med en oppfordring til kommunene om å vurdere behovet for lokale tiltak. Oslo og andre kommuner med høyt smittepress har innført lokale skjenkebegrensninger. Helse- og sosialdepartementet og Folkehelseinstituttet anbefaler nå å gjeninnføre nasjonal skjenkestopp ved midnatt. Det er nødvendig i lys av den nye situasjonen med en bekymringsfull vekst i smittepresset. Vi har flere eksempler på at samlinger av mennesker kombinert med alkohol, også på serveringssteder, har forårsaket flere større smittehendelser. Og ansatte i serveringsbransjen er den yrkesgruppen der smitte oftest påvises, i tillegg til helsepersonell og taxisjåfører.

Noen hevder at tidlig skjenkestopp vil føre til flere private fester. Svaret på det er: Nå må det være slutt på festene for en periode. Vi er nødt til å redusere sosiale møteplasser, både hjemme og i utelivet. Tidlig skjenkestopp vil redusere tilgangen til alkohol og dermed steder der folk kan møtes i beruset tilstand. Vi innfører også en nasjonal regel som gjør at det ikke kan slippes inn nye gjester etter kl. 22. Dermed blir det færre som går fra sted til sted sent på kvelden.

Smittesituasjonen i deler av landet er så alvorlig at politiet fremover vil være mer tydelig på konsekvensene av brudd på smittevernreglene. Politiet vil aktivt bruke de virkemidlene de har. Politiet vil nå også bruke mer ressurser på å følge med på smittevern. Likevel er det slik at alvorlig kriminalitet vil prioriteres. Politiet vil også håndheve brudd på regler om forsamlinger.

Vi forventer også at kommuner styrker tilsynet med smittevern. I budsjettet for 2021 foreslår vi 321 mill. kr til kommunene over rammetilskuddet til stillinger knyttet til kontroll med etterlevelsen av reglene for arrangementer, serveringssteder og arbeidstakere.

I alle land, også i Norge, er det i stor grad de eldste og de med kroniske sykdommer som er mest utsatt for

alvorlige forløp. Utbrudd i sykehjem og andre helseinstitusjoner synes å spre seg raskt. Med økende smittetall er det nødvendig å beskytte disse gruppene ved å sette inn ekstra tiltak. Tiltakene gjelder både pårørende og besøkende i form av adgangsbegrensning og tiltak rettet mot ansatte for å redusere risikoen for spredning.

Dessverre ser vi at smitten øker i de yngre aldersgruppene. Som jeg sa, vil regjeringen prioritere å skjerme barn og unge. Det gjorde vi da vi åpnet opp samfunnet igjen. Det gjør vi fortsatt når vi strammer til. Et skjerpet farenivå tilsier likevel at det er nødvendig med tiltak også overfor unge for å stanse smitten.

Regjeringen har etablert et trafikklyssystem for skoler og barnehager. Dette er innarbeidet i sektoren, og de fleste er nå på gult nivå. For å få kontroll med veksten i smitte må vi sikre at skolene etterlever gult tiltaksnivå. Det overordnede målet ved gult nivå er at elever og ansatte har et begrenset antall kontakter, og at det holdes oversikt over disse.

I områder med forhøyet smitterisiko anbefaler vi nå at de videregående skolene går over til rødt nivå, og ungdomsskoler må forberede seg på å gå over til rødt nivå. Vi vil også revidere veilederen for smittevern i kollektivtransporten og foreta innskjerping. Det er spesielt viktig i skolebussene, der de unge må oppleve at det er en sammenheng mellom det de møter på skolen, og det de møter på skolebussen. Det må bl.a. ses nærmere på om elevene kan starte skoledagen til ulike tider for å få ned presset.

Det viktigste vi gjør for å ta vare på sårbare grupper, er arbeidet for å slå ned smittespredningen. Klarer vi å beholde kontrollen, kan barna fortsatt gå i barnehagen og på skolen, helsesykepleieren er der når det bankes på døren, bestemor på sykehjemmet kan få besøk, og rusavhengige kan få behandling.

Vi skal ikke glemme at smitteverntiltakene også har negative konsekvenser for sårbare grupper og kan bidra til mer ensomhet. Derfor har vi hele tiden gjennom pandemien jobbet med tiltak for å redusere de negative konsekvensene. Det spenner fra å prioritere å opprettholde behandlingstilbudet innen psykisk helse og rus når mye annet blir stengt eller utsatt, til midler gjennom Stiftelsen Dam for at frivillige skal kunne jobbe på nye måter for å nå frem til ensomme og sårbare.

Risikoen for utenforskap og ensomhet er større når folk ikke kan møtes, og vi må vurdere gode tiltak som kan motvirke dette. Regjeringen har nedsatt en egen arbeidsgruppe som følger med på tjenestetilbudet til barn og unge. Helse- og omsorgsministeren har gitt tydelige signaler og føringer om at personell ikke bør omdisponeres til arbeid med testing og smittesporing. Dette er fortsatt viktig.

Regjeringen gir nå Helsedirektoratet i oppdrag å oppdatere alle relevante faglige råd til helse- og omsorgstjenesten. De skal utarbeide retningslinjer og veiledningsmaterieell som sikrer forutsigbarhet, tilgang til og individuell planlegging av nødvendige tjenester for hjemmeboende tjenestemottakere og deres pårørende.

Det er altså nå nødvendig med strengere nasjonale tiltak. Samtidig må vi fortsette å anbefale kommunene å innføre forsterkede lokale tiltak der det er nødvendig. Det er også behov for å rydde og samordne tiltak i kommuner i samme region.

Smittutviklingen er særlig bekymringsfull i byområdene rundt Oslo og Bergen. Smittespredningen er i ferd med å etablere seg regionalt på grunn av stor mobilitet fra disse byene til omliggende kommuner. Helsedirektoratet vurderer at disse områdene nærmer seg scenario 2 a i regjeringens beredskapsplan. Dette er begrunnet med at TISK-arbeidet er under press. Det innebærer at man har passert 1 b, der man har kontroll med klynger, og nå er i en situasjon med bare delvis kontroll. I disse områdene trengs det nå kraftfulle tiltak for å komme tilbake til et lavere nivå. Omliggende kommuner må også handle nå, og ikke vente til smitten sprer seg. For det vil den gjøre.

Vi har lært mye siden koronapandemien for alvor kom over oss i mars. Basert på erfaringene vi har fått, og utviklingen vi ser i Europa, taler alt for å sette inn tiltak så tidlig som mulig for å bremse og stoppe en eskalerende utvikling. Tiltakene skal målrettes mest mulig mot der smitten skjer, samtidig som mobiliteten og den sosiale kontakten må begrenses generelt.

I utbruddsområder med stort smittetrykk anbefaler regjeringen at kommunene vurderer konkrete tiltak for de neste 15–30 dagene. Disse tiltakene er nedfelt i et eget rundskriv fra Helse- og omsorgsdepartementet til kommunene. Dersom smittesituasjonen er svært alvorlig, kan det bl.a. være aktuelt med full nedstenging av treningssentre, idrettshaller, svømmehaller, museer, biblioteker, arrangementssteder uten fastmonterte seter og andre offentlige steder der mange møtes innendørs.

Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet mener at det i kommuner med stort smittetrykk kan være nødvendig å stoppe kamper, cuper og stevner for barn og unge i idretter med nærkontakt og å stanse breddeidrett med nærkontakt for voksne. Også det vil redusere den samlede mobiliteten og redusere smittefaren. I disse områdene anbefaler vi nå to meters avstand ved innendørs fysisk aktivitet.

Vi håper at tiltakene som regjeringen fastsatte forrige uke, og de ytterligere tiltakene jeg har nevnt nå, til sammen kan slå ned spredningen av viruset, og at vi der-

med kan beholde kontrollen. I tillegg kommer de skjerpede tiltakene som vedtas lokalt der det er utbrudd. Vi vil vite mer om effekten av tiltakene som er innført, de kommende 14 dagene.

Vi kan dessverre ikke utelukke at smitten finner nye veier og øker ytterligere. Både her hjemme og ute ser vi at situasjonen endrer seg brått. Flere land har forsøkt å stramme til, men har endt med å stenge ned. Regjeringen, sammen med Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet, har derfor startet arbeidet med å forberede ytterligere innstramminger dersom det viser seg nødvendig for å unngå at vår helsetjeneste kollapser. Det meste av tiltakene vil da bli innført på nasjonalt nivå, for å unngå en nasjonal krisesituasjon.

Rundt oss stenger land etter land ned. Sykehusene fylles opp. Flere mennesker dør. Flere mister jobben. Bedrifter går konkurs. Uten at vi gjør noe, vil dette skje også her. Vi er derfor nødt til å handle, og jeg har derfor en innstendig oppfordring til det norske folk for de kommende ukene:

Vær i størst mulig grad hjemme. Gå gjerne en tur. Men begrens sosial kontakt med mennesker utenfor din egen husstand så mye som mulig. På den måten kan vi klare å holde skolene åpne for barna våre og flest mulig i jobb, samtidig som vi ikke gir viruset mulighet til å spre seg fra menneske til menneske.

Jeg vet at dette betyr ulemper for mange. Vi må avlyse mye vi gjerne skulle ha gjort. Hverdagen kommer til å bli mer tungvint for næringsdrivende. Noen bedrifter vil oppleve at kundegrunnlaget blir borte enda en gang. Men husk at vi gjør dette for hverandre – for å unngå alvorlig sykdom og død blant mennesker i risikogruppene, for å unngå tap av arbeidsplasser dersom vi mister kontroll og Norge må stenges ned igjen, og for å unngå at vi kommer tilbake til der vi var i mars.

Det vi alle skal gjøre de neste ukene frem mot jul, gjør vi i solidaritet med hverandre.

Presidenten: Presidenten vil nå, i henhold til Stortingets forretningsorden § 45, åpne for en kort kommentarrunde, begrenset til ett innlegg på inntil 5 minutter fra hver partigruppe, og avsluttende innlegg fra statsministeren.

Hadia Tajik (A) [10:30:45]: Eg vil takka statsministeren for utgreiinga. Folks liv og helse er det aller viktigaste, og når smitten aukar, er det sjølvsagt òg nødvendig med nye smitteverntiltak. Regjeringa har tilgang til dei ufiltrerte faglege råda til Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet og ber difor òg ansvaret for å dimensjonera tiltaka på rett måte. Me i Arbeidarpartiet føreset at det er gjort grundige vurderingar av om dei tiltaka som vert lagde fram no, er nødvendige og proporsjonale med det behovet som er.

Det er òg riktig at Stortinget vert informert. Det har Arbeidarpartiet bedt om, for det er snakk om vesentlege og tildels inngripande tiltak som vert innførte, delvis baserte på politiske vurderingar. Då er det naturleg at regjeringa har nær kontakt med Stortinget.

Det er mykje med smittebildet som ein ikkje kan føreseia. Det må alle dei politiske partia ha respekt for. Nokre tilpassingar må regjeringa gjera mens ting framleis er i utvikling – slik er det berre. Men òg det politiske Noreg må læra, for koronasmitten er ikkje lenger ein ny situasjon. Han har vart frå mars til no, og han ser ut til å ville vara i mange månader til.

Arbeidarpartiet vil særleg vektleggja tre lærdomar, som me vil be regjeringa ta med seg:

For det fyrste må smitteverntiltak og økonomiske tiltak gå hand i hand. Dei økonomiske tiltaka som vart lagde fram kort tid etter den fyrste innstrammainga i mars, var ikkje i nærleiken av å dekkja behova for tryggleik til folk. Òg dei neste pakkane kom seint. Reiselivet har fyrst nyleg fått nokre nødvendige avklaringar, og fyrst no kunne me lesa i media at inntektssikringsordningane for arbeidsledige skulle forlengjast til 31. mars.

Me må alle vera audmjuke for at situasjonen er krevjande, og at det kan vera vanskeleg å halda tritt med utviklinga eller vera tilstrekkeleg føreseieleg. Men alle-reie i mars vart det spådd ein ny smittetopp til hausten, og no skjer det. Det er rimeleg å forventa at krisetiltaka på helsesida og økonomisida no er betre koordinerte. Arbeidarpartiet kjem i alle fall til å bidra til at liv, helse og arbeidsplassar vert best mogleg varetakne i denne vanskelege tida.

For det andre har me no erfart at det finst mange som ikkje følgjer karantenerreglar og smittevernråd. Me må fortsetja å vera tydelege på at desse reglane òg er der av solidaritet med dei som er mest sårbare for smitte, men me må i tillegg innføra ekstra forsikringar der det er mogleg. Det er særleg viktig no når me veit at importsmitten aukar og har auka gjennom oktober. Det er bra at det vert innført krav om testing ved innreise ved grensene og flyplassane. Arbeidarpartiet vil ha obligatorisk testing ved grensa. Me meiner òg at me ikkje berre kan overlata til kommunane å ha ansvaret for det. Det må staten ta ansvaret for.

Viss Ullensaker kommune, som eitt eksempel, åleine skal ta ansvaret for Gardermoen med dei nye reglane som regjeringa føreslår, seier det seg sjølv at det vil trekka veldig mykje av ressursane til kommunen. Det vil kunna gå ut over skulehelsetenesta og andre viktige tenester. I tillegg må Arbeidstilsynet, politiet og andre som skal bidra til etterleving, ikkje berre få ansvaret for det, men òg ha ressursane til det. Det handlar om å beskytta og førebyggja, slik at sårbare grupper ikkje vert

ramma, slik at helsevesenet vårt ikkje vert overbelasta, og slik at me i størst mogleg grad kan unngå ei langvarig nedstenging med store konsekvensar for helse og økonomi.

Det heng saman med det tredje: Me veit at pandemien forsterkar andre, underliggjande problem. Det gjeld særleg dei aukande sosiale og økonomiske forskjellane i landet vårt. Dei som er økonomisk hardast ramma, er blant dei som er lågast lønte, dei med dei minst føreseielege arbeidskvardagane, dei som yter tenester og service til andre. Dei som er helsemessig hardast ramma, kan vera kven som helst av oss. Det kan vera ungar som må vera heime, og som går glipp av leik med venar. Det kan vera kvinner som må vera heime med ein valdeleg partner. Det kan vera eldre som vert nøydd til å isolera seg.

For Arbeidarpartiet er det viktig at ingen skal sitja åleine med tunge tankar, at ingen ungar skal overlatast til seg sjølv, og at ingen skal måtta oppleva å døy åleine fordi pandemien stengde dei inne.

Dette må det setjast av midlar for å følgja opp. Isolasjon er ein veldig høg pris å betala for eit samfunn og kan få langvarige konsekvensar. Om nokre år kan me rekna på dei økonomiske kostnadane av pandemien og smitteverntiltaka, men dei menneskelege kostnadene kan ikkje teljast i kroner og øre, og me ber eit like stort ansvar for menneska i dette.

Trond Helleland (H) [10:36:14]: Takk til statsministeren og takk til regjeringa for klart og tydelig budskap. Nå er det alvor. Nå må vi alle bidra. Nå må vi slå smitten tilbake.

Det har vært gjort – og det gjøres – en formidabel jobb hver dag. Helsepersonell står i fremste linje for å hjelpe dem som blir syke. Smitteprovingsteamene som vi har fått oppover hele landet, er nitide og målrettede. De gjør en fantastisk innsats. Lærere, bussjåfører, frivillige, folk innen idrett og kultur – alle skal ha en stor takk for at de bidrar til at barna våre holder motet oppe og kan drive med det de er glad i. Takk også til alle nordmenn som tar covid-19 på alvor.

Jeg kjører bil fra Drammen hver dag når jeg skal inn på Stortinget – elbil – og jeg ser at formaningene nytter. I dag var det ikke antydning til kø på E18. Det er første gang jeg har opplevd siden mars. Jeg tror folk er føre var, vet at det nå er innstramminger, og tar dette på alvor. Det er bra. På butikken går stadig flere med munnbind, og vi ser at folk tar rådene på alvor. Så er det noen få som kanskje ikke har vært like flinke, og dem må vi også få med. Men folk flest følger rådene, og nå må alle følge rådene.

Sosial omgang må tilbake på Teams og FaceTime, selv om vi begynner å bli litt lei av det – men det er vik-

tig. Hjemmekontor er nødvendig i en periode, og vi må alle bidra til at vi får kontroll.

Jeg synes regjeringen har balansert tiltakene godt. Vi har lært svært mye siden mars, og det synes jeg også de tiltakene som nå blir foreslått, reflekterer. Strengere tiltak og økonomiske tiltak for å kompensere må gå hånd i hånd. Det var Hadia Tajik inne på, og jeg tror regjeringen også vil følge opp det fordi vi nå også vet mer om hvilke effekter det har når vi går til ulike tiltak. Høyre vil naturligvis gi sin fulle støtte til tiltakene og håper at Stortinget også kan fortsette sitt arbeid raskt, effektivt og samlet for å få denne krisen under kontroll.

Siv Jensen (FrP) [10:39:17]: Takk til statsministeren for redegjørelsen.

La meg først si at det budskapet statsministeren kom med i dag, var svært tydelig og ikke til å misforstå, i motsetning til i forrige uke, da jeg tror veldig mange syntes det var forvirrende råd og anbefalinger som ble presentert fra regjeringen. Og det er egentlig mitt første hovedpunkt: Det er usedvanlig viktig med tydelig kommunikasjon som er etterlevbar og ikke mulig å misforstå, når man oppfordrer alle innbyggerne til å følge svært inngripende tiltak.

Jeg er glad for at regjeringen endelig har sett behovet for tydeligere tiltak for å begrense importsmitten. Vi fremmet allerede i august forslag om obligatorisk testing på grensene og har stått rimelig alene om det frem til nå. Nå registrerer jeg at Arbeiderpartiet også mener det er et klokt tiltak. Men jeg har problemer med å forstå argumentasjonen rundt at dette skal være ressurskrevende. Jeg forstår at det er ressurskrevende, men vi har personellgrupper som det vil kunne være mulig å sette inn hvis det er sånn at man virkelig ønsker å begrense importsmitten til Norge, og jeg vil utfordre regjeringen på det. Jeg synes det er rart at man ikke klarer å være enda tydeligere når det gjelder å iverksette tiltak som vi vet kommer til å være med på å begrense importsmitten til Norge.

Alle disse inngripende tiltakene har betydelige omkostninger for samfunnet vårt. Stadig flere opplever utfordringer med psykisk helse. Spørsmålet er også om ikke dette begynner å legge stadig større press på familielivet, med økte skilsmisser, samværsbrudd osv. Når det gjelder eldre på sykehjem, vet vi av statistikken at man nå i gjennomsnitt bor to år på sykehjem. Nå har mange av beboerne vært nær isolasjon i snart ett av disse årene. Jeg mener det er grunn til å bekymre seg for at man antakelig tilbringer sine siste år av livet i total isolasjon. Det mener jeg er et problem.

Det er også en utfordring knyttet til håndteringen av andre somatiske sykdommer, som dessverre kan medfø-

re økt dødelighet som følge av at ressursene går ned på landets sykehus.

Så er det selvfølgelig alle konsekvensene dette har for arbeidsplasser og bedrifter. Regjeringens avbøtende tiltak eller kompensasjonsordninger har ikke vært tilstrekkelige, og regjeringen har vært bakpå hele veien siden mars. Det er forståelig at det var sånn i begynnelsen, men nå har man hatt god tid til å forberede seg på disse tingene og god tid til å ha dialog med ulike næringer som er berørt av dette. Jeg tror mange fortsatt opplever at tiltakene ikke treffer dem som er berørt, og at man av den grunn risikerer at bedrifter går over ende, og at folk mister jobbene sine unødvendig. Jeg forventer nå at regjeringen med de tiltakspakkene de har varslet, har tatt inn over seg de utfordringene som veldig mange næringer og bedrifter nå har, og at vi ser det igjen i de tiltakene som kommer til Stortinget. Men vær trygg: Fremskrittspartiet, og sikkert resten av Stortinget, er også nå rede til å forsterke de tiltakene som regjeringen kommer med, hvis de ikke viser seg å være tilstrekkelige.

Avslutningsvis: Håndteringen av alle smitteverntiltakene og de inngripende tiltakene har vært og er regjeringens ansvar, og det hviler selvfølgelig et stort ansvar på regjeringen i en slik sammenheng. Da handler det om å være åpen om de faglige rådene man lener seg på, og at man forklarer tydelig hvorfor man i så fall ikke velger å følge de faglige rådene som til enhver tid kommer fra helsemyndighetene. Det har skapt mye uro og diskusjon i det norske samfunn, men åpenhet vil uansett være viktig i en situasjon der regjeringen sitter med ansvaret for dette, og ønsker å ha ansvar for dette, uten å involvere Stortinget i de beslutningene som fattes.

Når det kommer så tydelige oppfordringer fra landets statsminister som vi har hørt i dag, er jeg enig i at det er viktig at hver enkelt av oss følger de rådene og bidrar til at vi slår smitten ned. Det burde være mulig og overkommelig for de fleste, men det er all mulig grunn til å bekymre seg over de konsekvensene og de omkostningene dette har for enkeltmennesket i samfunnet.

Marit Arnstad (Sp) [10:44:39]: Jeg vil takke for redegjørelsen.

Det er mye som har samlet oss de siste månedene som har gått, og alle partier har i grunnen stilt seg bak den jobben som norske helsemyndigheter har gjort. Men jeg tror det er grunn til å si, slik som også flere andre partier har understreket her i dag, at det er ikke Stortingets dugnad, det er regjeringens ansvar, det som nå blir iverksatt av tiltak.

I starten av denne pandemien hadde Senterpartiet noen særlige bekymringer knyttet til helseberedskapen i Norge, og vi har også tatt opp spørsmålet om forholdene for eldre og funksjonshemmede som på grunn av

koronaregler har levd isolert altfor lenge. Vi deler vurderingen til regjeringen av at situasjonen nå er alvorlig, og at det er behov for å være strengere i en periode for å hindre en ny, stor bølge av smitte. Så synes vi det er viktig at tiltakene er oversiktlige og enkle å forholde seg til, for hvis tiltakene blir kompliserte, er de vanskelige å etterleve, og da svekker vi også legitimiteten til tiltakene.

La meg få lov til å nevne noen få momenter i det statsministeren var opptatt av.

I motsetning til det vi så enkelte tilfeller av i vår, må vi i en ny situasjon sørge for at ingen risikerer å dø alene, enten det er på sykehus eller på sykehjem. Når det gjelder kapasiteten i både sykehus og sykehjem, må staten også bidra til å styrke og sikre den kapasiteten. Vi har fortsatt en lav intensivkapasitet i Norge, sammenlignet med andre OECD-land.

Jeg opplever statsministeren slik at hun sier at nå-øyet er testing og smittesporing. Der er også staten nødt til å trå til og bidra til å hjelpe de ulike kommunene.

Senterpartiet er enig med dem som har sagt at importsmitten må reduseres, og at en obligatorisk testing ved landegrensene nå er nødvendig, i tillegg til redusert reising på tvers av land.

Med så sterke tiltak som en nå ønsker å iverksette, kommer økonomien igjen til å bli viktig, og når det gjelder økonomi og arbeidsplasser, er bildet av den nasjonale dugnaden over tid blitt langt mer utydelig.

Regjeringen har valgt å gå vekk fra de brede og store løsningene i Stortinget, og har valgt å snekre sammen tiltak sammen med Fremskrittspartiet. Det betyr at vi står i en situasjon der en nå får sterke, inngripende tiltak på helsesida som også kommer til å ha store ringvirkninger for økonomien. I en slik situasjon holder regjeringen fortsatt fast ved at f.eks. flypassasjeravgift skal gjeninnføres, at reiselivsmomsen skal doubles – det kommer i så fall til å ramme mye hardere enn det en tenkte en måned eller to tilbake.

Senterpartiet frykter at vi må belage oss på at koronasituasjonen kommer til å være med oss i alle fall fram til sommeren 2021, og med strengere tiltak for å få bukt med mye smitte er vi bekymret for arbeidsplasser, næringsliv og økonomi. Vi mener at det ikke lenger holder med klattvise og uoversiktlige krisetiltak og krisepakker. Det Norge trenger nå, er en krisepan for det neste året for bedrifter og arbeidsplasser, en krisepan som varer over tid, og som gir forutsigbarhet. Nå må vi gi nødvendig langsiktighet også for næringslivet.

Vi opplever at regjeringen nå nærmest nøler seg fram fra måned til måned, og at folk som er avhengig av tiltak for å komme seg gjennom krisen, må vente og vente. Så det er «too little, too late». Mange bransjer lider i dag under det, og de kommer også til å oppleve det sterkt dersom disse tiltakene blir gjennomført.

Senterpartiet er som sagt enig i at vi nå trenger sterkere tiltak i en periode, og vi er enig i at det er nødvendig for å hindre en ny, stor bølge av smitte.

Audun Lysbakken (SV) [10:48:59]: La meg begynne med å si at jeg deler det alvorlig som statsministeren formidler, og vi vil stille oss bak oppfordringen til folk om å følge alle nye tiltak.

Det er også en veldig tydelig solidaritetshandling i det, for som med så mye annet i vårt samfunn rammer også smitten sosialt skjevt. Det er bare å se på oversikten over hvilke yrkesgrupper som er rammet hardest av smitten i høst: bartendere, servitører, kafé- og gatekjøkkenmedarbeidere, flyverter, båtverter, taxisjåførere, butikkarbeidere, hotellresepsjonister, frisører, personlige trenere, barnehageassistenter, togkonduktører. Det er arbeidsfolk som rammes hardest, og det å følge tiltakene er en handling i solidaritet med folk i de mest utsatte yrkene. Det er svært mange i dette landet som må møte fysisk på jobb for å få samfunnet til å gå rundt. Drosjer kan ikke kjøres i Zoom, mat kan ikke serveres på Teams. Arbeidsfolk er de som er mest utsatt for smitte.

Det er også arbeidsfolk – og mange av de samme yrkesgruppene – som er hardest rammet av den økonomiske nedturen. Jeg vil også understreke veldig tydelig behovet for at regjeringen nå handler raskt når det gjelder nye og målrettede krisetiltak. Når det gjelder de sosiale og økonomiske konsekvensene av situasjonen vi er inne i, har vi altfor ofte gjennom disse månedene sett at regjeringen har handlet for sent og manglet handlekraft. Et godt eksempel er forlengelsen av de sosiale tiltakene for arbeidsløse, som nå heldigvis kom, men som burde vært klargjort tidligere. Vi har hardt rammede bransjer som nå trenger en utstrakt hånd. Reiselivets utfordringer er kjent, men utelivet mangler tiltak. 80 pst. av ansatte innen lys-, lyd- og sceneproduksjon er permittert, men faller utenfor krisetiltakene.

Kommunene trenger nå hjelp til å sørge for at det er nok folk der det trengs, at det er ressurser til å sette inn tiltak for alle de barna som går glipp av undervisning på grunn av økt fravær, og at det er innsats for isolerte eldre. Det trengs en krisepakke for psykisk helse og en plan for å håndtere ensomheten, som også er en stor psykisk utfordring i denne situasjonen. Det er lite å gå på i kommunene våre og i sykehusene våre. Vi trenger handlekraft for å møte de sosiale og økonomiske problemene som dette skaper.

Så er det svært viktig å holde skoler og barnehager åpne og å kunne holde barns fritidsaktiviteter og idrett i gang.

Vi på Stortinget kan ikke gjøre så mye annet enn å oppfordre folk til å følge de tiltakene som regjeringen innfører. Det betyr at fra SVs side kommer vi ikke til å gå

inn og ta stilling til hvert enkelt tiltak, siden Stortinget ikke er invitert til det. Det ansvaret må regjeringen ta alene, siden regjeringen også insisterer på å gjøre dette alene. Det plasserer veldig tydelig ansvaret for dette hos regjeringen. Vi mener at det hadde vært klokere i denne situasjonen å dele makten. Det kunne vært gjort ved å endre loven, sånn at de mest inngripende tiltakene behandles her i Stortinget, men det kunne også vært gjort på regjeringens eget initiativ. Vi ser rundt i Europa nå at nasjonalforsamlingen i mange land behandler de mest inngripende tiltakene. Vi tror det er klokt, for det er med på å sikre legitimitet, det er med på å sikre dugnadsånd og samhold i en vanskelig tid for landet. Og som det er slått fast mange ganger nå: Det er mulig å gjøre det uten en stor lovrevisjon. Regjeringen kunne gjort det selv, eller Stortinget kunne gjennomført en liten lovendring som vil kunne gjøres raskt og ikke ha noen konsekvenser for handlekraften.

Vi må alle nå følge tiltakene. Vi oppfordrer regjeringen til raskt å komme med sosiale og økonomiske tiltak i kjølvannet av dette, og jeg vil også oppfordre regjeringen til å tenke en gang til på om det ikke nå er klokt med mer maktdeling i disse sakene.

Terje Breivik (V) [10:54:19]: Takk til statsministeren for ei grundig, tryggjande orientering. Regjeringa er utan tvil, og sjølvsagt, svært tett på pandemien – med smitte- og helsemessige tiltak, med samfunns- og næringsmessige tiltak.

Så er det slik at uansett kva tiltak styresmaktene set inn, anten det er i regi av kommunale vedtak, regjeringa eller Stortinget, er me heilt avhengige av at kvar og ein av oss tek ansvar – for oss sjølve, for eigen familie, for omgangskretsen – er gode rollemodellar og held avstand, avgrensar sosial omgang og reiseaktivitet til eit minimum og fortset med å vera den reinaste versjonen av oss sjølve nokon gong: Me vaskar hendene så ofte me kan, brukar sprit når det ikkje er mogleg å vaska seg, og brukar munnbind der det er nødvendig.

No er det alvor. Skal me unngå ei ny nedstenging på nivå med det me hadde i vår, må me i fellesskap lukkast med å avgrensa smittespreiinga.

Utviklinga i Noreg til no tilseier at det klarer me, for er det eitt ord som best beskriv det me politikarar har møtt gjennom koronatida – frå bedrifter, næringsdrivande, sjølvstendige, frilansarar, organisasjonar, idrettslag, arbeidstakarar, offentleg tilsette, heilt vanlege folk – er det ordet «imponerende». Måten me som samfunn, fellesskap, har stilt opp for kvarandre på – vist tolmod, solidaritet, godteke og etterlevd restriksjonane – viser noko av kvaliteten med Noreg og det norske demokratiet.

Det er i krisetider me alle nyt godt av eit samfunn der tilliten mellom styresmaktene og folket er så stor

som i Noreg, der me er so godt organiserte og ikkje minst har tilgang på ressursar frå andre land er i nærleiken av.

Likevel veit me at tida sidan 13. mars har vore svært krevjande for dei fleste og ekstremt vanskeleg for mange. Før me i Stortinget kan endeleg takka alle for innsatsen og tolmodet, må me igjen be om fornya forståing, fornya tolmod og fornya innsats for at me saman skal koma gjennom pandemien med minst mogleg tragiske utfall – i solidaritet med dei av oss som ikkje har like gode føresetnader for å takla å verta smitta, med eit hardt råka næringsliv, arbeidsplassane våre, med kultur-, kunst- og eventaktørar som lever i stor uvisse, og ikkje minst i solidaritet med eit fellesskap og eit samhald me alle er so glad i og glade for – og avhengige av når det røyner på.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [10:57:52]: Statsministerens redegjørelse viser alvoret i situasjonen. Smiten øker, og det er behov for tøffere tiltak. Jeg vil takke statsministeren for redegjørelsen, for tydelighet og for at hun er åpen overfor Stortinget og det norske folk. Det er godt lederskap.

Tiltakene som iverksettes, er stramme. De er inngripende, men samtidig helt nødvendige. Vi må sette liv og helse først. Liv og helse først har vært denne regjeringens førsteprioritet hele veien. Vi må ikke sette liv og helse på spill. Innstrammingene skal sikre at liv ikke går tapt. Det er det saken dreier seg om: at færrest mulig blir syke, og at vi ikke mister kontrollen. Det handler ikke minst om å ta vare på dem av oss som er i en svært sårbar situasjon. Vi har et felles ansvar, og jeg er glad for at storting og regjering tar dette ansvaret.

Norge er likevel i en heldig situasjon fordi vi har ressurser og politisk vilje til å iverksette tiltak. Men det viktigste av alt er den tilliten vi har til hverandre – tilliten til at vi kan stå sammen i kampen mot spredning av viruset. Jeg vil også denne gang, som jeg har gjort før, understreke betydningen av det statsministeren sa til det norske folk i sin tale 18. mars i år:

«Dette har gitt landet vårt et fortrinn som er kraftigere enn noe våpen og mer verdifullt enn noe oljefond: nemlig at vi stoler på hverandre.»

Det var godt sagt. Vi lever i et tillitssamfunn i dette flotte landet her oppe i nord. La oss hegne om det også når det er krise – ja, særlig da, vil jeg si.

Vi forstår alle at mange er slitne nå, og jeg er bekymret for de mange som sliter i disse tider. Det er mange som har det tøft. Jeg tenker særlig på barn og unge som kjenner på usikkerhet og ustabilitet, som opplever ensomhet, og som ikke får utfolde seg sånn som de burde og ønsker. Jeg tenker på eldre og alle som er pårørende til syke og gamle, alle som ikke kan ha den sosiale

omgangen de burde hatt – ensomheten som kommer snikende, og som biter seg fast.

Alle innstrammingene og tiltakene har sin pris. De kan ha en høy pris. Selv om det er helt nødvendig å stramme inn nå, må vi også huske på de menneskelige sidene ved denne situasjonen, den psykiske belastningen. Jeg håper vi aldri igjen kommer i en situasjon der pårørende ikke kan besøke sine eldre på sykehjem, der barnehager og skoler blir stengt ned.

Vi trenger langvarig og kontinuerlig innsats fra myndighetenes side for å hjelpe dem som trenger det mest nettopp i denne situasjonen – barn og unge som sliter, eldre og syke. Derfor må vi også ha tiltak som hjelper nettopp dem.

Vi ønsker alle å komme tilbake til en normalsituasjon så raskt som mulig, men da må vi dessverre også akseptere at det må strammes inn. Nå er det viktigere enn noen gang å være oppmerksom på hverandre i denne situasjonen. Nå er tiden for å se hverandre, bekjempe ensomhet, løfte og hjelpe sårbare grupper. Det blir svært viktig i den tiden som ligger foran oss.

Une Bastholm (MDG) [11:01:46]: Takk for redegjørelsen i en veldig alvorlig situasjon, og takk også til alle som bidrar til å hindre smitte, inkludert regjeringen og helsemyndighetene.

Det er veldig mye som kan sies i en sånn situasjon. Vi rammes jo alle sammen på ulike måter. Jeg har lyst til å ta opp to temaer. Statsministeren sa tydelig at folk nå må holde seg hjemme. Vi jobber altså på spreng for å hindre en viral epidemi, en pandemi. Men hvordan klarer vi å hindre at smitteverntiltakene fører til en epidemi av psykiske helseplager? Gruppene som vi bør se på som sårbare, er jeg stygt redd for blir flere og flere.

For fire uker siden markerte vi Verdensdagen for psykisk helse. Fra før av vet vi at det er ungdom, unge voksne og eldre som er mest plaget med psykiske lidelser i Norge. Ifølge Røde Kors er 45 pst. av unge mellom 16 og 24 år ensomme under pandemien. En gruppe som ofte anses som ressurssterk og privilegert, men som også i økende grad nå er en sårbar gruppe, er studenter. Studenters psykiske helse har hatt en negativ utvikling i ti år. Koronarestriksjonene har gjort studenthverdagen enda mer krevende, med digital undervisning og få møteplasser. En undersøkelse fra Folkehelseinstituttet fra før pandemien viste at en av tre studenter var ensomme. En helseundersøkelse som Tekna gjorde i juni i år blant studentene sine, er veldig urovekkende. 49 pst. sliter med å henge med på studiene. 57 pst. opplever stress i studiehverdagen i stor eller svært stor grad. 45 pst. har følt seg nedstemt i stor eller svært stor grad. Til sammen øker dette faren for flere psykiske lidelser blant unge voksne, flere som ikke orker å fortsette studi-

ene, flere som ikke klarer å lære, og som blir sittende igjen med økt gjeld – uten kunnskapsutbytte og de kvalifikasjonene de har tatt opp lån for å få.

I starten av oktober ba Kunnskapsdepartementet universiteter og høyskoler landet over om å gi en tilbakemelding på hvordan pandemien har påvirket dem på ulike måter. Avisen Khrono, som dekker høyere utdanning og forskning, fikk innsyn i mange av svarene og melder at en rekke av dem tar opp nettopp studenters psykiske helse og et dårlig læringsmiljø som en av de viktigste konsekvensene for studentene.

Å sikre god psykisk helse handler ikke bare om mer penger til helsevesenet, som statsministeren var innom, men også om å tenke nøye gjennom hvilke tilbud man åpner igjen, og at de unges behov vektes når man skal innføre nye tiltak. Som sjefpsykolog i Sammen Psykisk Helse i Bergen, Øystein Sandven, uttalte:

«Psykisk helse skapes ikke i helsetjenestene, men der livene leves.»

Jeg sitter derfor igjen med spørsmål etter statsministerens redegjørelse om hva regjeringen gjør for å hindre en bølge av psykiske plager nå, for så vidt i hele befolkningen, men særlig hos de unge voksne, hos studentene. Hva anbefaler regjeringen til denne gruppa for å klare å møtes, særlig for dem som er nye i en by og ikke har noe nettverk, og for å klare å fortsette å lære i en så spesiell situasjon som vi er i?

I tillegg er den samme gruppa dessverre også veldig dårlig stilt hvis de har mistet jobben, eller hvis de har klart å utdanne seg og var ferdig utdannet til høsten og sitter igjen og ikke har noen jobb å gå til i et arbeidsmarked som er helt i stillstand. Jeg lurer også på om vi kan vente flere tiltak fra regjeringen til studenter som i dag er uten rettigheter til dagpenger, eller andre ordninger som sikrer dem inntekt på lik linje med andre arbeidstakere.

Det andre temaet jeg ønsker å ta opp, handler om kommunene. Statsministeren tok selv opp at smittekontrollen i mange kommuner er under press. Det skjer samtidig med at mange kommuner har en stadig mer presset økonomi på grunn av smitteverntiltakene, og så langt er det store bildet at selv om kommunene totalt sett blir kompensert for koronautgiftene, er fordelingen veldig skjev. De hardest rammede kommunene bruker mer penger enn de får kompensert, og vi vet samtidig at dette går ut over tjenester – ressurser til grunnleggende helse som sykehjem, barnehager, barnevern og jordmødre. Lista er lang. Regjeringen ønsker å kunne gi støtte til alle kommunene uansett hvor mye smitte de har hatt, fordi alle må ha en grunnberedskap. Det kan være en god vurdering, men det endrer jo ikke det faktum at Stortinget har vedtatt at kommunene skal få kompensert sine reelle tap som følge av korona. Det er også noe

regjeringen har lovet, så jeg ønsker en klargjøring av om statsministeren er enig i at kommunene enkeltvis skal få kompensert de reelle kostnadene og tap av inntekter de har hatt.

Bjørnar Moxnes (R) [11:07:13]: Det er grunn til å være bekymret når smitten igjen øker i samfunnet. Vi har både ansvar for å hindre smittespredning og for å sørge for at våre velferdstjenester fungerer godt for alle, spesielt for dem som trenger det mest.

Helseberedskapen har vært nedprioritert over lang tid, og det har ikke vært tilstrekkelige tiltak for å møte den lenge varslede sykepleier- og helsefagarbeidermangelen. I vår ble flere helsesykepleiere som jobber med barn og unge, satt til å drive smittesporing. Da så vi at bekymringsmeldinger fra skole og helsetjenester raste ned i antall. Dette understreker viktigheten av å ha en god grunnbemanning med hele og faste stillinger, både på sykehusene og i den kommunale velferden. Det er viktig å sikre at de som jobber i velferden, fortsatt kan gjøre jobben sin samtidig som testkapasiteten sikres. Rødt jobber for felles velferd for alle, sterk nok til å møte en krise uten å ramme behovene til dem som er utsatt fra før av, som altså skjer i Norge gjennom denne krisen.

Lappeteppet av ulike råd og regler, lokale og nasjonale, begynner å bli rimelig omfangsrikt. Sist uke måtte regjeringen ha en ekstra pressekonferanse for å forklare det pedagogiske i dette. Skal smittevernradene være effektive, må så mange som mulig være kjent med dem og kunne følge dem. Det er iallfall bra at regjeringen sikrer at smitteverntiltakene er tydelige, tilgjengelige og forståelige for oss alle.

Så er det noen yrkesgrupper som er mer utsatt for smitte, bl.a. fordi de møter flere mennesker i forbindelse med jobb. Folkehelseinstituttet har produsert en oversikt over dette. Alle må sikres en så trygg arbeidshverdag som mulig, både på jobb og på reise til og fra jobb. Hva skal regjeringen gjøre for at folk som ikke kan ha hjemmekontor, kan ha en så trygg arbeidshverdag som mulig, og vil regjeringen vurdere at det offentlige nå sikrer at alle som er avhengige av å ta buss, tog, trikk eller bane til jobben, får tilgang til munnbind? Det vil vi gjerne ha et svar på.

Det er i krisetider at demokratiet virkelig settes på prøve, og det er bra at regjeringen nå kommer til Stortinget for å forankre krisehåndtering. Da regjeringen prøvde å gi seg selv unødvendig utvidede fullmakter i mars med koronaloven, var Rødt det første partiet til å rope opp mot det. Vi kan ikke godta at Stortinget og folkestyret settes på sidelinjen, verken da eller nå. Det neste regjeringen bør gjøre nå, er å gi Stortinget en ny krisepakke til behandling, for fortsatt er nesten 200 000 mennesker helt eller delvis arbeidsledige. I den første pak-

ken vi fikk til behandling i Stortinget, prøvde regjeringen å sende regningen til arbeidsfolk som ble permittert. Det rettet stortingsflertallet kontant opp i.

Denne uken gjorde regjeringen retrett på kuttet i dagpengene fra nyttår av. Som så mange andre tiltak for arbeidsløse kom dette etter mye press, og det kom også i siste sekund. Jeg lurer på om regjeringen tenker over hvilken uforutsigbarhet og utrygghet dette skaper for alle de arbeidsløse og familiene deres.

Noen som fortsatt rammes veldig hardt, er de langtidslidende. De har ikke fått del i den økningen i dagpenger som andre har fått. På grunn av covid-19 ble dagpengeperioden utvidet for dem på AAP, arbeidsløse og permitterte som var i ferd med å gå ut maksperioden på dagpenger. Søndag var det slutt på dette. Nå vil folk falle ut av dagpengeordningen i tusentalls. Det kan være snakk om 8 000 mennesker denne og neste måned. Neste år kan det være snakk om 18 500. Det er om lag dobbelt så mange som vanlig, og det står ikke mange nye jobber klar og venter på disse menneskene. Det er også regjeringen fullstendig klar over. Disse menneskene som nå faller ut av dagpengeordningen, vil neste sommer ikke ha noe særlig penger å betale regningene sine med, fordi regjeringen jo har fjernet ferietillegget på dagpengene. Og når regjeringen samtidig gir 13 mill. kr til Kurt Nilsen og Jan Fredrik Karlsen, er det på tide at man også sørger for at de langtidslidende ikke mister sikkerhetsnett og havner på bar bakke. De må også få en inntektssikring. Det mener vi at regjeringen må komme til Stortinget og rette opp i, og det er en prioritet for oss i tiden framover.

Statsminister Erna Solberg [11:12:33]: La meg kommentere noen av innleggene som har vært, og noen av spørsmålene eller sakene som har vært oppe.

La meg først benytte anledningen fra Stortingets talerstol til å kommentere noen twittermeldinger. Jeg ser at noen mener det er ulogisk at vi ber folk om å være hjemme, og samtidig stenger alkoholservingen kl. 24. Vi mener at vi fortsatt skal ha ting som fungerer i dette landet, med store smittevernhensyn, men hver enkelt av oss må sørge for at vi legger mest mulig begrensninger på det som ikke oppfattes å være helt nødvendig og helt avgjørende at vi gjør de neste ukene. Det betyr ikke at vi nå stenger ned alt, men det er en sammenheng i det vi gjør, og hovedoppfordringen er: Tenk gjennom om du faktisk er nødt til å gjøre ting som gjør at du er for mye i kontakt med andre. Uansett må du følge strenge smitteverntiltak.

La meg begynne med påstanden om at det i forrige uke var vanskelig å forstå rådene. Jeg registrerte at det ble en debatt blant noen politikere og journalister. Jeg har lyst til å minne om at dommen er ute. Meningsmå-

lingene viser at folk fleste skjønnte reglene og ikke oppfattet dem som vanskelige – at det var større oppslutning om tiltakene og større klarhet, og at folk forsto hva vi hadde foreslått. Det så vi gjennom de målingene som ble gjort i løpet av uken.

Så er det noen temaer som har gått igjen. Ett av dem er obligatorisk testing. Bakgrunnen vår for ikke å foreslå obligatorisk testing er de faglige anbefalingene vi får om at å anvende ressurser i det monnet vi trenger på grensen, at vi skal gjøre det, er feil prioritering av bruk for å bekjempe smitten nå. Det betyr ikke at det om fire uker, tre uker, ikke kan være annerledes, hvis vi har hurtigtester og spytttester som kan gjøres på annen måte, men vi er ikke der ennå. Derfor følger vi anbefalingene om hvordan vi bruker ressursene vår absolutt best mulig, og det mener jeg faktisk er et viktig faglig råd å følge.

Når vi nå på grunn av den store og helt annerledes smittesituasjonen vi har i Europa, iverksetter krav om testing i løpet av de siste 72 timene før du kommer til Norge – og hvis du da ikke har test, kommer du ikke inn, det er det viktig å si, at da blir det altså grunnlag for bortvisning – er det fordi vi ser et helt annet smittebilde i landene rundt, og vi har altså sterkere krav. Men husk at hovedkravet i Norge er karantene, ikke test. Noen steder har nok det å teste seg blitt oppfattet som at man kan teste seg vekk fra å være i karantene. I Norge er karantene svaret. Derfor er det sånn at vi opererer med strengere regler enn ganske mange andre land på akkurat dette området.

Når det gjelder intensivkapasitet, er det slik at som ekstraordinære tiltak planlegger man for 1 200 intensivplasser og en økning på 4 500 i ordinær sengekapasitet i sykehusene. Planene er der, forarbeidet er der, det er gitt mer opplæring, men utfordringen vår er selvfølgelig at det er en begrensning på de menneskelige ressursene. Da må vi prioritere hvor vi setter inn de menneskelige ressursene i en sånn situasjon. Derfor må vi også bruke andre yrkesgrupper enn dem som er best kvalifisert, til en del ting, f.eks. til smittesporing. Ja, helsesykepleiere er trent og faktisk utdannet til smittesporing, men det vil være viktigere jobber for dem å gjøre med å følge opp sårbare grupper enn at de settes til smittesporing. Derfor er vi tydelige på at man kan bruke andre grupper til det arbeidet.

Så er det helt åpenbart at staten er nødt til å hjelpe kommunene med en del av dette arbeidet. Derfor har vi et eget smittesporingsteam som hjelper til med det. Men det er altså sånn at vi er på bristekapasiteten noen steder fordi folk møter for mange. Når man i løpet av 48 timer har kommet i nærkontakt med opptil 200 personer, sier det seg selv at det er sterkt arbeidskrevende. Det er også for å holde på kapasiteten til smittesporing at vi oppfordrer til mye mindre sosial kontakt for øyeblikket.

Jeg er enig i at psykisk helse er ekstremt viktig å ta vare på. Dette var prioritert. Derfor ser vi faktisk at ventetiden innen psykisk helse har fortsatt å gå litt ned under pandemien, fordi det var veldig tydelig og klart prioritert å opprettholde dette. Det kommer vi fortsatt til å være opptatt av.

Det gjelder også for studenter. Jeg er selv mor til to og kjenner godt hvordan situasjonen er for dem for øyeblikket. Forsknings- og høyere utdanningsministeren har vært tydelig i kontakten, og det jobbes nå mellom universitets- og høyskolesektoren for å finne frem til de beste tiltakene for å sørge for at man fanger opp personer, og gjør ting som er smittefaglig riktig, men som likevel gjør at man kan komme tilbake og sørge for at konsekvensene ikke blir for store.

Jeg har nå ikke svart på alle de økonomiske spørsmålene. Det tenker jeg at vi får mange muligheter til å debattere, men jeg vil bare informere om at vi hadde planlagt for en egen ekstraordinær proposisjon i tilleggsproposisjonen i morgen. Den har vi utsatt til tirsdag, og vi skal møte fristen til Stortinget for å levere, nettopp fordi de nye tiltakene krever at vi gjør noen justeringer på området.

Presidenten: Da er debatten om redegjørelsen avsluttet.

Presidenten vil foreslå at statsministerens redegjørelse om håndteringen av koronapandemien vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Etter ønske fra finanskomiteen vil sakene nr. 2 og 3 bli behandlet under ett.

Sak nr. 2 [11:18:24]

Innstilling fra finanskomiteen om Brev til Stortinget fra Norges Banks representantskap om ansettelse av ny daglig leder av Norges Bank Investment Management (NBIM) (Innst. 398 S (2019–2020), jf. Dokument 9:1 (2019–2020))

Sak nr. 3 [11:18:40]

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om ansettelsen av leder for Oljefondet og Norges Banks omdømme (Innst. 37 S (2020–2021), jf. Dokument 8:131 S (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver parti-gruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg

på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Hadia Tajik (A) [11:19:30] (ordfører for sak nr. 2): Eg vil fyrst takka komiteen for eit godt samarbeid i samband med brevet frå Noregs Banks representantskap om tilsetjing av ny dagleg leiar av NBIM. Det er fyrste gongen at representantskapet har sendt ei orientering til Stortinget midtvegs i året. Dei fører jo òg tilsyn med Noregs Bank på vegner av Stortinget og dermed på vegner av det norske folk. Når dei då valde å rapportera om forhold ved tilsetjinga av ny dagleg leiar av NBIM, var det all grunn til å ta det alvorleg frå Stortinget si side.

Dei rapporterte særleg om tre forhold som dei på det tidspunktet såg som uforløyste:

- at eigarinteressene til ny dagleg leiar av NBIM ikkje skulle verta ei belastning for SPU eller Noregs Bank
- at skattemessige forhold skulle vera i tråd med SPU og Noregs standpunkt og vera prega av full openheit
- at tilsetjinga skulle vera regulert av det same regelverket som gjeld for alle tilsetjingar i Noregs Bank

Finanskomiteen kalla inn til høyring om rapporten i august, og av høyringa gjekk det fram at dette og fleire forhold ikkje var tilfredsstillande avklara mellom representantskapet og Noregs Banks hovudstyre. Finanskomiteen har streka under at ansvarsforholda mellom Stortinget og Noregs Bank tilseier at Stortinget verken tilset eller avset dagleg leiar for NBIM, men me tek naturleg nok stilling til vurderingar frå representantskapet – dei er oppnemnde av oss, dei rapporterer til oss, og dei har i oppgåve å sikra at drifta av Noregs Bank er i tråd med gjeldande regelverk.

Finanskomiteen har då samrøystes slutta seg til følgjande konklusjonar:

- at leiaren for NBIM ikkje kan ha eit eigarskap eller interesser som skapar, eller kan framstå å skapa, interessekonfliktar som er eigna til å svekkja tilliten og omdømet til Noregs Bank, i samsvar med banken sine egne etiske prinsipp for tilsette
- at leiaren for NBIM ikkje kan ha eigarskap eller interesser som svekkjer, eller kan svekkja, SPUs arbeid med skatt og openheit, og at desse forholda må vera avklara før tiltreding av ny leiar for NBIM

I det vidare arbeidet er det naturleg å leggja til grunn at representantskapet fører tilsyn med dette på vanleg måte.

Ein samrøystes finanskomité har òg sett fram til at regjeringa ser nærmare på føresegnene i sentralbanklova § 1-6, og at det bør presiserast. I alle fall har denne saka vist eit visst misforhold mellom forventingane i Noregs Bank om kva dei må informera om, og forventingane som kan liggja hos regjering og storting. Komiteen har òg peika på at ei avgrensing av § 1-6 om «saker av

viktighet» til berre å omhandla pengepolitiske saker, vil framstå å vera i motstrid til ordlyden i ein paragraf som er heilt generelt utforma, og som står i kapitlet om allmenne føresegner. Så me legg til grunn at regjeringa følgjer opp dette på eigna måte og kjem tilbake til Stortinget med ei vurdering av desse spørsmåla, inkludert ei vurdering av om ordlyden bør presiserast nærmare.

Eg håpar og legg til grunn at finansministeren i dagens debatt kan gjera nærmare greie for når og korleis dette vil skje. No er tilsetjing av ny dagleg leiar av NBIM ikkje noko som skjer så ofte, og antakeleg vil det truleg ikkje skje igjen under denne finansministeren, men det vil likevel vera interessant å høyra kva lærdom finansministeren dreg av den prosessen me no har vore igjenom, ikkje minst av at me i siste fase av behandlinga av saka fekk slått fast frå Lovavdelinga at finansministeren på eit tidlegare tidspunkt i saka hadde eit større generelt høve til instruksjon enn det han valde å ta i bruk, og større høve enn det han hadde på eit seinare tidspunkt i behandlinga av saka.

Sivert Bjørnstad (FrP) [11:23:54] (ordfører for sak nr. 3): La meg få begynne med å takke komiteen for godt samarbeid i saken som jeg er ordfører for. Det gjelder altså representantforslaget fra Rødt om ansettelsen av leder for oljefondet og Norges Banks omdømme.

I representantforslaget og i innstillingen fremmes det tre forslag:

- at det sikres at oljefondet ledes fra Norge
- at Riksrevisjonen skal gjennomgå regjeringens rolle i ansettelsessaken
- at det skal foretas en vurdering av om sentralbanksjefen har overholdt sine tjenesteplikter i saken om ansettelse av oljefondssjef

Alle forslagene vil bli stemt ned av et stort flertall her i dag.

Det første forslaget er vel det forslaget som det instinktivt er enklest å ha sympati med, nemlig at oljefondet skal ledes fra Norge. Heldigvis er det i praksis slik allerede. I forarbeidene til gjeldende sentralbanklov er det for både sentralbanksjefen, hovedstyret og oljefondssjef uttrykt at det stilles krav til samfunnsforståelse, altså kunnskap om det norske samfunnet, regler, normer og politiske prosesser. I tillegg ble det i ansettelsesprosessen for ny oljefondssjef lagt til grunn at vedkommende skal ha sin daglige arbeidsplass ved hovedkontoret i Oslo. Slik har man allerede sikret at oljefondet styres fra Norge.

Man trenger ikke lovfeste alt; noe fungerer også uten det. Dette er et eksempel på det. Hvis Rødt og Senterpartiet med forslaget mener at all virksomhet i oljefondet skal skje fra Norge, er vi uenig i det. Oljefondet investerer i over 9 000 selskaper over hele verden. En

global tilstedeværelse er derfor en forutsetning for både å forstå markedene bedre og få tillit i dem.

Jeg er ikke veldig overrasket over at Rødt ikke har den nødvendige forståelsen for disse problemstillingene, men at Senterpartiet, som ellers er opptatt av nærhet til tjenestene, ikke forstår dette, er mer overraskende. Det er også spesielt at to partier som ellers snakker om veien til tillitssamfunnet, og at politikere ikke skal sitte i Oslo eller på Stortinget og detaljstyre virksomheter, nå ønsker å gjøre nettopp det, i stedet for å ha tillit til oljefondet organiserer seg på en mest mulig hensiktsmessig måte. Jeg tror ikke det er 169 politikere, hvorav de aller færreste har drevet med internasjonal kapitalforvaltning eller finans i det hele tatt, som er best skikket til å mene noe om disse spørsmålene. Det bør overlates til dem som virkelig kan det. Det er tillit, ikke detaljstyring.

La meg også få knytte noen kommentarer til den andre saken vi behandler i denne debatten, nemlig brevet fra representantskapet i Norges Bank. For å begynne med konklusjonen: Vi er fornøyd med at saken fikk en lykkelig slutt, at Tangen tiltrådte som sjef for oljefondet, og at hans eierskap ikke svekker tilliten til eller omdømmet til Norges Bank eller oljefondet. Man kan imidlertid si mye om prosessen før man kom fram til denne konklusjonen. Av og til virket det som om politikerne sto i kø eller – rettere sagt – sprang etter media for å svartmale og trekke konklusjoner før man hadde fakta.

Det er faktisk ikke uvanlig eller spekulativt å eie selskaper eller ha fondsandeler i land som Cayman Islands, Bermuda eller andre land langt unna. Det kan være gode grunner for det, til og med. Nordfund bruker Mauritius mye til investeringer i afrikanske land. Det er fordi de har en velfungerende finanssektor, et rettssystem og investeringsbeskyttelsesavtaler. Men landet blir kalt et skatteparadis. Akkurat som det for mange shippingsselskaper kan være attraktivt å flagge skip til Norge, kan det være skattemessige grunner til å investere i andre land. Det er i og for seg ikke ulovlig eller uetisk å gjøre det. Det avgjørende er at man betaler den skatten man skal betale, og at man rapporterer på korrekt og tilfredsstillende måte. Det er ingen grunn til å tro at Tangen eller hans selskaper ikke har gjort det.

Vårt aller viktigste hensyn i denne saken har vært at tilliten til en av våre viktigste institusjoner, Norges Bank, ikke skal svekkes. Derfor ba vi tidlig finansministeren om å finne en minnelig løsning som bidro til nettopp det. Sanner fortjener ros for at han til slutt gjorde det, i det som helt sikkert var en krevende sak også for ham.

Helt til slutt: Mange har sagt at det har vært viktig å eliminere risiko i denne saken. Det vil sannsynligvis ikke være mulig, særlig ikke i denne typen saker. Å minimere risiko er derimot mulig. Men det er ikke Stortingets

ansvar; det er styrets ansvar. Det ansvaret er jeg sikker på at hovedstyret har med seg i sitt videre arbeid.

Mudassar Kapur (H) [11:29:11] (komiteens leder): Representantskapet skal i henhold til sentralbankloven rapportere til Stortinget minst én gang årlig. Da representantskapet den 11. juni 2020 sendte et brev til Stortinget midtveis i året om sitt tilsynsarbeid knyttet til ansettelsen av ny daglig leder av NBIM, var dette noe som ikke hadde skjedd tidligere.

Komiteens innstilling har blitt redegjort for av saksordføreren. Jeg har likevel et ønske om å komme med noen punkter og kommentarer for å belyse hva som har vært viktig for Høyre i denne prosessen.

For det første: Representantskapet er Norges Banks tilsynsorgan oppnevnt av Stortinget. Det er representantskapets oppgave på vegne av Stortinget å føre tilsyn med bankens virksomhet.

For det andre: Det er hovedstyret i Norges Bank som har ansvaret for å ansette oljefondssjefen.

Videre: Hovedstyret er bankens utøvende organ og har ansvaret for å vurdere risiko og håndtering av disse sett opp mot formål for virksomheten. Og det er Norges Banks hovedstyre som har ansvar for at deres virksomhet overholder lover, retningslinjer og regler, og at tilliten og omdømmet til institusjonen ivaretas. Dette har vært viktige punkter for oss når vi har behandlet saken. Det er også det som danner bakteppet for at det har vært viktig for Høyre at man gjennom komiteens arbeid og innstilling ikke tok bort det handlingsrommet som var nødvendig for både en statsråd og hovedstyret å ha i henhold til de lover og regler som gjelder, og at det ikke var Stortinget som skulle diktere eller konstruere løsningsene.

Jeg har også registrert at det fra flere hold i debatten i etterkant av sakens avgivelse har blitt rettet kritikk mot statsråden for ikke å ha gått inn i ansettelsesprosessen på et tidligere tidspunkt. Da vil jeg minne om at da den nye sentralbankloven ble vedtatt, var de fleste partier, om ikke alle, svært opptatt av Norges Banks uavhengighet. Jeg har merket meg at noen av de samme politikerne som nå kritiserer statsråden for ikke å ha gått inn i dette tidligere, nok ville, basert på de sterke signalene alle var med på å gi da sentralbankloven ble vedtatt, kritisert statsråden dersom han hadde gått tidligere inn i ansettelsesprosessen. Så jeg tror det er viktig å puste med magen når slike ting oppstår. Det er faktisk statsråden selv som også har pekt på overfor Stortinget i et svar til representanten Hadia Tajik at det er læringspunkter etter en slik prosess. At statsråden selv har tatt initiativ til å se på det, er et viktig signal.

Når det gjelder representantforslaget fra Rødt, viser jeg til flertallets merknader, men ønsker særlig trekke

fram og vise til finansministerens svarbrev av 23. september i år. Jeg merker meg at departementet ikke har blitt kjent med opplysninger som tilsier at regjeringen bør vurdere om sentralbanksjefen har overholdt sine tjenesteplikter.

Til slutt: Norges Bank er en viktig institusjon, og oljefondet er vår felles formue. Begge disse institusjonene har spilt en viktig rolle i forbindelse med den krisen vi står i nå, og kommer også til å spille en viktig rolle framover, særlig når det gjelder finansieringen av de store tiltakene vi setter inn.

Jeg håper nå at vi er ved et punkt der alle kan se framover. Saken har fått en god løsning. Det er viktig at alle parter bidrar til og tar vare på tilliten og omdømmet til Norges Bank.

Ingjerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:33:56]: Det er en stor og alvorlig sak vi nå har til behandling, og som komiteen har behandlet. Det er en sak som dessverre fikk utspille seg i altfor lang tid, som selvsagt har bidratt til en belastning for dem som har vært direkte involvert, men som ikke minst også har vært en utfordring for omdømmet og tilliten både til Norges Bank og til oljefondet. Derfor var det utrolig viktig at finanskomiteen gikk ordentlig inn i saken. Jeg er også glad for at finanskomiteen samlet seg om en enstemmig innstilling, og at det ble gjort et godt arbeid i komiteen.

Det er utrolig viktig at en når det gjelder oljefondet, bidrar til stabilitet, trygghet og ro, og at en bidrar til å ivareta den allmenne tilliten og et godt omdømme. Det er hovedstyret i Norges Bank som har ansvaret for ansettelse av ny leder for oljefondet. Samtidig er det finansministeren som har det overordnede ansvaret for Norges Bank og for å sørge for at den allmenne tilliten og omdømmet blir ivaretatt. Dessverre bidro ikke finansministeren til det over tid, først ved å nekte å ta ansvar i saken, dernest ved å prøve å si at finansministeren ikke hadde noe ansvar i saken i det hele tatt, og til og med på et tidspunkt underveis i komiteens behandling på kort varsel bestilte en utredning fra et privat advokatfirma for å understøtte sin argumentasjon istedenfor å gå til Lovavdelingen i Justisdepartementet. Da en omsider, i tolvte time, gikk til Lovavdelingen i Justisdepartementet, viste det seg at Lovavdelingen i Justisdepartementet hadde en annen vurdering enn både det private advokatfirmaet og Finansdepartementet på vesentlige punkt. Den rapporten var en knusende dom over det arbeidet som hadde vært gjort.

Etter å ha hørt innlegget fra komiteens leder som nettopp ble holdt, må jeg si at jeg er veldig usikker på hva regjeringspartiet Høyre egentlig mener når en sier

at det er læringspunkt i denne saken, når en ikke vil ta inn over seg at en burde ha handlet tidligere, grepet inn tidligere, for å sørge for at denne saken fant sin løsning og ikke utspilte seg over så lang tid. Er det slik at hvis en hadde fått en tilsvarende sak på et senere tidspunkt, mener regjeringspartiet Høyre at det skulle ha vært håndtert på akkurat samme passive måte fra finansministerens side? Jeg vil be om at finansministeren i sitt innlegg konkretiserer hva slags læringspunkt regjeringen og Finansdepartementet ser i etterkant av denne saken, spesielt i lys av innlegget fra komiteens leder.

Så til forvaltningen av oljefondet og til saksordføreren for representantforslaget som er lagt på bordet: Hvis en skal følge den argumentasjonen som saksordføreren der følger, virker det som om det er tilstrekkelig når det gjelder forvaltningen av oljefondet, at lederen for oljefondet har adresse i Oslo eller i hvert fall adresse i Norge. Det er selvsagt viktig at forvaltningen av vår felles formue har en tydelig forankring i Norge, og at vi bidrar til at en større del av forvaltningen skjer fra Norge. Derfor er det viktig å fremme forslag som tydelig slår fast at oljefondet skal ledes fra Norge. Jeg tar med det opp det forslaget som Senterpartiet er en del av.

Presidenten: Da har representanten Sigbjørn Gjelsvik tatt opp det forslaget han refererte til.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:39:07]: Jeg vil takke saksordførerne for begge de sakene som vi behandler her.

Konklusjonen er for så vidt kjent: Vilkårene for ansettelse av ny oljefondsjeff måtte endres. Komiteen er samlet om at lederen for oljefondet ikke kan ha eierskap eller interessekonflikter som er egnet til å svekke tilliten og omdømmet til Norges Bank, noe også bankens eget etiske regelverk slår fast. Komiteen slår også fast at lederen for oljefondet ikke kan ha eierskap eller interesser som svekker eller kan svekke oljefondets arbeid med skatt og åpenhet.

Egentlig burde dette være selvsagt. Det er etter mitt syn den eneste mulige konklusjonen. Likevel tok det altså fem måneder før regjeringspartiene kom til den samme konklusjonen. Det burde ha skjedd før. Det hadde vært et gode for Norges Bank og oljefondet og folks tillit til disse viktige institusjonene.

Nettopp folks tillit har vært det sentrale poenget for meg og SV i denne saken. Helt siden april har jeg vært helt tydelig på at vi er avhengige av at folk har stor tillit til oljefondet – og til den som leder oljefondet. Stortinget har satt bort forvaltningen av folkets felles formue til Norges Bank, men vi har ikke gjort oljefondet uavhengig av politisk styre, og det er vårt ansvar at befolkningen har tillit til den forvaltningen. Den tilliten ville ha blitt svekket hvis den nye oljefondsjeff hadde tiltrådt stil-

lingen med betydelig eierskap i AKO Capital. Det ville også betydd at fondet ville stått i stadige vurderinger av inhabilitet og mulige interessekonflikter. Det ville vært svært uheldig nasjonalt og internasjonalt.

Gjennom prosessen i vår – som følge av at det ble stilt spørsmål i media og her på Stortinget, men særlig på grunn av den viktige jobben som representantskapet, Stortingets eget kontrollorgan, har gjort – ble ansettelsesavtalen og premissene i den strammet inn. Det viser verdien av en presse som følger med på oljefondet og styringen av det, men også at vi har et operativt og grundig representantskap som er seg sitt ansvar bevisst. Jeg har lyst til å gi dem honnør for den jobben de her har gjort.

Likevel: Til tross for at representantskapet var krysstallklare på at risiko for interessekonflikter mellom oljefondet og daglig leder for oljefondet måtte elimineres, valgte altså hovedstyret i Norges Bank ikke å følge dette opp i ansettelsesavtalen som ble lagt fram 28. mai. Det understreker etter mitt syn den dårlige og kritikkverdige håndteringen av denne ansettelsen fra hovedstyrets side. Det gjelder beslutningen om å akseptere at den nye lederen i oljefondet kan ha eierandeler i AKO, men det gjelder også at de gjennom denne prosessen har bidratt til å undergrave den innsatsen Norge har gjort og gjør for å bekjempe hemmelighold og skjulte penger i finansverdenen og aggressiv skatteplanlegging. Det gjelder uttalelser som kom fra sentralbanksjefen i denne prosessen, men særlig problematisk er det at verken representantskapet eller komiteen har fått svar på hvilke forundersøkelser hovedstyret hadde gjort for å sikre at eierskapet til den nye lederen for oljefondet ikke strider mot oljefondets eget forventningsdokument om skatt og åpenhet – dette til tross for at hovedstyret altså hadde akseptert at den nye lederen kunne opprettholde et eierskap på 43 pst. i et selskap som forvalter fond registrert i skatteparadis som Cayman Islands og Irland. Og det er forskjell på en hedgefondinvestor og en leder av oljefondet.

Komiteen konkluderer med at de etiske prinsippene for Norges Bank ikke er tilstrekkelig ivarettatt i denne prosessen, og er bekymret for at det kan svekke tilliten til oljefondet. Jeg vil understreke at til tross for at hovedstyret her hadde ansvaret for denne ansettelsen, er det også et politisk ansvar å ivareta den tilliten, og her kom finansministeren altfor sent på banen – først etter at finanskomiteen hadde behandlet saken. Gjennom å ha nølt med å undersøke sitt eget handlingsrom og med å gripe inn har finansministeren bidratt til unødvendig støy og forlengelse av saken. Nå er det nettopp finansministerens ansvar videre å følge opp de endrede vilkårene i ansettelsesavtalen som så langt ikke er kommet på

plass, og jeg forutsetter at finansministeren her påser at det fullføres innen årsslutt.

Ola Elvestuen (V) [11:44:33]: Jeg tror vi alle kan være enig i det finansministeren skriver i et svarbrev til saksordføreren som er referert i saken. Han skriver:

«I etterkant av denne ansettelsesprosessen mener jeg det er naturlig å se på om det er læringspunkter.»

Det tror jeg er naturlig å se på for Finansdepartementet, det er naturlig også å se på for hovedstyret i Norges Bank. Det tror jeg alle er enige om.

På ett område er også alle enige om at det ble gjort en feil, nemlig at offentlighetsloven ikke ble overholdt, ved at nåværende leder i Norges Bank Investment Management, NBIM, ikke ble oppført på den offentlige søkerlisten på riktig tidspunkt, men at dette skjedde for sent.

Dette har vært en komplisert og lang sak som har ligget i komiteen. Jeg vil takke både saksordføreren og komiteen for det arbeidet som har vært gjort. Det har vært krevende. Vi har fått en beskrivelse fra representantskapet i den høringen vi hadde, der representantskapets leder sier at det var, eller er, risiko for interessekonflikter selv om den er redusert – den er liten, men den er ikke eliminert.

Vi hadde den samme beskrivelsen fra hovedstyrets leder: All risiko, eller interessekonflikter, er demmet opp for etter alle praktiske formål. Dette var en forskjell i forståelse av hvor vi var, som komiteen måtte forholde seg til, og som også er grunnlaget for finanskomiteens konklusjoner – som selvfølgelig Venstre og jeg stiller oss bak. Vi understreker at lederen for NBIM ikke kan ha eierskap eller interesser som skaper eller kan framstå som å skape interessekonflikter som er egnet til svekke tilliten og omdømmet til Norges Bank. Vi understreker også at lederen for NBIM ikke kan ha eierskap eller interesser som svekker eller kan svekke SPU's arbeid med skatt og åpenhet, og at disse forholdene må avklares før tiltredelse av ny leder for NBIM.

Så er det viktig å understreke, som også andre har understreket, at Stortinget ikke ansetter en ny leder i NBIM. Vi skal følge sentralbankloven og være oss bevisst det som er vår rolle, vårt ansvarsområde, akkurat som finansministeren må følge sitt ansvarsområde i Finansdepartementet og hovedstyret i Norges Bank har sitt ansvarsområde.

Jeg er glad for at vi fikk denne klargjøringen fra Jus- og beredskapsdepartementets lovavdeling helt i sluttfasen av vår saksbehandling. I etterkant av komiteens konklusjoner tok finansministeren på eget initiativ kontakt med Norges Banks hovedstyre, som igjen på eget initiativ fulgte opp de vurderingene som ble gjort

av komiteen. Det ble også tatt egne beslutninger av NBIMs nye leder, som jeg mener også følger opp de konklusjonspunktene komiteen har.

Det har vært viktig for Venstre også å reise problemstillingene omkring skatt, åpenhet og skatteparadis og forholdet mellom SPU og skatteparadis i denne saken. Det er allerede et omfattende arbeid SPU gjør overfor bedrifter der de investerer, og som følger opp forventningsdokumentene om skatt og åpenhet. Det vil fra vår side være viktig å se på om vi skal forsterke arbeidet mot skatteparadis i det videre arbeidet framover. Men vi gjør det ordinære arbeidet til komiteen i saksbehandling av fondsmeldingen nå i høst og også framtidige fondsmeldinger som kommer hvert år.

Tore Storehaug (KrF) [11:49:29]: Eg vil føye meg inn i rekkja av dei som takkar komiteen for eit godt samarbeid i denne saka. I løpet av denne våren har vi vist gong på gong at vi klarer å stå i lag om å finne gode løysingar i det som er nye og krevjande situasjonar. Det gjeld dei store utfordringane vi har stått i med dette virusutbrotet, men eg meiner òg vi viser det i denne saka. Det er godt. Eg vil òg takke saksordførarane spesielt for dei bidraga som har vore her.

Når Stortinget har oppnemnt eit kontrollorgan som representantskapet og vi får eit brev frå dei som er utanom det ordinære, er det ein situasjon Stortinget må ta på alvor, og som no komiteen har behandla skikkeleg gjennom ei høyring – og vi har hatt ei komitébehandling – og som vi no har debatt om og får ferdigbehandla.

Det er alvorleg når ein der tek opp forhold som brot på offentleglova, som at det ved den nye NBIM-forvaltaren ikkje må kunne stillast spørsmål kring eigarskapsinteresser, og som at dei skattemessige forholda må vere avklarte på ein måte som sørger for at det ikkje blir stilt spørsmål rundt Noregs omdømme i arbeidet mot skatteflytting og openheit.

Det er Stortinget som har vedteke den sentralbanklova som denne tilsetjinga er gjord ut frå. Vi har oppretta representantskapet, og vi må og skal behandle dei breva og bekymringane som kjem derfrå. Så har vi vedteke ei sentralbanklov som seier at det er hovudstyret som har ansvaret for verksemda til banken og for å tilsetje ny NBIM-sjef.

Vi slår òg no fast i merknadene at det er hovudstyret som har ansvaret for verksemda til banken, at dei overheld retningslinjer, lover og reglar, og at dei varetek den tilliten og det omdømet slik dei skal. Det er òg godt.

Det er bra at komiteen klarer å stå saman om dei forventningane vi hadde, og at dei har blitt oppfylte av både hovudstyret i banken og den nye NBIM-sjefen og følgde opp på ein god måte av den ansvarlege statsråden. Det er viktig, for dette er institusjonar som er

avhengige av tillit i det norske folk. Det at det er ei samla løysing i Stortinget no, meiner eg er med på å styrkje den tilliten, og ikkje minst har òg dei ansvarlege teke imot dei signala som Stortinget og finanskomiteen har sendt, på ein god måte.

Statsråden har sagt at her er det læringspunkt. Eg ser fram til den vidare diskusjonen om dei. Når det kjem til representantforslaget frå Raudt, viser eg til fleirtalsmerknaden.

Bjørnar Moxnes (R) [11:52:46]: Mye har vært skrevet og sagt om denne saken. Det har gått med utallige arbeidstimer på Stortinget, i norske redaksjoner, i private advokatfirmaer, i lovavdelinger og i departementer – alt dette fordi en sentralbanksjef ble helt blendet av Nicolai Tangen og glemte sine tjenesteplikter.

Så vil regjeringen og deres lojale følgesvenner i salen i dag si at nå er alt på det rene, Stortingets krav er imøtekommet, og saken fikk en lykkelig utgang. Men det gjorde den ikke, for mange alvorlige spørsmål består, og jeg frykter at denne saken kan komme til å hjemsøke Stortinget i årene som kommer.

For det første: Skal det gjelde egne regler for bankdirektører og milliardærer i landet vårt? For det andre: Skal en offentlig tjenestemann utnevnt av Kongen i statsråd få slippe unna med å bryte loven og sentralbankens egne retningslinjer? Og for det tredje: Hvordan kan vi stole på at kontrollmekanismene som skal beskytte dette landets formue fra misbruk, blir overholdt når den formelle rangordningen mellom finansministeren, sentralbanksjefen og direktøren for oljefondet er snudd på hodet?

Dette er bakgrunnen for at Rødt fremmet forslag om en riksrevisjonsgranskning og en vurdering av om sentralbanksjefen har den nødvendige tilliten som kreves i hans stilling. Så har det framkommet flere nye og alvorlige opplysninger i saken etter at vi fikk rapporten til behandling fra representantskapet, og de mener jeg styrker behovet for disse tiltakene.

Jeg tenker da særlig på justisministerens bestillinger av juridiske vurderinger. Først ble det bestilt en såkalt uavhengig vurdering fra et privat advokatfirma, som i kraft av sin rammeavtale med Finansdepartementet var pålagt å opptre lojalt mot oppdragsgiveren, og som samtidig hadde bistått Nicolai Tangen i ansettelsesprosessen. Dernest ble det bestilt en vurdering fra Justisdepartementets lovavdeling, som kom til diametralt motsatt konklusjon av det den såkalte uavhengige vurderingen gjorde. Jeg har også merket meg de avsløringene som har kommet i media om at det har vært uformelle møter uten referatføring mellom toppbyråkratene i Finansdepartementet og sentralbanksjef Olsen under behandling av saken, og som ikke ble redegjort for i Stortinget.

Denne nye informasjonen viser hvorfor det er avgjørende at Riksrevisjonen foretar en granskning som ivaretar Stortingets kontroll med regjeringen i denne saken. Regjeringens håndtering av saken ligger utenfor representantskapets mandat og har derfor aldri blitt tilstrekkelig belyst. Det bør ikke Stortinget som kontrollorgan kunne leve særlig godt med.

Det var åpenbart viktig for finansministeren å få etablert at han ikke kunne gripe inn i ansettelsen. Det var viktig for ham fordi kjernen i saken etter hvert ble nettopp Tangens premis om at han skulle beholde eierskapet i AKO Capital, og sentralbanksjefens aksept av dette da hovedstyret gjorde ansettelsen i mars. Hvis Finansdepartementet fikk vite om dette premisset en eller annen gang i perioden mars–mai uten å gripe inn, trengte departementet nettopp en forklaring på hvorfor man ikke grep inn. Lenge gjorde deres egen tolkning av sentralbankloven nytten da de sa at den ikke ga dem hjemmel til å gripe inn. Det så til og med ut til at finansministeren skulle kunne slippe unna med å kjøpe seg en utredning fra et advokatfirma som hadde bistått Tangen i prosessen med å bli ansatt. Heldigvis satte Lovavdelingen i departementet til slutt ned foten for dette.

Da sentralbanksjefen og Nicolai Tangen la fram løsningen på Stortingets krav om at alle bånd mellom Tangen og AKO Capital skulle brytes, ble det til en gladsak. Tangen uttalte at sentralbanksjefen skyldte ham en øl, og Olsen trakk et lettelsens sukk, for Tangen hadde nettopp reddet hans eget skinn. Men den ølen kan komme til å koste Norge dyrt, for den ølen rammer sentralbanksjefens integritet og fellesskapets tillit til ham. Hvordan kan vi stole på at han også kan opptre som den portvokteren han har rigget seg selv til å være for at Tangen ikke gjør noe galt i sin jobb, når det reelle maktforholdet mellom de to er såpass skjevt? Og hvordan kan vi stole på at finansministeren vil holde sentralbanksjefen i ørene framover, all den tid sentralbanksjefen i høringen her på Stortinget i august reddet ham med sin uttalelse om at han ikke kunne huske å ha informert om Tangens krav om å beholde formuen sin.

Dette er problematisk, og dette er bakgrunnen for vårt forslag om at Riksrevisjonen skal undersøke regjeringens rolle i saken og gjøre en grundig vurdering av hvorvidt sentralbanksjefen har den nødvendige tilliten som er krevd for en mann i hans stilling.

Med det tar jeg opp Rødts forslag i saken.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har tatt opp de forslagene han viste til.

Statsråd Jan Tore Sanner [11:58:16]: Norges Banks ansettelse av ny NBIM-leder er en sak som har utviklet seg over flere måneder. Jeg har hele tiden vært opptatt av å respektere de formelle rammene som gjelder. Før

jeg gjør rede for sakens gang og Finansdepartementets lovforståelse, vil jeg si at jeg er glad for at hovedstyret og den nye lederen av NBIM fant en løsning i tråd med finanskomiteens forventninger.

Da Finansdepartementet utarbeidet sentralbankloven, var intensjonen med loven at hovedstyret skulle ha eneansvaret for ansettelse av daglig leder av NBIM. I representantskapets brev av 11. juni til Stortinget var verken instruksjonsadgangen i ansettelsesprosessen eller Norges Banks plikt til å informere departementet tema. Det var heller ingenting i brevet som skapte usikkerhet i departementet om hvordan loven skal forstås. Først i finanskomiteens høring 10. august ble det reist spørsmål om et mulig brudd på informasjonsplikten om saker av viktighet. Samme uke redegjorde jeg i svar på spørsmål fra Stortinget for departementets forståelse av instruksjonsadgangen. Jeg ga uttrykk for at kontakten som hadde vært mellom departementet og banken i saken, var i tråd med lovgiverens føringer og bankens informasjonsplikt om saker av viktighet og ikke relevant for saken. Det var departementets klare tolkning av loven, i tråd med intensjonene da den ble skrevet.

Debatten som fulgte, viste at det var ulike syn på instruksjonsspørsmålet. Departementet ønsket derfor å innhente en uavhengig juridisk vurdering. Det var bare én uke igjen til finanskomiteen planla å avgi innstillingen 21. august, og fordi en ekstern utreder kunne komme til andre konklusjoner enn dem departementet hadde fremført, hastet det med å få gjennomført en slik vurdering. Departementet mente at det best kunne oppnås ved å gi oppdraget til et advokatfirma med egnet kompetanse. Arntzen de Besche, som departementet har en rammeavtale med, møtte disse kravene. Oppdraget ble gitt 14. august, utredningen forelå 18. august og ble oversendt Stortinget samme dag.

I lys av at debatten om instruksjonsadgangen vedvarte, valgte vi 19. august å anmode Lovavdelingen om en uttalelse om den rettslige adgangen til å instruere hovedstyret om ansettelse av daglig leder av NBIM. Departementet mottok Lovavdelingens uttalelse 21. august og sendte den til Stortinget samme dag. Lovavdelingen skisserte at det rettslige handlingsrommet kunne være noe større enn det departementet hadde lagt til grunn.

I ettertid ser jeg at det ville vært en fordel om Lovavdelingen hadde blitt kontaktet tidligere i ansettelsesprosessen, men departementet var ikke i tvil om lovforståelsen før debatten i dagene etter høringen avdekket at lovteksten kunne forstås annerledes enn slik den var ment.

Jeg har merket meg at komiteens flertall mener at NBIM som hovedregel skal ledes fra Norge. Det er jeg enig i. Hovedstyret som øverste ansvarlige organ i Nor-

ges Bank for forvaltningen av fondet har sete i Norge, og lederen av NBIM bør være bosatt i Norge. Jeg er samtidig glad for at flertallet viser til at det er naturlig at NBIM har utenlandskontorer for å forstå og komme tett på de ulike markedene som fondet skal investere i. Jeg er glad for at flertallet viser til at finans er en internasjonal bransje, og at fondet ikke skal investeres i Norge. Det siste følger også av lov om Statens pensjonsfond.

Det er bra med debatt om alle sider av SPU, også om hvem som er leder av NBIM, men denne debatten har ikke bare skapt debatt, den har også skapt behov for å se nærmere på lovtekst og formelle rammer. Vi må finne læringspunkter. Er det behov for å tydeliggjøre lovteksten, slik at intensjonen med loven kommer tydeligere frem? Har vi gjort oss erfaringer nå som tilsier at intensjonen med loven bør være en annen enn da loven ble skrevet? Er de formelle rammene for Finansdepartementets rolle i ansettelsen av leder av NBIM hensiktsmessige? Dette er spørsmål vi nå ser på. Svarene vil jeg komme tilbake til når vi er ferdig med gjennomgangen.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte. Det er i oversikten ikke satt opp at det skal være replikker, men det er det, og presidenten kommer til å hensynte at det blir et antall replikker som ivaretar styrkeforholdet.

Hadia Tajik (A) [12:03:20]: Eg registrerer at finansministeren i innlegget sitt er oppteken av kva representantskapet tematiserte i sitt brev til Stortinget og ikkje, og at instruksjonsretten hans ikkje var eit tema der. Men eg håper jo ikkje at finansministeren meiner at andre enn han sjølv har ansvar for å klarleggja hans rettslege handlingsrom i det som etter kvart viste seg å verta ei ganske omdiskutert sak.

Så spørsmåla mine handlar ganske enkelt om kvifor finansministeren venta med å skaffa seg Lovavdelingas vurdering av kva handlingsrom han hadde som finansminister, heilt fram til den same dagen som saka skulle sendast over til Stortinget. Og kvifor gav finansministeren uttrykk for at Lovavdelinga ikkje hadde tid til å gjera ei slik vurdering tidlegare, når han ikkje hadde sjekka med dei tidlegare?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:04:09]: Som jeg redegjorde for i mitt innlegg, så var ikke Finansdepartementet i tvil om hvordan loven skulle skrives. Det var Finansdepartementet som hadde ansvaret for å skrive loven, og som hadde en klar intensjon om at hovedstyret skulle ha eneansvaret for ansettelsen. Det jeg påpekte i mitt innlegg, var at det ikke var noen tvil om Finansdepartementets håndtering av denne saken og det rettslige handlingsrommet. Det kom først opp i forbindelse med høringen i finanskomiteen 10. august.

Det var også bakgrunnen for at vi da bestilte en juridisk vurdering, men som jeg har gitt uttrykk for i mitt innlegg, ser jeg i ettertid at vi burde vi ha bedt om den utredningen før. Men som sagt, det var først i forbindelse med høringen og debatten etter den at det fremkom at det var ulike syn på hvordan loven skulle tolkes.

Hadia Tajik (A) [12:05:14]: Det er naturleg å følgja opp med å spørja om kva finansministeren ville gjort annleis på eit tidlegare tidspunkt viss han – på eit tidlegare tidspunkt – hadde vore innforstått med at han hadde ein noko vidare instruksjonsrett enn det han såg ut til å tru.

Statsråd Jan Tore Sanner [12:05:28]: Noe av det jeg har påpekt, er det som ligger i forarbeidene til loven, om hvordan informasjonsutvekslingen skal være mellom departementet og Norges Bank. I forarbeidene står det at departementet bør bli orientert om kandidater. Det er helt åpenbart at hvis det skulle være et større handlingsrom for bruk av instruksjon, måtte det også vært helt andre prosedyrer for informasjonsutveksling mellom Finansdepartementet og Norges Bank.

Dette er noen av de spørsmålene vi nå ser på, og det er derfor jeg sier at vi må se på om den intensjonen departementet hadde da loven ble skrevet, skal komme tydeligere frem i loven, eller om det bør være en annen intensjon, nemlig at det ikke bør være et eneansvar for hovedstyret. Men da må det også være andre prosedyrer for informasjonsutveksling mellom Finansdepartementet og Norges Bank.

Hadia Tajik (A) [12:06:38]: Eg spør ikkje om kva som står i forarbeida til loven, eg trur alle i komiteen har lese seg grundig opp på det, men det eg spør om, er kva finansministeren ville gjort annleis viss han hadde skaffa seg denne vesentlege informasjonen på eit tidlegare tidspunkt, i ei sak som eg trur ganske mange no er einige om enda opp med å vara veldig lenge og bli veldig mykje meir dramatisk enn det ho hadde trengt å verta viss ein hadde valt å gripa inn på eit tidlegare tidspunkt.

Statsråd Jan Tore Sanner [12:07:04]: Det var nettopp det spørsmålet jeg svarte på, at hvis det på et tidligere tidspunkt hadde blitt klargjort at det var et større handlingsrom for departementet, så måtte jeg også som ansvarlig statsråd få klargjort hva som skulle være rammene og prosedyrene for informasjonsutveksling. Jeg vil være veldig tydelig på at jeg som ansvarlig statsråd i slike saker må holde meg innenfor de formelle rammene. Det er særlig viktig at det er en tydelig rollefordeling når det berører viktige samfunnsinstitusjoner. Men nettopp med den debatten som har vært, de

diskusjonene vi har hatt, med Stortingets konklusjoner, har jeg også uttalt i brev til komiteen og til representanten at vi må se på læringspunkter, og at det også er behov for å se på de formelle rammene og lovverket.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [12:08:21]: Dette var en sak som utspilte seg gjennom en rekke måneder, lenge før den havnet på bordet i Stortinget, og det var heller ikke Stortinget som ba om å få saken. Det var representantskapet som sendte et brev til Stortinget – en rapport. Men i den offentlige debatten var det allerede i vår flere partier som var ute og sa at her har Finansdepartementet og finansministeren et overordnet ansvar. Slik saken utspilte seg underveis, hvorfor mente ikke finansministeren at det var fornuftig å innhente Lovavdelingens synspunkt på et langt tidligere tidspunkt?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:09:02]: Svaret på det spørsmålet har jeg allerede gitt. Det var ingen uro i departementet eller noen tvil i departementet om hvordan loven skulle forstås. Departementet hadde ansvaret for loven og hadde en veldig tydelig intensjon om at hovedansvaret ligger i Norges Bank. Bakgrunnen for det er også at vi skal kunne holde Norges Bank ansvarlig for resultatene i NBIM. Det må være et samsvar mellom hvilken myndighet og hvilket ansvar man har. Derfor var intensjonen at hovedansvaret skulle ligge i Norges Bank. Jeg har redegjort veldig grundig overfor Stortinget i flere omganger om hvilken informasjon departementet fikk på hvilket tidspunkt. Vi ble orientert om kandidater på et tidlig tidspunkt, og jeg har også redegjort for hvilken informasjon vi så fikk, og hvordan det ble fulgt opp.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [12:10:03]: Som det framkom i høringen fra sentralbanksjefen, og som også finansministeren har bekreftet senere, var det en telefonsamtale mellom finansministeren og sentralbanksjefen før Tangen ble offentliggjort som kandidat til stillingen. I den samtalen er det blitt referert at finansministeren uttrykte en bekymring. Jeg oppfatter at det også er den bekymringen som gjorde at finansministeren til sjunde og sist tok et initiativ overfor hovedstyret i Norges Bank, og at saken fant sin løsning. Hvorfor bidro ikke finansministeren, når han selv ga uttrykk for en bekymring, på et langt tidligere tidspunkt til både å undersøke sitt juridiske handlingsrom og faktisk engasjere seg aktivt i saken for å bidra til at den kunne finne sin løsning på et langt tidligere tidspunkt, til beste for alle parter?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:11:05]: Jeg har redegjort grundig for bakgrunnen for den telefonsamtalen, og den bunnet ikke i noe konkret kunnskap om hvilke betingelser kandidater hadde stilt, eventuelt hadde

stilt, og hvordan formuen var skrudd sammen. Det var en bekymring på et mer generelt grunnlag hvor jeg var opptatt av at hovedstyret som ansvarlig måtte gå tilbake i tid og se om det var ting som man burde se nærmere på. Det var en bekymring på et generelt grunnlag som jeg mente var viktig for meg som statsråd å formidle.

Jeg vil også legge til at da jeg tok et initiativ for å finne en endelig løsning, var det fordi det ble uttrykt fra Hans Andreas Limi fra Fremskrittspartiet, som mente at jeg burde gjøre det. Det kom som et initiativ fra Stortinget. Stortinget konkluderte også med hva man ønsket å oppnå. Da mente jeg at tiden var inne til å ha dialog også med sentralbanksjefen om disse spørsmålene.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [12:12:25]: Jeg lytter med interesse til svarene som kommer fra finansministeren, men jeg klarer fortsatt ikke med min beste vilje å forstå hva finansministeren mener endret seg fra representanten Limi uttrykte et behov for eller ønske om at finansministeren skulle undersøke sitt eget handlingsrom, og til den samme bekymringen og oppfordringen kom på vårparten fra flere partier her på Stortinget.

Sakens kjerne har jo vært kjent hele veien: Hovedstyret hadde i utgangspunktet akseptert at den nye sjefen for oljefondet kunne opprettholde et eierskap i AKO. Så registrerer jeg at finansministeren sier at ingen i departementet var urolige eller i tvil om hvordan loven skulle forstås, men vi må nesten legge til grunn at det var en uro over at det eierskapet skulle opprettholdes, at det var en premiss for ansettelsen.

Kan finansministeren svare på hva som endret seg gjennom sommeren, som gjorde at han tok oppfordringen fra Limi på alvor?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:13:29]: Som jeg har sagt både i mitt innlegg og i svar, var det ingen tvil i departementet om hvordan loven skulle forstås. Det var heller ingenting i brevet fra representantskapet som rokket ved disse spørsmålene, nemlig spørsmålet om informasjonsplikt til departementet og spørsmålet om instruksjonsadgang. Det var ikke noe spørsmål som kom frem i brevet. Det var først i forbindelse med høringen i finanskomiteen at disse spørsmålene ble reist, og i etterkant av høringen viste det seg at det vi mente var en tydelig lov med en klar intensjon, kunne forstås på en annen måte. Det var også bakgrunnen for de initiativene vi tok. Når Stortinget da konkluderte slik man gjorde, og det ble uttrykt et ønske fra stortingsrepresentanter om at jeg skulle ta en rolle i dette, gjorde jeg det.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [12:14:30]: Takk for svaret. Slik jeg ser det, var jo tvilen eller uenigheten om

hvordan loven kunne forstås, som ble løftet fram i forbindelse med komiteens høring, ganske lik den uenigheten som ble løftet fram tidligere på våren, og som etter mitt syn bunner i en forståelse av hvorvidt oljefondet eller NBIM er en del av Norges Banks særegne uavhengighet eller underlagt politisk forvaltning, på sett og vis. Det burde ha vært tydeligere på et langt tidligere tidspunkt.

La meg gå til den videre oppfølgingen her. Nå er det jo lagt fram en avtale som innebærer at ny leder for oljefondet avviker sitt eierskap i AKO, at det skal selges personlige fondsandeler, og at formuen skal plasseres i banker. Dette er ennå ikke fulgt opp, selv om ny leder har tiltrådt. Hvordan ser finansministeren for seg å følge dette opp, sånn at det kommer på plass innen årsslutt?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:15:32]: Det jeg har gjort, er å tydeliggjøre overfor sentralbanksjefen at Stortingets intensjon skal følges opp. Jeg sitter ikke med informasjon som tilsier at det ikke vil bli gjort.

Bjørnar Moxnes (R) [12:16:09]: Rødt har foreslått at regjeringen skal utrede sentralbanksjefens overholdelse av tjenesteplikten sin. Til det melder finansministeren at etter hans vurdering har det ikke framkommet opplysninger som han mener tilsier at det er nødvendig med en slik vurdering av tjenesteplikten. Tatt i betraktning de nye opplysningene som har kommet fram om Finansdepartementets håndtering av saken, er det vanskelig, synes jeg, å feste tillit til finansministerens vurdering i dette tilfellet.

Når en høyerestående embetsmann, utnevnt av Kongen i statsråd, er ansvarlig for brudd på norsk lov, brudd på sentralbanksjefens egne retningslinjer, og det ikke får konsekvenser – er ikke det også et brudd med den tilliten, aktelsen, som sentralbanksjefen er helt avhengig av? Ser ikke statsråden problemet med at en offentlig tjenestemann bryter loven på denne måten?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:17:12]: Det punktet hvor det er blitt begått feil, knytter seg til offentlighetsloven. Det er det blitt redegjort for. Jeg mener at det ikke foreligger informasjon som skulle tilsi at det var nødvendig eller riktig å følge opp denne saken i tråd med det Rødts leder har foreslått. Jeg har svart på spørsmålet skriftlig til komiteen, og har ikke noe annet syn på det i dag.

Bjørnar Moxnes (R) [12:17:54]: Det er jo en mulighet i sentralbankloven § 2-12, om alvorlig brudd på tjenesteplikten, at man kan løse vedkommende fra verv og stilling hvis han i sitt embete har brutt ned den aktelsen eller tilliten som er nødvendig for stillingen eller vervet. Jeg tenker her både på brudd på offentlighets-

loven, som er godt kjent, og også at det muligens er snakk om brudd på forvaltningsloven om at en sak skal være tilstrekkelig belyst, og også bruddet på retningslinjene som handler om krav til ansatte når det kommer til eierskap, som da er endret etterpå, og sentralbanksjefens rutiner ved ansettelser. Etter vår vurdering er det slik at en såpass høytstående embetsperson som sentralbanksjefen ikke kan begå den typen lovbrudd og trække over egne regler og retningslinjer uten at det skal få konsekvenser, og at vi bør få en gjennomgang av det fra statsrådets side. Jeg ønsket egentlig svar på hvorfor han lar dette gå.

Statsråd Jan Tore Sanner [12:19:00]: Hvis representanten fra Rødt lurer på om jeg har tillit til sentralbanksjefen, så har jeg det. Så har jeg i brev til Stortinget, i innlegg fra Stortingets talerstol og i replikkordvekslinger redegjort for hvordan vi kommer til å følge opp denne saken videre. Jeg har vært tydelig på at vi må se på læringspunkter. Jeg mener det er behov for å se på om loven gjenspeiler det som var intensjonen med loven, men også å vurdere om vi skal ha samme intensjon, nemlig at hovedansvaret og eneansvaret skal ligge i hovedstyret. Jeg har varslet at vi vil gå gjennom disse spørsmålene, og jeg vil selvsagt komme tilbake til Stortinget, slik at disse spørsmålene kan bli grundig diskutert før vi trekker en endelig konklusjon om hva som skal være veien videre.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Michael Tetzschner (H) [12:20:08]: Jeg vil varsle at det kan bli nødvendig at jeg tegner meg en gang til, for dette er jo grunnleggende sett en kontrollsak, og vanligvis har vi, når vi har kontroll saker, litt lengre tid på oss, vi som ikke er i komiteen.

Jeg må si at den innstillingen vi nå behandler, må være et av de merkeligste skriftstykkene som Stortingets plenum noensinne har fått til behandling. Grunnlaget for saken er et brev fra representantskapet av 11. juni, et brev som ikke kan leses med mening uten at man også godtar premisset om at representantskapet kan sette sin egen skjønnsutøvelse i en ansettelsessak i hovedstyrets sted. Dersom man tillater slike inngrep i lovbestemte kompetanser, undergraver man også de ansvarsprinsipper som er nødvendig for et reelt tilsyn, og i tillegg bryter man ned fullmaktstrukturen som vår forvaltning bygger på.

Sentralbankloven § 4-1 første ledd lyder:

«Representantskapet skal føre tilsyn med Norges Banks drift og med at bestemmelsene for virksomheten blir fulgt. Representantskapet skal føre

tilsyn med at hovedstyret har tilfredsstillende styring og kontroll med bankens administrasjon og virksomhet, og med at det er etablert hensiktsmessige rutiner for å sikre at bankens virksomhet utøves i henhold til lov, avtaler, vedtak og rammeverk for øvrig. Tilsynet omfatter ikke hovedstyrets (...) utøvelse av skjønnsmyndighet.»

I Meld. St. 7 for 2018–2019 fremholder departementet at

«representantskapets tilsyn fortsatt skal være en etterfølgende kontroll og tilsyn med utgangspunkt i styrets protokoller, og slik at det ikke åpnes opp for at representantskapet kan omgjøre styrets beslutninger.»

I Prop. 97 L for 2018–2019 står det følgende:

«Dersom representantskapet etter at hovedstyret er gitt god mulighet til å begrunne sine vedtak mv., mener at hovedstyret ikke har hatt tilfredsstillende styring, eller det har vært brudd på regelverk, vil representantskapets reaksjon kunne være å protokollføre merknader om for eksempel ytterligere oppfølgingsbehov og å omtale forholdet i representantskapets årlige rapport til Stortinget om det anser at saken krever en slik omtale. Det er denne type reaksjoner som omfattes av et aktivt tilsyn i Norges Bank, og ikke vedtak som skal operasjonaliseres direkte.»

Det underlige er at komiteen ikke drøfter disse spørsmål. Tvert imot: Komiteen går skrittet videre og setter seg selv inn som personalmyndighet i saken. Grunnlaget er altså et brev som inneholder påstander om fakta som ikke er underbygget, med vurderingskriterier som i sentralbankloven er lagt til hovedstyret, og helt nye kontrollkriterier som ikke gjenfinnes i loven med noen hjemmel. Jeg sikter her til risikovurderingen.

Jeg må komme tilbake i et senere innlegg med resten av det jeg vil si.

Presidenten: Presidenten ser at det ikke er flere innregnede på talerlisten, og representanten Tetzschner får ordet.

Michael Tetzschner (H) [12:23:24]: Takk for det.

Deretter utfordres grunnleggende kontrollprinsipper. Herunder arrangeres en åpen høring, med muntlige påstander som mangler dokumentasjon i brevet, og man overser samtidig at brevet fra representantskapet er blitt sendt Stortinget uten mulighet for Norges Banks hovedstyre eller administrasjon til å komme til orde, imøtegå, supplere eller korrigere feil om fakta og juss. Dette er feil som har kommet til å prege saksfremstillingen for Stortinget, og som innstillingen fortsatt lider under. Man minnes Ibsens Peer Gynt: Hvor utgangspunktet er galest, blir resultatet originalest.

Så kan man si: Er det noen grunn til å snakke så mye om en sak som er løst? Ja, det er det – fordi noen har tillatt seg å utøve en representasjonsvirksomhet på vegne av Stortinget på bakgrunn av en komitéinnstilling. De har innkassert meg som representant og Stortinget som plenum. Så stor hast hadde saken at man satte Justisdepartementets lovavdeling under tidspress fordi man skulle avgi en innstilling i komiteen 21. august. I dag skriver vi 5. november.

Grunnen til at det hadde slik hast den gangen, var nettopp at man ønsket å sviakte grunnprinsippene ved kontroll og tilsyn, nemlig at man ønsket å intervensere i en pågående prosess. Man ønsket en parallell saksbehandling, og man ønsket å være overprøvende. Alle disse tre prinsippene vil man jo se at kontrollkomiteen her i huset, sammen med behandlingen av forvaltningsrapporter fra Riksrevisjonen, aldri ville ha overtrådt. Nå ser man også en etterfølgende diskusjon mellom representanter for komiteen og statsråden. De vil altså pådytte statsråden en kompetanse som Stortinget har sagt han ikke skal ha etter sentralbankloven. Man er ikke engang i stand til å referere den uttalelsen som har kommet fra Justisdepartementets lovavdeling, for den hjemler heller ikke statsrådets kompetanse til å gripe inn i enkelt saker. Den sier at statsråden kan gå inn med generelle føringer som kan ha virkning for tidligere inngåtte arbeidsforhold. Det er noe helt annet.

Det viser at denne forsamling, i hvert fall hvis vi begrenser det til finanskomiteen, ikke har det vokabular som er nødvendig hvis Stortinget skal kunne være klar over at statsråden ikke skal ha for store fullmakter, fordi det vil gå utover de generelle føringene som Stortinget har nedfelt i lov. Det er det ene. Det andre er at vi rett og slett også kommer til å presse hovedstyret vekk fra det som er grunnleggende for ethvert ansvarsforhold, nemlig at de riktige instansene tar de avgjørelser som Stortinget har tillagt dem.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 2 og 3.

Etter ønske fra finanskomiteen vil sakene nr. 4 og 5 bli behandlet under ett.

Sak nr. 4 [12:26:38]

Innstilling fra finanskomiteen om Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 102/2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2014/56/EU og forordning (EU) 537/2014 (Innst. 35 S (2020–2021), jf. Prop. 37 LS (2019–2020))

Sak nr. 5 [12:27:08]

Innstilling fra finanskomiteen om Lov om revisjon og revisorer (revisorloven) og lov om endringer i lov om Folketrygdfondet (Innst. 34 L (2020–2021), jf. Prop. 37 LS (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver parti-gruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen. De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Elin Rodum Agdestein (H) [12:28:16] (ordfører for sakene): La meg først få takke komiteen for et veldig godt samarbeid i disse sakene. Jeg vil legge fram enstemmige komitéinnstillinger.

Dette er en sak som er en overligger fra pre korona-virkeligheten. Proposisjonen ble lagt fram for snart et år siden, i desember 2019, og komiteen startet arbeidet i januar i år. Videre ble det gjennomført en høring den 27. februar.

Lovforslaget bygger på NOU-en fra revisor- og regnskapsførerlovutvalget i 2017 og revisjonsdirektivet og revisjonsforordningen, som ble besluttet innlemmet i EØS-avtalen i 2018. Formålet med loven er å bidra til å sikre høy tillit til revisjonstjenester i Norge, og at vi får en regulering av revisjonsvirksomhet som er i samsvar med EØS-retten. Revisor skal arbeide uavhengig, kritisk og objektivt, overfor både offentlige virksomheter og næringslivet, levere tillit, skape trygghet og ha en styrket rolle i kampen mot økonomisk kriminalitet – en første-linje mot skatteunndragelse og arbeidslivskriminalitet.

Revisjonsdirektivet gir flere regler som skal sikre revisors uavhengighet, spesielt gjelder det foretak av allmenn interesse, dvs. banker, kredittforetak og forsikringsforetak som opererer i EØS-markedet med handel av verdipapirer. Finanstilsynet får også flere reaksjonsmuligheter ved overtredelser av revisjonslovgivningen.

En av de mest vesentlige endringene er at det innføres kun én kategori godkjente revisorer i Norge: statsautorisert revisor. Det betyr at tittelen eller ordningen med registrert revisor opphører. Kravet til etter- og videreutdanning for statsautorisert revisor skjerpes også betydelig. De høyere kravene til kompetanse følger av den betydningen revisor har i rollen som allmennhetens tillitsperson, men er også en konsekvens av et stadig mer komplisert og mangfoldig næringsliv.

Komiteen har vært særlig opptatt av å sikre reell likestilling av praksis fra offentlig og privat revisjon som

grunnlag for godkjenning som statsautorisert revisor. Jeg viser til anmodningsvedtak 858 fra 2018. Praksis fra offentlig revisjon skjer etter samme internasjonale standard som private foretak. Kommunene tilfredsstiller også krav til størrelse og bredde på virksomhetene. Slik likestilling er i tillegg av stor betydning for rekruttering til offentlig revisjon. Vi har fått en god løsning der nærmere regler om reell likestilling av praksis fastsettes i forskrift.

Komiteen ber også regjeringen sikre gode overgangsordninger for personer med bachelorgrad når den nye loven trer i kraft. Jeg vil presisere at det gjelder personer som oppfyller utdanningskravene i gjeldende lovverk for å bli registrert revisor, og som da har påbegynt praksisperioden. Disse bør kunne gis godkjenning som statsautorisert revisor dersom de innen en viss tid og med en viss tilleggskompetanse oppfyller kravene til praktisk opplæring som er gitt i ny lov.

Eigil Knutsen (A) [12:31:40]: Tillit er en av de største verdiene vi forvalter i det norske samfunnet – tillit mellom hverandre, tillit til styresmaktene, tillit til byråkratiet, tillit til bedriftene. Denne tilliten kommer til nytte under en pandemi med strenge tiltak, som vi står oppe i nå. Denne tilliten kommer til nytte når de demokratiske valgene er jevne, slik de ofte er i Norge. Og ikke minst kommer tilliten oss til gode når vi skal betale skatt, enten som privatpersoner eller bedrifter.

Det er her revisorene kommer inn, fordi revisjon er utrolig viktig for å sikre tilliten til skattesystemet, tillit til det offentlige og tillit til næringslivet. Det er derfor Arbeiderpartiet mener at den viktigste endringen som vedtas her i dag, er innstrammingen, eller tydeliggjøringen, i reglene om revisors uavhengighet. Det er viktig nettopp fordi vi skal ha tillit til at revisorer ikke bidrar til aggressiv skatteplanlegging, eller at det er kryssende interesser i revisorens arbeid overfor selskapene. Derfor er det viktig at revisorer ikke kan utføre revisjon på foretak av allmenn interesse lenger enn ti år, med mindre man utlyser et nytt anbud.

Det blir også forbud mot yting av visse tilleggstjenester, som regnskapsføring og juridiske tjenester. EU-direktivet gir rom for unntaksbestemmelser for skatterådgivning og verdsettelsestjenester, men de skal ikke Norge benytte seg av. Det er bra.

Så vil jeg takke saksordfører Rodum Agdestein for et solid arbeid med denne saken i finanskomiteen. Vi har fra flere partier vært opptatt av likestilling mellom kommunal og privat revisjon for å sikre kompetanse og rekruttering i førstnevnte. Regjeringens forslag legger opp til en formell likestilling mellom kommunal og privat revisjon, men komiteen bidrar med merknader og forslag som skal bidra til reell likestilling. Derfor under-

streker vi at når det kommer til krav om revisjon av foretak av en viss størrelse, tilfredsstiller samtlige kommuner i Norge kravene når det gjelder antall ansatte, omsetning, balanse, oppgaver og bransjer.

Vi skriver også tydelig at kravet om at revisor bør ha minst to års praksis med revisjon av regnskaps-, skatte- og merverdiavgiftspliktige foretak ikke bør settes som kumulative krav.

På denne bakgrunnen ber vi regjeringen sikre reell likestilling mellom kommunal og privat revisjon som grunnlag for godkjenning som statsautorisert revisor, og en samlet komité fremmer forslag for å bidra til det.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [12:34:50]: Det er viktig, som representanten Knutsen også var inne på, å ha et tydelig og godt regelverk knyttet til revisjon, ikke minst for å sørge for å sikre uavhengighet og for å sikre den allmenne tilliten knyttet til revisorenes utrolig viktige arbeid, og vi støtter det lovforslaget som ligger her.

Vi har vært veldig opptatt av at en skal likebehandle praksis fra privat og kommunal revisjon. Fra kommunal revisjon får man variert erfaring, man får erfaring med revisjon innenfor ulike organisasjonsformer, og det er viktig at man får likebehandling med erfaring fra privat revisjon.

Det er også, som representanten Knutsen var inne på, viktig at de kravene som blir stilt om erfaringer fra regnskapsmoms og skattepliktige foretak, ikke blir stilt som kumulative krav.

Representanten Rodum Agdestein, som sakens ordfører, var inne på overgangsordningene og kravene der. Hvis jeg oppfatter representanten korrekt, er det blitt skapt en viss uklarehet i revisorbransjen om det, men hvis en har en bachelorutdanning og er i praksis i kommunal revisjon i dag, må det telle likt i overgangsordningen, at den er godkjent, slik at en ikke blir – jeg holdt på å si – innelåst i en stilling knyttet til kommunal revisjon, men at det er en tilsvarende godkjenning. Men jeg oppfattet saksordføreren dit hen.

Så et siste poeng knyttet til overgangsordningen. Det den i praksis gjør, er jo at den setter et vannskille ved 2017 etter den overgangsordningen. Samtidig er det noen studenter – ikke mange – ved bachelorutdanningen innenfor revisjon og regnskap i Halden som påbegynte sin bachelorutdanning i 2018. Etter det jeg kjenner til, er dette de siste som startet på en slik utdanning før det nye lovverket som nå skal komme, og fra Senterpartiets side mener vi at det vil være riktig at de blir inkludert i den samme overgangsordningen som de øvrige.

Jeg vil med det ta opp det forslaget Senterpartiet har knyttet til akkurat det.

Presidenten: Representanten Sigbjørn Gjelsvik har tatt opp det forslaget han viste til.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [12:37:57]: Jeg vil slutte meg til de foregående innleggene og takke saksordføreren for den grundige jobben som er gjort i denne saken. Her står komiteen samlet, og det er svært positivt. Revisorer og revisorloven får kanskje ikke hjertene til å banke aller hardest, eller er gjenstand for de tøffeste debattene vi har i denne salen, men sannelig er det likevel viktig for hele samfunnet, og det er avgjørende at lovverket sikrer og ivaretar den brede tilliten i allmennheten.

Hovedgrunnen til at hele komiteen har kunnet samle seg i merknadene, er at vi ber regjeringen sørge for reell likestilling mellom praksis fra kommunal og privat revisjon som grunnlag for godkjenning som statsautorisert revisor – i tråd med det som også var Stortingets intensjon i vedtaket fra 2018 i forbindelse med behandlingen av kommuneloven.

Med dette lovvedtaket tar vi også viktige grep for å styrke revisors uavhengighet. Særlig gjelder dette etter min mening at det ikke åpnes for at revisor kan gi skatterådgivning til revisjonskunden. Revisjonsforordningen forbyr revisor for foretak av allmenn interesse å yte visse tjenester til revisjonskunden, f.eks. kan regnskapsføring og juridiske tjenester ikke ytes.

Forordningen åpner for enkelte nasjonale unntak. Departementet foreslår at disse anvendes, med unntak av skatterådgivning og verdsettelsestjenester. Dette stiller komiteen seg bak. Skatterådgivning kan være et sentralt premiss for foretakets strategi- og beslutningsprosesser. Dermed vil en i ettertid kunne stille spørsmål ved revisors objektivitet i revisjonen. Når revisor leverer andre tjenester enn revisjon til revisjonsklienten, utfordres denne rollen, fordi revisor kan ha levert tilleggstjenester som svekker den objektiviteten og skepsisen som revisor må ha med seg inn i den etterfølgende revisjonen. Dersom revisor gir råd om hvordan foretaket skal innrette seg som ledd i skatteplanlegging, vil revisor i neste omgang kunne revidere resultatet av egne råd. Det er altså en god vurdering departementet her har gjort, og som Stortinget slutter seg til.

Så vil jeg avslutningsvis berømme Senterpartiet for det forslaget som er fremmet som et løst forslag under behandlingen av denne saken, om en overgangsordning for dem som har påbegynt bachelorutdanning. Det er et forslag som jeg håper at et samlet storting kan slutte seg til, som SV kommer til å stemme for, og som jeg håper regjeringen vil følge opp.

Statsråd Jan Tore Sanner [12:40:55]: Regjeringen fremmer i denne proposisjonen forslag til ny revisorlov.

Formålet med lovforslaget er å gjennomføre endringene i revisjonsdirektivet og forordningen i norsk rett.

I tillegg tar forslaget hensyn til utviklingen som har skjedd innen revisjonsfaget siden den gamle loven ble vedtatt i 1999. Lovforslaget skal også sikre at revisors arbeid er uavhengig, objektivt og kritisk. Dette bidrar til verdiskaping fordi den finansielle informasjonen blir bedre, konkurransegrunnlaget likere og skattegrunnlaget riktigere. Lovforslaget fremhever også revisors viktige rolle som bidragsyter i kampen mot økonomisk kriminalitet.

Et mangfoldig og komplisert næringsliv krever at det stilles høye kompetansekrav til revisor. Lovforslaget innebærer derfor at kun personer med mastergrad i regnskap og revisjon vil kunne få godkjenning som revisor. Dette er et viktig tiltak for å sikre høy kvalitet på revisjonstjenestene i Norge.

Regjeringen vil sikre at personer som har gjennomført bachelorgrad i regnskap og revisjon med tanke på å bli godkjent revisor, får en rimelig overgangsordning, slik at de ikke trenger å gjennomføre ytterligere utdanning. I tillegg foreslår vi andre viktige tiltak for å sikre høy kvalitet og uavhengighet i revisjonen.

Et viktig grep er at revisjonsforordningen gjennomføres i norsk rett. Forordningen gjelder for revisjon av foretak med omsettelige verdipapirer som handles på f.eks. Oslo Børs. Forordningen stiller økte krav til hvordan foretakets valg av revisor skal foregå, og til hvor ofte foretaket må bytte revisor, og begrenser hvilke andre tjenester revisor kan utføre ved siden av revisjon.

Vi legger også opp til at Finanstilsynet kan få flere virkemidler til å føre et effektivt tilsyn med revisorer. Finanstilsynet gis f.eks. adgang til å ilegge overtredelsesgebyr dersom revisor har begått alvorlige brudd på revisjonsregelverket. Tilstrekkelige og riktige virkemidler og sanksjoner er nødvendig for at reglene etterlevs.

Regjeringen ber også Stortinget om samtykke til felleseuropeiske regler om revisjon som skal bidra til høy kvalitet på revisjon i Europa og like konkurransevilkår i EØS.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [12:43:42]: Jeg synes både at komiteen har jobbet godt med saken, i god dialog med departementet, og at vi her står samlet om noen viktige endringer. Så er det et spørsmål som jeg tok opp i mitt innlegg. Som sagt er det noen få studenter i Halden – et tredvetalls, tror jeg – som påbegynte sin bachelorutdanning i 2018. Det vil si at de ikke er kommet så langt at de har kommet i praksis, men de har påbegynt sin bachelorutdanning, og de kommer ikke inn under den overgangsordningen, slik det er beskrevet i saken. Ser statsråden noe problem eller noen utfordring ved at de

eventuelt kunne inkluderes, og er det noe som statsråden vil være villig til å vurdere?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:44:32]: Vi er enige om at det skal være en overgangsregel. Jeg var ikke kjent med tilbudet i Halden, men det vil selvsagt være naturlig at vi vurderer det i forbindelse med oppfølgingen av Stortingets innstilling. Jeg kjenner ikke saken noe utover det representanten Gjelsvik har gitt uttrykk for fra Stortingets talerstol, men det er klart at når vi blir opplyst om dette, vil det være naturlig at vi ser på det i forbindelse med overgangsregelen.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 4 og 5.

Sak nr. 6 [12:45:16]

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å sikre en rettferdig fordeling av goder og byrder som følger av koronapandemien (Innst. 38 S (2020–2021), jf. Dokument 8:149 S (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen. Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Anne Kristine Linnestad (H) [12:46:18] (for sakens ordfører): Koronakrisen har vært og er en stor utfordring for norsk økonomi, for bedriftene, for arbeidstakerne og for innbyggerne i hele landet.

Stortinget har vært særlig opptatt av å sikre arbeidstakernes sosiale rettigheter og trygghet. Komiteen understreker viktigheten av at ordningene for inntektssikring ble utvidet tidlig, slik at flere lavtlønnede kvalifiserte til dagpenger, og at permitterte og ledige fikk kompensert en større del av sin tapte arbeidsinntekt. Forskuddsordningen for utbetaling av dagpenger og kompensasjonsordningen for selvstendig næringsdrivende har hatt en avgjørende betydning for mange.

Vi vil understreke viktigheten av å motvirke store sosiale forskjeller og økonomisk ulikhet. En av de store forskjellene i dagens samfunn er mellom dem som har jobb, og dem som står utenfor – og kriser som dette kan bidra til å forsterke denne ulikheten. De langsiktige fordelingsvirkningene henger tett sammen med utviklingen i arbeidsmarkedet. Derfor vil jeg understreke at vår

viktigste oppgave framover blir å legge til rette for trygge jobber og arbeid til flere.

Norge skal være et land med små forskjeller også etter koronakrisen, og derfor trenger vi et godt kunnskapsgrunnlag for å fatte de riktige beslutningene framover. Regjeringen satte i vår ned ekspertutvalget Norge mot 2025, som skal bidra til nettopp det. De skal vurdere virusutbruddets konsekvenser for norsk økonomi framover, og mandatet åpner for å vurdere den økonomiske byrdefordelingen av krisen. De har allerede presentert en delrapport, og de skal presentere en ny rapport til våren.

Regjeringen har gjennom hele koronapandemien hatt et godt og viktig samarbeid med partene i arbeidslivet, både fra arbeidstakersiden og fra arbeidsgiversiden, og utvalget som er nedsatt, har en referansegruppe som bidrar med sine erfaringer og perspektiver fra begge sider.

Utvalget får også innspill fra og har møter med aktører, næringer og grupperinger som ikke selv er representert i utvalget. Høyres mening er at representantforslaget fra Rødt imøtekommes gjennom utvalget Norge mot 2025.

Høyre vil skape muligheter for alle, og vår viktigste oppgave framover for å redusere ulikheten er derfor å få flere i jobb. Vi klarte det i 2017 etter oljeprisfallet, og vi skal klare det nå. Etter 2017 var veksten i kjøpekraften sterkest for den laveste inntektsgruppen, de med minst fra før, og arbeidsledigheten sank til den laveste på ti år. Vi kan klare det igjen.

Ingrid Heggø (A) [12:49:15]: Eit kjenneteikn på Norge har vore små forskjellar og høg tillit. Tilliten er dalande, forskjellane aukande. Skal vi auka tilliten og minska forskjellane, må vi faktisk ta grep. Arbeid til alle er jobb nummer éin. Alle må ha ei løn å leva av, moglegheit for heiltidsstilling, og vi må ha ei sterk fagrørslø. Dei rikaste må bidra meir til fellesskapet. Dersom ein fjernar formuesskatten, slik Høgre føreslo på landsmøtet sitt, ville vi fått 30 000 fleire nullskattytarar. Dei som har store aksjeformuar, har fått store lettar av regjeringa, medan vanlege arbeidsfolk har fått mindre å rutta med. Det er å ta landet i feil retning.

Eit anna eksempel: I første krisepakke meinte regjeringa at den vanlege arbeidstakar skulle ta rekninga for at bedriftene fekk korta ned arbeidsgjevarperioden. Det var opposisjonen som sytte for at fellesskapet tok rekninga ved utvida inntektssikring, som høgare kompensasjonsgrad til dei permitterte og tidlegare utbetaling. Det er også kjent at det særleg er tilsette i låglønsgruppene som vart hardt ramma.

Det er på høg tid at det vert sett grundigare på korleis koronapandemien påverkar forskjellane i samfun-

net, og vurderer tiltak. Etter Arbeidarpartiet sitt syn ville eit nytt utval gjort at tida går frå oss. Difor føreslår Arbeidarpartiet å utvida mandatet til det alt nedsette utvalet Norge mot 2025, utvalet som skal vurderer kva konsekvensar virusutbrotet får for norsk økonomi framover. Eg er veldig glad for at alle dei andre opposisjonspartia – unnateke Framstegspartiet – støttar dette, slik at utvalet får utvida mandatet til spesielt å skulla analysere og beskrive sosiale og geografiske fordelingsmessige konsekvensar av pandemien og krisetiltaka. Kvifor er Høgre så redd for det?

Regjeringa har nok ein gong utnemnt eit ekspertutval og ikkje eit breitt samansett partsutval. Utvalet er dominert av representantar frå økonomifaga og finanssektoren på Austlandet. Utvalet burde vore geografisk balansert med fleire deltakarar frå partane i arbeidslivet og representantar for yrkesgrupper som er ramma av krisa på arbeidstakersida – dei som har følt dette på kroppen – og i tillegg sjølvsagt ha med ekspertise på ulikskap og skatt. Då ville vi fått eit svar på om dei føreslåtte tiltaka underbyggjer langsiktige mål om redusert ulikskap og høg organisasjonsgrad, og vi ville fått eit breitt samansett utval i arbeid raskt.

Eg tek hermed opp dei forslaga som Arbeidarpartiet er ein del av.

Presidenten: Representanten Ingrid Heggø har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [12:52:43]: Hele det norske samfunnet har blitt dypt berørt av konsekvensene av koronapandemien. Vi ser også at vi nå dessverre er inne i en ny bølge med smittespredning.

Allerede i løpet av de første dagene etter at Norge ble stengt ned den 12. mars, ble det lagt fram forslag for Stortinget. Ikke minst ble det også gjennom Stortingets behandling vedtatt kraftfulle tiltak for å forsøke å gjøre situasjonen litt mindre ille for en del personer, bedrifter og selvstendig næringsdrivende i Norge, gjennom både inntektssikringsordninger for permitterte, kompensasjonsordninger for bedrifter og en egen ordning for selvstendig næringsdrivende. Det ble jobbet raskt, og det kom mange krisepakker på løpende bånd.

Det var en rekke av de tiltakene som en av tidshensyn ikke fikk finsiktet godt nok, der det var behov for å komme tilbake senere. I starten hadde en brede forlik, der en var opptatt av å ivareta alle, både ulike sosiale grupper og hele Norge. En skulle sørge for at krisen ikke rammet sosialt og geografisk skjevt – en skulle forsøke å rette opp. Men en har dessverre over tid sett at en har kommet tilbake til et vant mønster, der regjeringen, sammen med støttepartiet deres, Framskrittspartiet, opprettholder store skjevheter i ordninger som har blitt etablert, og viderefører dem over tid. I tillegg er det en

del ordninger som blir faset ut, eksempelvis for selvstendig næringsdrivende, som for noen dager siden fikk lavere dekning gjennom inntektssikringsordningen for selvstendig næringsdrivende. Og planen er fortsatt at ordningen skal avvikles fra 1. januar 2021, til tross for at det er en rekke selvstendig næringsdrivende og frilansere som står i en særdeles alvorlig situasjon, og som er i næringer som er spesielt hardt rammet av krisen.

Vi ser også at denne krisen dessverre kommer til å vare over lang tid – for noen næringer kanskje i mange år. Når det gjelder flyplassen Gardermoen, som ligger i mitt valgdistrikt, Akershus, sier en at flytrafikken kanskje ikke er tilbake på 2019-nivå før om fire–fem års tid. Vi kommer til å se virkninger av dette for det norske samfunnet over lang tid. Da er det utrolig viktig at en også er villig til – gjennom et bredt partssammensatt utvalg – å se på både de sosiale og de geografiske virkningene for derigjennom å kunne gjennomføre politiske endringer for å ivareta alle.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [12:56:17]: Da krisen traff oss i mars, måtte regjeringen ta mange beslutninger på kort tid og på begrenset grunnlag. Det var viktig at alle partier støttet opp under disse tiltakene, og gjennom intensive forhandlinger her på huset fikk vi også på plass brede forlik. Skatteuttak ble akkompagnert av mer sosiale velferdsordninger og mer målrettet mot konjunkturpolitikk. Det var helt nødvendig. Men etter hvert blir også krisen en slags normalsituasjon, og for hver krisepakke som Stortinget nå behandler, ser vi at de politiske forskjellene blir tydeligere. Hele veien har regjeringen nølt med å innføre tiltak som sikrer folks inntekt, og som kan dempe noe av den forskjellsveksten vi ser nå.

I oktober så vi et forslag til statsbudsjett fra den borgerlige regjeringen hvor det var viktigere å kutte i formuesskatten for de rikeste enn å videreføre et mer sosialt dagpengeregime som gir de arbeidsløse litt mer å rutte med. Det vil ikke bare øke forskjellene i Norge; det er også uklok økonomisk politikk i en krisetid.

Kapitals liste over Norges 400 rikeste viser at mange av dem, innenfor bl.a. eiendom og dagligvarer, har økt sine formuer gjennom denne krisen. Likevel stilles det ikke krav i de statlige støttepakkene om å begrense bonuser og utbytte eller om at pengene ikke kan gå til selskaper i skatteparadiser. Jeg frykter at vi vil få en omfordeling fra fellesskapet til privat rikdom.

Vi må bruke fellesskapets penger på å trygge folks arbeidsplasser, men vi må også stille krav om at pengene faktisk går til det og ikke havner i eiernes lommer. Vi må også bruke penger på at de permitterte og arbeidsløse har en inntekt som er til å leve av, og en jobb å komme

tilbake til. Da må vi ha gode inntektssikringsordninger, og vi må ha jobbskaping.

Nå ser vi at vi står i en krise som rammer skjevt, og jeg frykter at de langsiktige konsekvensene av denne krisen vil bli alvorlige for Norge. Vi ser at den rammer skjevt økonomisk, men vi ser også at det nå er først og fremst arbeiderklassen som blir syk av denne pandemien. Jeg frykter at ungdom vil bli langvarig utenfor arbeidslivet, at flere unger vil vokse opp i fattige familier, og at arbeidslivet på sikt blir mer utrygt. Det vil være skadelig for norsk økonomi og for folk.

Derfor trenger vi også en full gjennomgang av hvordan krisen påvirker ulikheter i samfunnet. Og vi trenger en ny politikk for å motvirke forskjellsveksten. Derfor foreslår de rød-grønne partiene i dag at vi får denne gjennomgangen, og at vi får nye tiltak. Det er skuffende – dog ikke veldig overraskende – at regjeringspartiene ikke er med oss og støtter det.

Ola Elvestuen (V) [12:59:33]: Det er ingen tvil om at vi er i en veldig alvorlig situasjon, og det ble understreket i statsministerens tale i dag. Den smittesituasjonen som vi står overfor, gjør at det er nødvendig å komme med mye sterkere tiltak for å unngå at vi mister kontrollen. Det er en bestilling at vi alle sammen må være mer hjemme, og vi må ha mindre sosial kontakt. Det er klart at dette vil få store økonomiske konsekvenser, også denne gangen.

Vi er midt i en krise. Vi vet ikke hvor lenge den kommer til å vare, og vi vet heller ikke hvilke konsekvenser den kommer til å få. Vi var i en liknende situasjon i vår. Jeg tror måten regjeringen håndterte den situasjonen på, og også måten Stortinget håndterte den på, er noe som har gitt en respekt i befolkningen. Det er den vi trenger å følge opp framover.

Når vi ser på forslagene: Nå har regjeringen tatt et initiativ ved å sette ned et ekspertutvalg, Norge mot 2025, der de skal vurdere konsekvensene av virusutbruddet, utviklingen i internasjonal økonomi, smitteverntiltakene og de økonomiske mottiltakene som vil påvirke utviklingen i norsk økonomi fram mot 2025. Mandatbeskrivelsen, som det står i brevet fra finansministeren, er bred og åpner for at utvalget også kan beskrive og vurdere byrdefordelingen som oppsto i forbindelse med virusutbruddet. Det er klart at dette kommer til å treffe ulike grupper skjevt, og per nå er det vanskelig å se hvor stor langsiktig påvirkning det vil få.

Så jeg tror at slik det er nå, er det viktig at ekspertutvalget som er i gang, får gjøre sitt arbeid, og så må vi senere se på hvilke andre utredninger man vil ha behov for, og hvilke andre utvalg som man setter i gang. Fra Venstres side vil vi ikke støtte at vi nå fra Stortingets side skal gå inn og endre mandatet og sammensetningen i

ekspertutvalget Norge mot 2025. Vi må nå gjøre våre vurderinger ut fra smittesituasjonen, og så er det klart at regjeringen må jobbe fram ytterligere tiltak. Stortinget må jobbe med dem framover for å håndtere den situasjonen som vi er i, både for å unngå for store konsekvenser av smitteutbruddet og pandemien og for å unngå for store konsekvenser for den norske økonomien.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Bjørnar Moxnes (R) [13:02:46]: I 2020 har Stortinget bevilget store milliardbeløp for å bøte på konsekvensene av pandemien. Mye har blitt brukt på inntektssikring, på støtteordninger for ulike deler av næringslivet, nødvendige tiltak for å holde liv i arbeidsplasser og for å hindre økonomisk kollaps for hundretusenvis av mennesker.

Rødt har samtidig vært veldig kritisk til at det tok så lang tid å få pengene ut til alle dem som ble permittert. Stortinget stilte altfor få konkrete krav til eiere av bedrifter og eiendom før de fikk utdelt store summer i statlig krisehjelp. Det kan ha økt mulighetene for både misbruk av og privat berikelse på fellesskapets midler.

Tidligere i høst viste Kapitals milliarderliste at formuen til landets elite knapt er blitt berørt av den dype økonomiske krisen vi står oppe i. Det kan ikke være sånn at mens store deler av samfunnet vårt blør, sitter noen få aktører igjen med en urettmessig statsfinansiert fortjeneste – det den amerikanske ulikhetsforskeren Chuck Collins treffende har kalt for pandemisk profitt.

Rødt mener at det er både i samfunnets, Stortingets og også i bedriftenes interesse å få undersøkt krisen og krisepolitikken, dens fordelingsmessige konsekvenser for så å rette opp, om nødvendig, i etterkant. Man må i hvert fall stille spørsmålet om det, og så er jeg usikker på om regjeringspartiene egentlig ønsker å vite svaret på det spørsmålet.

Rødt fremmer forslaget vårt fordi regjeringen åpenbart vegrer seg for å bruke f-ordet, altså fordeling når de snakker om pandemiens langsiktige konsekvenser, og det er – underlig nok – ikke en del av det nåværende mandatet til regjeringens ekspertutvalg å vurdere spørsmålet: Hvem har tapt, og hvem kan ha tjent på kriseperioden vi er inne i, ikke minst som følge av krisepakkene fra Stortinget?

Opposisjonen står samlet bak kravet om å endre både sammensetning og mandat for utvalget. Vi bør ta med partene i arbeidslivet og også eksperter på sosial ulikhet og skatt samt representanter for dem som selv har blitt rammet av krisen. Vi mener dette utvalget også skal undersøke og vurdere tiltak mot ulikhet og mot urimelig fortjeneste. Det kan f.eks. gjelde å styrke sikker-

hetsnettet i lys av krisen eller ulike former for særbeskatning på såkalt pandemisk profitt.

Statsråd Jan Tore Sanner [13:05:59]: Representanten Bjørnar Moxnes fra Rødt stiller det retoriske spørsmålet: Hvem har tapt, og hvem har tjent på pandemikrisen? Jeg tror det enkle svaret er at vi alle har tapt. Det er ingen tvil om at den globale pandemien er en global helsekrise som har gitt en økonomisk krise, som rammer arbeidsplassene, og som – ja – rammer skjevt. Det er ingen tvil om at de som har liten utdanning, de som har lav lønn, ungdom, de som har svak tilknytning til arbeidslivet, og de mange sårbare blant oss kommer skjevt ut av en krise som dette.

Det er også bakgrunnen for at regjeringen hele veien har vært opptatt av å se på hva det er vi kan gjøre for nettopp å løfte de gruppene som rammes hardest. Det aller viktigste vi kan gjøre, er å stoppe smitten. Det neste vi kan gjøre – som vi også gjør – er å trygge arbeidsplassene. Det tredje vi kan gjøre, er å satse på utdanning og kompetanseheving for dem som har lite utdanning fra før, slik at de kan bruke tiden de går på dagpenger, til kvalifisering. Det er også – som både storting og regjering har gjort – å sørge for at vi har enda mer gunstige dagpengeordninger, ordninger som er bedre enn de er i en normalsituasjon.

Jeg registrerer at opposisjonen – alle utenom Fremskrittspartiet – konkluderer med at svaret på den utfordringen man ser, er at man skal endre mandatet for et utvalg som regjeringen har satt ned. For det første skal det utvalget se bredt. De har levert sin første rapport, som er beskrevet i budsjettproposisjonen også, og der er disse problemstillingene løftet frem. De skal levere en ny rapport som skal være grunnlag for perspektivmeldingen, som kommer i februar, og de skal levere en endelig rapport før påske. Det betyr at det er ikke mange månedene til de skal levere sin endelige innstilling. I utvalget er LO og NHO representert, og det er en referansegruppe som ledes av YS og Virke, hvor de øvrige partene er godt representert.

Opposisjonens konklusjon mener jeg er et slag i luften, men problemstillingen som reises, tror jeg det ikke er noen uenighet om i denne salen, verken når det gjelder problemstillingen, eller når det gjelder hva vi må gjøre for å håndtere den, nemlig sørge for at vi trygger jobbene og bidrar med utdanning og kompetanse til dem som har svakest tilknytning til arbeidslivet.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Ingrid Heggø (A) [13:09:15]: Små forskjellar og høg tillit heng saman, og det har vore eit kjenneteikn på det norske samfunnet. NHO, som regjeringa pleier å lytta

til, er bekymra for at tilliten er såpass sterkt synkende i Noreg.

Spørsmålet mitt er veldig enkelt: Er det eit mål for regjeringa at forskjellane skal reduserast?

Statsråd Jan Tore Sanner [13:09:47]: Representanten sier at tilliten i det norske samfunnet er sterkt synkende. Hvor har representanten det fra? Jeg mener at det at vi har et samfunn med små forskjeller og stor tillit, er en styrke. Er det noe vi har opplevd gjennom denne krisen, er det nettopp styrken i den korte avstanden mellom arbeidstakerorganisasjonene, arbeidsgiverorganisasjonene og myndighetene. Den gode dialogen det er mellom opposisjon og posisjon er også en styrke. Men tillit er ikke noe man får i et samfunn for alltid. Det er noe vi må styrke, jobbe med og gjøre oss fortjent til.

Jeg er bekymret for at en krise som dette kan bidra til å øke ulikheten i samfunnet vårt. Det er bakgrunnen for strategien vår for Norges vei ut av krisen, som handler om at vi må skape mer og inkludere flere.

Ingrid Heggø (A) [13:10:53]: Eg vil gjenta spørsmålet mitt, for eg klarte ikkje å oppfatta at statsråden svarte på det eg spurte om: Er det eit mål for regjeringa at forskjellane skal reduserast, eller skal det haldast på dagens nivå?

Statsråd Jan Tore Sanner [13:11:07]: Vi har sett at forskjellene har økt mens de rød-grønne satt i regjering, og vi har sett at det har vært en utvikling de siste 30 årene. Jeg mener det er viktig at vi reduserer ulikhetene i samfunnet vårt. Arbeiderpartiet kommer alltid tilbake til at svaret på det er å øke skattene for dem som skaper norske arbeidsplasser. Skal vi redusere ulikheten i samfunnet vårt, mener jeg vi må skape muligheter for alle. Det handler om utdanning, at ungdom må fullføre videregående skole. Det handler om inkludering, slik at ikke flere havner varig utenfor arbeidslivet. Det handler om de mange små og store tiltak som regjeringen har iverksatt gjennom syv år, og som vi bygger opp under i den krisen vi nå står i.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [13:12:06]: Statsråden sier i sitt innlegg at det viktigste er ikke mandatet i et utvalg, men hva slags tiltak en gjennomfører i krisen. Men problemet er jo nettopp at regjeringen ikke viser vilje til å rette opp sosiale og geografiske skeivheter i krisepolitikken. Noen virksomheter får millioner i støtte, andre, tilsvarende virksomheter får nesten ingenting. Man har ordninger for selvstendig næringsdrivende som nå først skal trappes ned og så avvikles, etter de planene som iallfall så langt er kjent. Regjeringen la i statsbudsjettet fram et forslag om å doble reiselivsmomsen og gjeninnføre flypassasjeravgiften, midt i en stor krise, noe som

definitivt rammer geografisk og sosialt. Hvorfor viser ikke regjeringen i det minste vilje til å være med på at det utvalget som er satt ned, skal se på hvordan koronapandemien og krisetiltakene rammer sosialt og geografisk?

Statsråd Jan Tore Sanner [13:13:04]: Svaret på det siste er at det gjør utvalget. Det er noe helt nytt i dette stortinget hvis det er slik at opposisjonen skal begynne å skrive om mandater til ekspertutvalg som regjeringen setter ned. Jeg har stor respekt for Senterpartiet og resten av opposisjonen, men maken til manglende kreativitet – at man begynner å se på sammensetningen av et utvalg og mandatet for utvalget. Se nå hva utvalget kommer med, da. Les hva som står i budsjettproposisjonen, hvor man allerede peker på disse problemstillingene som jeg, statsministeren og regjeringen har snakket om gjennom hele krisen, nemlig at vi må ha tiltak som gjør at ikke ungdom blir rammet, eller at de som har svakest tilknytning til arbeidslivet, blir rammet. Vi må sørge for at de som går på dagpenger, har mulighet til å få kompetanse. Ikke minst må vi sørge for at vi trykker jobbene. Det er det aller viktigste vi kan gjøre for å redusere ulikhet.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [13:14:01]: Det som er manglende kreativitet når det gjelder sammensetning av utvalg, står jo regjeringen for ved gang etter gang å komme med ekspertutvalg, i stedet for bredt sammensatte utvalg som representerer og kan fortelle om virkeligheten ulike steder i Norge, i ulike sosiale grupper, og om hvordan krisen rammer skeivt. Problemet er nettopp at regjeringen ikke har vist vilje underveis til å forlenge viktige tiltak som er gjennomført fra Stortingets side, eller å justere ordninger slik at de treffer bedre. Næringsdrivende holder på å gå til grunne med sin virksomhet. Personer står i en særdeles alvorlig situasjon. Det er behov for mange flere kraftfulle tiltak. Det er behov for en samlet kriseplan, ikke klattvise ordninger som nå kommer. Hvorfor er man ikke villig til å løfte blikket og være med på å se at det utvalget som ble satt ned i en annen tid, må få et annet mandat?

Statsråd Jan Tore Sanner [13:15:06]: At representanten igjen konkluderer med et mandat til et utvalg som regjeringen har satt ned – jeg trodde Senterpartiet var litt opptatt av forskjell på regjering og storting. Når regjeringen setter ned et utvalg, er det regjeringens utvalg. Så legger vi frem konklusjonene fra rapportene i de meldingene vi legger frem for Stortinget.

Jeg registrerer at Senterpartiet selvsagt kjemper for Senterpartiets politikk. Men det er ikke slik at Senterpartiets politikk nødvendigvis er den eneste rette krisepolitikken. Jeg reiser mye rundt i landet – jeg har gjort

det nå i høst – for å lytte til næringslivet, til bedriftene og til arbeidstakerne. Det jeg hører, er stor takknemlighet for den jobben både Stortinget og regjeringen har gjort, for den handlekraften som er blitt vist, og at dette har bidratt til at krisen har blitt mindre dyp, og at gjeninnhenting har kommet raskere.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [13:16:14]: Tidligere i dag redegjorde statsminister Erna Solberg for regjeringens håndtering av pandemien og nye smitteverntiltak. SV har i den forbindelse tatt initiativ til at flere av disse tiltakene må komme til Stortinget, og at Stortinget må involveres. Det er i pakt med den kulturen, den praksisen, vi opparbeidet oss i vår, om at vi står sammen i å håndtere den krisen nasjonen står oppe i. Stortinget har vært med på å ta initiativ til og har vedtatt mange av de krisetiltakene som gjennomføres nå. De er ikke bare regjeringens. Derfor har også Stortinget interesse av og et legitimt ønske om å se på konsekvensene av de tiltakene. De rød-grønne partienes mening er at mange av de tiltakene som er satt i verk nå, ikke er tilstrekkelige til å sikre at forskjellene vil gå ned i årene som kommer. Derfor undrer det meg voldsomt at finansministeren er motstander av å gjøre det mandatet bredere.

Statsråd Jan Tore Sanner [13:17:21]: Jeg mener at mandatet er bredt. Sammensetningen er bred. LO og NHO er representert i utvalget. Vi har satt ned en referansegruppe som ledes av YS og Virke, og hvor de andre partene er representert. Det er helt åpenbart at når man skal se på de økonomiske og strukturelle endringene som eventuelt kommer av pandemien, må man åpenbart også se på hvordan dette slår ut. Dette har vært en av mine store bekymringer fra dag én i håndteringen av denne krisen – at det nettopp vil ramme de mest sårbare, at det vil ramme ungdom, at det vil ramme dem som har svak tilknytning til arbeidslivet, og mange av dem som jobber i tjenestesektoren, som har lite utdanning fra før. Derfor har vi iverksatt en rekke tiltak for å motvirke dette, og for å sørge for at flere kan få mer utdanning. Også jeg er åpen for at man kan gjøre ting annerledes, og at man kan gjøre mer. Det er også bakgrunnen for den brede tilnærmingen vi har hatt i dialogen med Stortinget.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [13:18:25]: Jeg tror det kan være viktig å ta et skritt tilbake og huske konsekvensene av finanskrisen, som rammet internasjonalt i 2008–2009. Det vi har sett i ettertid, er at forskjellene har økt dramatisk i flere land. I enkelte land har det særlig skyldtes at de på toppen har trukket ifra – også ved hjelp av statlige redningsaksjoner som ble gjennomført under finanskrisen – mens folk i vanlige arbeiderklassesyrrer har fått lønnsstagnasjon og henger

etter. Det bidrar til sosial uro i mange av disse landene. Jeg frykter at den samme situasjonen vil kunne oppstå i Norge. Hvis finansministeren mener at de tiltakene som er gjennomført så langt, eller som kommer i statsbudsjettet, er tilstrekkelige til å motvirke de økende forskjellene, tror jeg finansministeren tar helt feil. Det er klart at man har satt ned et utvalg, der folk kommer fra ulike steder. Men med respekt å melde er ikke det å ha mange økonomer fra flere steder det samme som bredde.

Statsråd Jan Tore Sanner [13:19:28]: Nei, men dette er et utvalg som skal lytte. Det er et utvalg som forholder seg til en referansegruppe. Det er et utvalg som kommer til å lytte til mange ulike grupper med ulike bakgrunn forskjellige steder i landet.

Utvalget har fått ganske kort tidsramme. Noe av grunnen til det er at vi skal legge frem en perspektivmelding som Stortinget skal få mulighet til å drøfte i dybden før sommeren 2021. Det mener jeg er viktig.

Jeg tror de fleste tar inn over seg at denne krisen ikke er over ved nyttår. Den er heller ikke over til sommeren. Vi kommer til å stå i et langt løp, nettopp for å bidra til at Norge og våre innbyggere kommer best mulig ut av krisen.

Bjørnar Moxnes (R) [13:20:33]: Statsråden etterlyser litt mer offensive tiltak enn bare å flikke på et utvalgs mandat og sammensetning. Det er greit nok. Jeg kan komme med to utfordringer som er i samme tralten som det vi snakker om nå, nemlig: Situasjonen for de som har vært langtidsledige, er at de nå blir kastet ut av dagpengeordningen. 8 000 vil kastes ut før nyttår – til sammen 25 000 før sommeren. De vil stå uten inntektssikring, trolig prisgitt enten en partner eller eventuelt å søke sosialhjelp i kommunene. Hvorfor blir ikke dagpengene forlenget for de langtidsledige så lenge krisen pågår?

Det andre er at når juni kommer, vil mange mennesker i landet vårt få en baksmell, i og med at de ikke lenger får tjene opp feriepengetillegg på dagpengene. Det fjernet Sanner og Solbergs regjering i 2015. Hvorfor ikke gjeninnføre dette feriepengetillegget på dagpengene når så mange mennesker har mistet jobben, og vil stå med mye mindre penger når juni kommer? Da kommer også regningene, som vanlig. Strøm skal betales, mat, husleie og boliglån skal betales. De trenger penger, men får det altså ikke fordi feriepengetillegget er kuttet.

Statsråd Jan Tore Sanner [13:21:39]: Det aller viktigste vi kan gjøre for å sikre dem som nå har blitt arbeidsledige, er at vi trygger jobbene. De tiltakene vi har iverksatt fra mars, men også før det, handler nettopp om at vi må trygge jobbene til folk. Heldigvis har antal-

let permitterte og ledige gått kraftig ned fra det høyeste nivået, men fortsatt er det for høyt. Det er også bakgrunnen for at regjeringen har lagt frem omfattende tiltak, som både vil virke nå i høst, og som vil virke inn i 2021.

Statsministeren var tidligere i dag i Stortinget og redegjorde for den situasjonen vi nå står overfor på grunn av økt smitte. Vi har derfor utsatt tilleggsnummeret til Stortinget til førstkommande tirsdag, fordi vi også må vurdere de økonomiske sidene ved den videre håndteringen av krisen.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta. Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 6.

Sak nr. 7 [13:22:53]

Innstilling frå finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Rigmor Aasrud, Arild Grande, Elise Bjørnebekk-Waagen og Lise Christoffersen om likestilling mellom ektepar, registrerte partnere og samboere når det gjelder etterlatte- og ektefellerettigheter i offentlige og private tjenestepensjoner (Innst. 39 S (2020–2021), jf. Dokument 8:139 S (2019–2020))

Presidenten: Etter ynske frå finanskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar parti-gruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve anledning til replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Tore Storehaug (KrF) [13:23:37] (ordførar for saka): Dette er eit representantforslag der forslagsstillarane fremjar forslag om å be regjeringa kome med forslag til endringar i reglane for attlevande- og ektefellepensjon i dei lovfesta tenestepensjonsordningane og i føretakspensjonslova, sånn at sambuarar som har arverett i samsvar med arvelova, blir likestilte med ektefeller når det gjeld rettane til ektefeller og sambuarar i attlevande- og ektefellepensjonar.

Vidare blir det føreslått at det skal kome forslag til endringar i føresegnene i folketrygdlova om det er nødvendig for at den lova skal vere i samsvar med føresegnene i arvelova om ektefeller og sambuarar.

I svarbrevet til komiteen opplyser statsråden om at regjeringa jobbar med eit lovforslag der tematikken knytt til rettane til attlevande i folketrygda vil bli tekne opp. Denne saka blei lagd fram 16. oktober og er til behandling som Prop. 13 L for 2020–2021 i arbeids- og sosialkomiteen mens vi har denne debatten. I proposi-

sjonen blir òg rettane for sambuarar til offentleg tenestepensjon tekne opp.

Det kan vere fleire gode grunnar til å likestille ektefeller og sambuarar når det gjeld attlevandedekning frå offentleg tenestepensjon, men eventuelle vurderingar bør takast i lys av dei endringane som blir gjorde i folke-trygda.

Når det gjeld dei private tenestepensjonsordningane, er det i dag vide rammer for at verksemdene i privat sektor kan velje om dei skal ha ytingar for attlevande knytt til tenestepensjonsordninga si, og kva nivået på dei ytingane skal vere. Ei eventuell vurdering av endringar i utforminga av dei frivillige ytingane bør i tilfelle sjåast i lys av endringane som blir føreslåtte i folke-trygda og eventuelt for offentleg tenestepensjon.

På bakgrunn av dette har fleirtalet meint at det ikkje er riktig å gå vidare med noko vedtak no, all den tid det ligg eit lovforslag til handsaming i arbeids- og sosialkomiteen.

Svein Roald Hansen (A) [13:26:00]: Jeg tar ordet bare for å påpeke at vi selvsagt mener at disse forslagene burde vært vedtatt, så vi kommer til å stemme imot innstillingen om at de ikke skal vedtas. Men når vi ikke tar dem opp igjen og fremmer dem, er det fordi, som også foregående taler pekte på, regjeringen nå i mellomtiden har lagt fram et forslag om endringer i folke-trygdloven for Stortinget, som omhandler bl.a. disse problemene, og at vi da finner det mest formålstjenlig å fremme forslag under behandlingen av den saken. Jeg går derfor ikke nærmere inn på sakens realitet.

Anne Kristine Linnestad (H) [13:26:55]: Høyre mener at det er flere gode grunner til å likestille ektefeller, partnerskap og samboere når det gjelder retten til gjenlevendeytelse fra offentlig tjenestepensjon. For private virksomheter er det altså ingen plikt etter lov om obligatorisk tjenestepensjon å ha pensjonsdekning for gjenlevende, men dersom gjenlevendedekning ikke er avtalt i tariffavtale e.l., kan virksomhetene selv velge om de ønsker å ha en slik ordning.

I foretakspensjonsloven er det vide rammer for virksomhetene til å velge den ordningen de ønsker, og her er ytelsen som regel livsvarig, selv om den også kan gis for en tidsbegrenset periode.

Etterlatteutvalget avga sin rapport NOU 2017: 3, Folketrygdens ytelser til etterlatte – Forslag til reform. Der vises det til at dagens samlivsmønstre er mer mangfoldige og mindre dominert av de livslange ekteskapene. Derfor arbeider Arbeids- og sosialdepartementet med et lovforslag der denne tematikken vil bli tatt opp.

Høyre mener en vurdering av endringer i gjenlevendeytelsene fra offentlig tjenestepensjon bør gjøres i lys av endringene som foreslås i folketrygden, og at en even-

tuell rett til gjenlevendeytelse for samboere bør inngå som en del av denne gjennomgangen. En endring av reglene i de lovfestede tjenstepensjonsordningene vil medføre at reglene i kommunal tjenstepensjon må endres tilsvarende, og de vil også kunne ha konsekvenser for arveloven, som må avklares og tydeliggjøres.

Høyre mener altså at det er flere gode grunner til å likestille ektefeller og samboere når det gjelder retten til gjenlevendeytelse fra offentlig tjenstepensjon, men for Høyre er det viktig å vurdere eventuelle endringer i lys av endringene som vurderes i folketrygden når den kommer til behandling. Vi mener det er viktig å se ytelse til gjenlevende i sammenheng og vil derfor stemme for anbefalingen fra komiteen.

Statsråd Jan Tore Sanner [13:29:10]: I likhet med dem som står bak representantforslaget, mener også jeg at det er gode grunner til å ha like regler for samboere og ektefeller når det gjelder rett til etterlattepensjon. Jeg vil derfor vurdere om det er behov for å gjøre endringer i reglene for private tjenstepensjoner, men jeg mener dette må gjøres som et ledd i en samlet vurdering av regelverket.

Regjeringen har nylig lagt frem forslag til omlegging av folketrygdens ytelse til etterlatte. Det kan være naturlig med en modernisering av ytelsene for offentlig tjenstepensjon i lys av endringene som nå foreslås i folketrygden.

Når vi uansett skal ha en helhetlig gjennomgang og modernisering av regelverket for etterlatteytelser, er det naturlig også å vurdere endringer i de private ordningene samtidig. Private tjenstepensjonsordninger skal oppfylle minstekravene i lov om obligatorisk tjenstepensjon. Det innebærer bl.a. at bedriftens ordninger må ha alderspensjon for de ansatte og fortsatt pensjonssparing ved uførhet. Det er valgfritt om slike ordninger i tillegg skal gi ytelse til etterlatte. Dersom ordningen har ytelse til gjenlevende, kan dette være i form av ektefellepensjon, samboerpensjon eller begge deler. Ektefellepensjon skal i tilfelle også omfatte pensjon til registrerte partnere.

Tall fra Finans Norge viser at ektefellepensjon og samboerpensjon er lite utbredt i innskuddspensjonsordninger, som er den vanligste formen for private ordninger. Kun 3 pst. av innskuddsordningene har ektefellepensjon eller samboerpensjon i dag.

Jeg mener at bedriftens valgfrihet i om ordningene skal ha etterlatteytelser eller ikke, bør videreføres. Utover lovfastsatte minstekrav til pensjon for de ansatte bør bedriftene fortsatt kunne tilpasse ordningene til sin økonomi. Jeg har derfor ikke planer om å foreslå endringer i valgfriheten i å ha etterlatteytelser.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 7.

Sak nr. 8 [13:31:22]

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å fjerne avgiftsfritak på luksusbiler og innføre miljøtiltak for folk flest i hele landet (Innst. 36 S (2020–2021), jf. Dokument 8:58 S (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske frå finanskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Vetle Wang Soleim (H) [13:32:02]: Jeg vil først, på vegne av saksordføreren, formidle en takk til komiteen for godt samarbeid i saken.

At vi klarer å redusere utslippene fra transportsektoren, er sentralt hvis vi skal klare å nå de målene vi har satt oss om å redusere klimagassutslippene. Derfor har regjeringen gjennomført mange endringer i bilavgiftssystemet, slik at det blir vridd i en grønnere retning. Det skal lønne seg å velge biler med lave utslipp, enten det er hybrid- eller elbiler. Denne kraftfulle politikken har ført til at målene for utslipp fra bilparken som Stortinget har satt, ble nådd tre år før tiden. Det er veldig bra. Seks av ti nye biler som ble solgt i oktober, var elektriske. Det viser at politikken fungerer.

Høyre mener det er viktig at vi nå følger opp den prosessen regjeringen har lagt opp til i forbindelse med et nytt og bærekraftig bilavgiftssystem fra 2025. Regjeringen er nå i dialog med bransjen og får innspill til hvordan dette kan gjøres på best mulig måte. Målet om at det kun skal være nullutslippsbiler i nybilsalget fra 2025, ligger fast, og vi er på god vei til å nå målet.

Granavolden-plattformen er tydelig på at fordelene som er knyttet til engangsavgift og merverdiavgift, skal videreføres ut denne stortingsperioden. Derfor vil vi fra Høyres side støtte opp under det arbeidet som regjeringen nå er i gang med. Jeg ser fram til at regjeringen fullfører dette arbeidet, som er bredt og involverer hele bransjen og alle aktører, og kommer tilbake til Stortinget på en egnet måte.

Svein Roald Hansen (A) [13:33:40]: Omleggingen av bilavgiftene som premierer lavere utslipp – og for elbilene fullt fritak for både engangsavgift og moms – har vært en suksess. Målet har vært en mer klimavennlig bilpark, og det har vi fått.

Elbilene utgjør nå 60 pst. av nybilsalget, og fossilbilene slipper ut mindre. Gevinsten har gått til klima og folk som har kjøpt ny bil med stadig lavere avgifter. Folk med ekstra god råd har fått en ekstra stor gevinst. Halvparten av dem som kjøper elbil, har 50 pst. høyere inntekt enn dem som bare eier andre typer biler.

En ikke overraskende bieffekt av denne suksessen er et voksende hull i statens inntekter, i 2019 summert til 12,4 mrd. kr. Det har vært bred enighet i Stortinget om denne politikken og om målet: at folk i 2025 bare velger nullutslippsbiler – med tilsvarende voksende hull i statskassen, noe som bekymret selv den forrige finansministeren, fra Fremskrittspartiet.

Det er også bred enighet om at vi må ha et nytt bilavgiftssystem. Regjeringen har startet arbeidet og har fått innspill fra bransjen, men dette haster. Hvor lenge skal elbilene forskjellsbehandles når det gjelder moms og bruksavgifter? Også elbiler sliter på veiene, virvler opp asfaltstøv og tar plass i byene. Jeg tror ikke det er noen som mener at de to tingene som skal ha nullmoms, er kultur og elbil.

Momsfritaket innebærer i realiteten en statsstøtte det er gitt fritak for bare ut dette året. Vi vet ennå ikke om det aksepteres framover, slik regjeringen legger opp til. Så hvorfor har ikke regjeringen fått avklart det tidligere?

Vi mener momsfritaket bør fjernes gradvis for å unngå en for brå overgang, og vil gjenta vårt forslag fra i fjor om at elbiler ilegges moms for prisen fra 600 000 kr og oppover, i vårt forslag til statsbudsjett.

Vi mener et nytt og bærekraftig bilavgiftssystem må bygge på prinsipper som ikke krever unntak for særskilte biltyper, verken når det gjelder kjøpsavgifter eller bruksavgifter, og hvor konkurransefordelene knyttes til utslippsnivået. Arbeidet med det nye systemet bør sikte mot en bredest mulig enighet med bransjen og organisasjonene – og her i huset. Alle er tjent med en bred politisk enighet om bilavgiftene, slik vi i realiteten har hatt til nå.

Med dette tar jeg opp de to forslagene Arbeiderpartiet fremmer sammen med andre partier.

Presidenten: Representanten Svein Roald Hansen har teke opp dei forslaga han refererte til.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [13:36:25]: Stortinget har vedtatt at det fra 2025 kun skal selges nullutslippsbiler. Det er avgjørende for å nå Norges klimamål, og vi er nødt til å styrke virkemidlene for å komme dit, ikke svekke dem. Derfor må jeg si at jeg er ganske betenkt over dette forslaget fra Rødt, og ikke minst merknadene fra ulike partier i denne salen. Det viktigste må jo være at vi når 2025-målet, men sånn høres det dessverre ikke ut, for det målet er ikke engang nevnt i Rødts forslag. De

foreslår bare ensidig å svekke virkemidlene for elbil, og flere andre partier her slår følge når det gjelder det. Da når vi ikke klimamålene våre. Ved å la 2025-målet være styrende vil en helt fint kunne starte innfasing av merverdiavgift på de dyreste elbilene samtidig som en ivaretar elbilenes konkurransekraft.

SV foreslår derfor følgende rekkefølge: Først må vi tette hullene i leasingmarkedet, deretter skjerpe differensieringen mellom el- og fossilbiler gjennom økte avgifter for fossilbilene og deretter innføre moms på elbiler, gradvis og forutsigbart. Husk på: 90 pst. av bilene i Norge er fossile, og det selges fortsatt flere fossilbiler i Norge enn elbiler. Elbilene selger best i bilsegmentene med de minste bilene. Mellomklassebiler og større biler har betydelig lavere elbilandel enn bilsegmentene med små og kompakte biler. Bilsegmentet med de største elbilene, som både har lang rekkevidde og er distrikts- og familievennlige, er altså det segmentet med lavest elektrifiseringsandel. Elbilene er generelt mye mindre konkurransedyktige i dette segmentet, men det er også i dette segmentet vi finner de fossile bilene som forurenser absolutt mest. Og det er disse bilene som blir truffet med dette forslaget. Hvis vi nå ensidig innfører avgift på segmentet store biler, vil flere bare kjøpe bensin- eller dieselbiler, og klimamålene blir vanskeligere å nå.

Det er fremdeles nødvendig med betydelige insentiver for elbiler i Norge gjennom avgiftsfritak og gjennom økte avgifter for bensin- og dieselbiler. Derfor fremmer SV i dag flere forslag som handler om å kombinere innfasing av avgifter på elbiler for å nå 2025-målet. For det er faktisk det som tar oss i mål også når det gjelder de nasjonale klimamålene våre.

Med det tar jeg opp SVs forslag.

Presidenten: Representanten Kari Elisabeth Kaski har teke opp det forslaget ho refererte til.

Ola Elvestuen (V) [13:39:21]: Jeg er også en av dem som reagerer på disse forslagene. Elbilpolitikken vår virker i Norge. Vi har holdt på den lenge. Og ved at Venstre i hvert fall har hatt stor betydning for den, har vi holdt på den de siste to stortingsperiodene.

Vi skal redusere utslippene våre med 50 pst. innen 2030. For å få til det er vi nødt til å nå målet med bare å selge nullutslippskjøretøy innen 2025. Dette ble det en enighet om tilbake i 2016, og det gjelder for Stortinget å holde fast på målsettingen om bare å selge nullutslippskjøretøy. Det må også være førende for eventuelle avgiftsendringer. Vi må vite at vi når målet før vi kan komme med endringer i avgiftssystemet.

Vi har verdens høyeste elbilandel i dag. Forrige måned ble andelen solgte 60 pst., vi ligger vel på 50 pst. for dette året. Men det er der vi trenger å være. Skal vi nå

målet, må andelen vi selger, være 60 pst. neste år, og vi må nå 70 pst. året etter for å klare 100 pst. i 2025.

Jeg ser at det er forslag om at man alternativt kan lage forbud i 2025, men den muligheten har vi ikke. Det ligger i EØS-avtalen at den muligheten ikke er delegert ned til det enkelte land i EU. Derfor kan vi heller ikke gjøre det. Derfor er det avgiftssystemet som er muligheten for å nå målet.

Jeg forstår heller ikke hvorfor man skal gå bort fra det som virker nå, for som det er påpekt tidligere, er det fortsatt bare 10–11 pst. av bilparken som er nullutslippskjøretøy. Ser vi på hele landet, er det en stor overrepresentasjon av dem som nå har fått fordel av avgiftsfritaket, som bor rundt de store byene. Det vi nå trenger, er å holde fast ved dette, slik at det er et tilbud for hele landet, og at man får opp andelen nullutslippskjøretøy over hele landet. Det er også et godt distriktstiltak å holde fast ved fordelene fortsatt, slik at alle kan få mulighet til å gjøre den nødvendige omstillingen fra de tradisjonelle bilene over til nullutslippskjøretøy. Det er også det mest effektive klimatiltaket vi har. Det er ved kjøpsøyeblikket det er avgjørende at det er fordelaktig og at nullutslippsbilene er konkurransedyktige. Slik har vi det i dag, og dette må vi holde fast ved lenge nok til at vi vet at vi når målet i 2025.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [13:42:21]: Det forslaget som her er fremmet – om å utrede ulike modeller som kutter i avgiftsfritaket for de dyreste og tyngste elbilene, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte – synes Senterpartiet at en rekke partier burde kunne stille seg bak. Ut fra den offentlige debatten, i forbindelse med parti-programprosesser og i andre sammenhenger har jeg registrert at den typen forslag blir drøftet, inklusiv i mitt eget parti. Det å skaffe seg kunnskap, det å be regjeringen utrede ulike modeller for det, er noe Stortinget burde kunne slutte seg til. Så vil Stortinget få anledning til, på et senere tidspunkt, på et egnet tidspunkt, å ta stilling til hvordan en skal forholde seg til den kunnskapen som en har fått gjennom et slikt utredningsarbeid. Derfor mener vi at det er fornuftig å gjøre en slik utredning, men ikke å konkludere på det nåværende tidspunkt.

Jeg vil med det ta opp forslaget som Senterpartiet er en del av.

Presidenten: Då har representanten Sigbjørn Gjelsvik teke opp det forslaget han refererte til.

Bjørnar Moxnes (R) [13:44:06]: Å bytte ut fossilbiler med elbiler er et viktig tiltak for å kutte klimagassutslipp i transportsektoren, og ulike avgifter mellom fossilbiler og elbiler er et godt virkemiddel for å få til dette. Men siden de fritakene elbilene får, nemlig fritak for merverdiavgift og engangsavgift, ikke har noen øvre

grense, får dagens avgiftsmodell noen uheldige utslag. De som har råd til de aller dyreste elbilene, får også de største subsidiene. Hvis du derimot har en lønn som ikke gir rom for å kjøpe en ny elbil, eller jobber på tidspunkter eller steder som gjør det umulig å ta buss eller trikk, T-bane eller tog, må du betale mer i bompenger og avgifter med dagens avgiftspolitik.

Vi ønsker en rettferdig miljøpolitikk for å sikre oppslutning i befolkningen om nødvendige tiltak for å få ned utslippene, og da må vi vri subsidiene fra de dyreste og tyngste elbilene til bedre og billigere kollektivtransport og utbygging av ladeinfrastruktur i hele landet. Tall fra SSB viser at nykjøp av elbil i større grad er forbeholdt dem som har høyest inntekt. 64 pst. av husholdningene med elbil har også minst én diesel- eller bensinbil. De med god råd kan holde seg med både en fossilbil til hyttebruk og en elbil til å kjøre billig i bomringen med, mens for veldig mange andre er ikke det et alternativ i det hele tatt, enten fordi det er for dyrt, eller fordi det ikke finnes ladeinfrastruktur i nærheten.

Den samlede skattefordelen for elbiler har av regjeringen blitt anslått til å være 19,2 mrd. kr for 2020. Dette går ikke til alle, men de med dårligst råd får altså minst ut av måten systemet er rigget på i dag. Vi mener at den delen av subsidiene som går til de dyreste og tyngste luksusebilene som kjøpes av dem som har best råd, heller bør gå til miljøtiltak som kommer folk flest til gode i hele landet. Det kan vi gjøre ved f.eks. å styrke kollektivtilbudet også utenfor de store byene, kutte i prisen og/eller merverdiavgiften på buss, trikk, bane og tog og ved å innføre nasjonal makspris på ferjer langs fylkesveiene. Vi må legge til rette for at fornybar energi erstatter fossil energi til transport ved å bygge ut ladeinfrastrukturen for elbiler i borettslag, sameier og utenfor byene, styrke støtteordningen for landstrøm til skip i havn og gjennom statlig finansiering av omlegging til miljøvennlige ferjer.

Med det tar jeg opp Rødts forslag i saken.

Presidenten: Då har representanten Bjørnar Moxnes teke opp det forslaget han refererte til.

Statsråd Jan Tore Sanner [13:47:20]: Regjeringens mål er at alle nye personbiler og lette varebiler skal være nullutslippskjøretøy i 2025. Elbilpolitikken er sentral for å nå dette målet, også i tiden fremover. Salget av nye nullutslippsbiler har steget kraftig de siste årene, fra en andel på 17 pst. i 2015 til omtrent 50 pst. i 2020. Dette er bl.a. et resultat av regjeringens elbilpolitikk.

Samtidig fører alle avgiftsfritakene til et betydelig fall i statens inntekter fra bilavgiftene. Disse inntektene har gått ned fra 63 mrd. kr i 2013 til om lag 40 mrd. kr i forslag til statsbudsjett for 2021. Dersom alle nye biler på sikt blir nullutslippsbiler, er ikke dette økonomisk bærekraftig.

Det er en motsetning mellom en rask omlegging av bilparken og behovet for statlige inntekter. Det skaper noen utfordringer. Den teknologiske utviklingen har også gjort at elbilene i dag er mye rimeligere og mer attraktive for forbrukerne enn da dagens avgiftsfritak ble innført.

Dette er bakgrunnen for at regjeringen i nasjonalbudsjettet for 2021 har presentert prinsipper for et bærekraftig bilavgiftssystem fra 2025. I arbeidet med prinsippene har regjeringen fått innspill fra og lyttet til representanter fra næringen, miljøbevegelsen og andre interessenter.

Et fremtidig bilavgiftssystem må tilpasses at nesten alle biler vil være nullutslippsbiler. Et bærekraftig bilavgiftssystem må prise de eksterne kostnadene bruk av kjøretøy medfører. Systemet må innebære avgifter på både kjøp og eie av kjøretøy, og det må baseres på stabile avgiftsgrunnlag. Systemet må utformes teknologinøytralt og ivareta fordelingshensyn. Overgangen til et nytt bilavgiftssystem bør være gradvis og forutsigbar.

Ved å presentere disse prinsippene ønsker regjeringen å bidra til økt forutsigbarhet for hvilken retning bilavgiftene vil endres i de kommende årene. Regjeringen mener omleggingen til et bærekraftig bilavgiftssystem bør starte nå. Derfor har vi i budsjettet for 2021 foreslått noen små endringer i bilavgiftene som vil trekke i den retningen. Fremover vil regjeringen vurdere flere endringer i tråd med disse prinsippene.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Svein Roald Hansen (A) [13:50:05]: Jeg hørte statsråden redegjøre for noen prinsipper om et nytt bilavgiftssystem. Jeg regner med at han er enig i at det ville være en fordel om vi har bredest mulig politisk enighet om det, slik at det ikke blir gjenstand for skifte med skiftende regjeringer. Så da er spørsmålet hvordan han mer konkret vil involvere Stortinget i det arbeidet, slik at vi kan sikre en bredest mulig enighet om et nytt system.

Statsråd Jan Tore Sanner [13:50:34]: Nå håper jeg på forutsigbarhet når det gjelder både hvem som sitter i regjering, og hvilke prinsipper vi styrer etter. Når det gjelder det første, er jo det opp til velgerne neste høst.

Vi har lagt frem prinsippene nettopp fordi vi ønsker å få en bred forankring av dem og at de skal være med på å skape forutsigbarhet. Det vil være arbeidet i Stortinget som må ta hensyn til en bredere forankring, så det er spørsmål som må vurderes i finanskomiteen og i det arbeidet som regjeringen nå gjør med nasjonalbudsjettet for 2021, hvor de prinsippene er presentert.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [13:51:27]: Forutsigbarhet er bra, men nye ideer og bedre løsninger kan være bedre.

I elbilpolitikken og i debatten rundt den framstår det ofte som om det utelukkende er størrelsen på lommeboka som har betydning for om man kjøper en elbil eller ikke. Men realiteten er at det også henger tett sammen med om man har mulighet til å lade elbilen sin eller ikke. Derfor ser vi at det er flere som bor i enebolig, med god tilgang til å kunne lade i egen garasje, som kan kjøpe elbil, i stedet for folk som bor i blokk, borettslag og sameier.

I Granavolden-plattformen lover regjeringen å innføre en støtteordning for at borettslag og sameier kan få etablert ladeinfrastruktur for dem som bor der. Man har gjort en lovendring som har vært positiv, men fortsatt er det stort behov for en sann type støtteordning, siden det er dyrt for mange sameier og borettslag å installere ladekapasitet.

Så spørsmålet er: Når kommer den støtteordningen?

Statsråd Jan Tore Sanner [13:52:28]: For det første har jeg lyst til å si at jeg mener det er viktig med diskusjon rundt disse spørsmålene, og at vi har med oss de ulike sidene ved dette. Ja, det er viktig å sikre avgiftsinntekter til staten. Ja, det er viktig å sikre at vi har en miljømessig bærekraftig bilpark, og at vi klarer å nå de målene vi har satt når det gjelder 2025.

Vi har prioritert arbeidet med å få på plass denne lovendringen for borettslag, og jeg registrerer at det er flere som allerede har tatt slike initiativ, og at det kommer på plass flere lademuligheter i borettslag. Jeg er ukjent med hvordan arbeidet med en eventuell støtteordning er nå. Jeg antar at det er noe som Kommunal- og moderniseringsdepartementet eller Klima- og miljødepartementet vil jobbe med, så det går jo an å sende spørsmål om det dit i det videre budsjettarbeidet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Dei talarane som heretter får ordet, har også ei tale-tid på inntil 3 minutt.

Lars Haltbrekken (SV) [13:53:54]: I 1989 sto jeg i Prinsens gate i Trondheim med gassmaske og en plakat der det sto «Bilen kveler byen». Natur og Ungdom sto for aksjonen. Luftforurensningen i Trondheim var svært alvorlig på grunn av utslipp fra den forurensende biltrafikken.

I dag er situasjonen mye bedre. En del er takket være elbilrevolusjonen. Norge har høyest elbilandel i verden. Finnmark har faktisk høyere elbilandel enn California, og fylket kan nå gratuleres med elbilrekord i oktober: Fire av ti nye biler som ble kjøpt, var elbiler.

90 pst. av bilene i Norge er dessverre fortsatt fossilbiler, og det selges fortsatt flere fossilbiler enn elbiler. Det er miljømessig uansvarlig ensidig å svekke fordelene for elbilene, som Rødt foreslår i dag. De største elbilene som både har lang rekkevidde og er distrikts- og familievennlige, er det bilsegmentet hvor det selges færrest elbiler. I dette segmentet er elbiler mye mindre konkurransedyktige, og her finner vi de fleste fossilbilene som forurenser mest.

Rødts forslag gjør også at folk i distriktene ikke får være med på elbilrevolusjonen. De låses fast til fossilbilene, som vi vet bare kommer til å bli dyrere og dyrere å bruke etter hvert som prisene på forurensning går opp.

Rødts forslag rammer også norske industriarbeidsplasser. For noen uker siden var jeg hos Elkem i Kristiansand. De har etablert et pilotanlegg for batterigrafittproduksjon, hvor en del vil gå til elbilbatterier. Videre kan vi trekke fram norske aluminiumsverk, som produserer aluminium som brukes av elbilprodusentene. Nå diskuteres også etablering av en batterifabrikk på Sørlandet. I dagens utgave av Fædrelandsvennen kan vi lese uttalelser fra innovasjonsansvarlig i Morrow Batteries, Bård Karlsen, som sier:

«Nikkel, mangan, kobolt, grafitt, silisium, aluminium og kobber er helt sentrale innsatsfaktorer i batteriproduksjon. Alt har du innenfor en times avstand herfra. Det er helt unikt. Og så er prosessindustrien på Sørlandet helt i verdensklasse, som også er helt avgjørende for en batterifabrikk her.»

Målet for den nye batterifabrikken er å levere batterier til den største industrien i Europa: bilindustrien. Da kan det bli skapt mer enn 2 000 arbeidsplasser på Sørlandet, og det er en kjempesatsing som viser at elbilrevolusjonen i aller høyeste grad er med på å skape arbeidsplasser i Norge. Ved å svekke elbilrevolusjonen, som Rødt foreslår nå, uten at man gjennomfører desto større avgiftsøkninger for de fossile bilene, vil både klima og norsk industri tape. Vi står igjen med økte utslipp og færre arbeidsplasser i industrien.

Presidenten: Tida er ute. Det er votering kl. 14, så representanten Moxnes må ta sitt innlegg etter voteringa.

Votering

Etter at det var ringt til votering, sa

presidenten: Då er me klare til å votera, men fyrst får Sigbjørn Gjelsvik ordet.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [14:02:56]: Det gjelder sak nr. 5. Med bakgrunn i debatten i saken vil jeg gjøre om det framlagte forslaget til et oversendelsesforslag.

Presidenten: Det er notert.

Stortinget vil fyrst votera over sak nr. 7 på tysdagens kart.

Votering i sak nr. 7, debattert 3. november 2020

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Nicholas Wilkinson, Camilla Sørensen Eidsvold, Lars Haltbrekken, Katrine Boel Gregussen, Kari Elisabeth Kaski og Mona Fagerås om et reelt likestilt og universelt utformet samfunn (Innst. 47 S (2020–2021), jf. Dokument 8:118 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten er det sett fram i alt elleve forslag. Det er

- forslaga nr. 1–7, frå Lise Christoffersen på vegner av Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 8, frå Lise Christoffersen på vegner av Arbeidarpartiet og Senterpartiet
- forslaga nr. 9 og 10, frå Lise Christoffersen på vegner av Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 11, frå Solfrid Lerbrekk på vegner av Sosialistisk Venstreparti

Det vert votert over forslag nr. 11, frå Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen stramme inn vilkårene for når uforholdsmessig byrde kan benyttes som argument for at virksomhetseier kan fritas fra å sørge for universell utforming av egen virksomhet.» Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget frå Sosialistisk Venstreparti vart med 81 mot 7 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.04.01)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 9, frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre e-valgløsningsfor blinde og svaksynte ved kommende kommune- og fylkestingsvalg og stortingsvalg, kirkevalg og valg til Sametinget.» Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 55 mot 33 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.04.29)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 10, frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere innføring av et krav om universell utforming i kultursektoren, og at personer med behov for ledsager får benytte ledsagerbevis, som inngangskrav for offentlig støtte til kulturarrangementer.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 54 mot 34 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.04.48)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 8, frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme med en vurdering av vilkårene for når uforholdsmessig byrde skal kunne benyttes som argument for at virksomhetseier kan fritas for å sørge for universell utforming av egen virksomhet.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaget.

Sosialistisk Venstreparti har varsla subsidiær støtte.

Votering:

Forslaget frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet vart med 45 mot 43 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.05.11)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Dokument 8:118 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Nicholas Wilkinson, Camilla Sørensen Eidsvold, Lars Haltbrekken, Katrine Boel Gregussen, Kari Elisabeth Kaski og Mona Fagerås om et reelt likestilt og universelt utformet samfunn – vedtas ikke.

Presidenten: Det vert votert alternativt mellom tilrådinga og forslaga nr. 1–7, frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i ny handlingsplan for universell utforming, som er varslet i 2021, sette tidsfrist for at Norge skal være universelt utformet innen 2035.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen inkorporere «Veikart. Universelt utformet nærscole 2030» i den

kommende handlingsplanen for universell utforming, og sette av tilstrekkelige stimuleringsmidler.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at universell utforming av samferdselsektoren innarbeides som et overordnet prinsipp i ny Nasjonal transportplan for å oppnå at Norge blir universelt utformet innen 2035.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av diskrimineringslovgivningen slik at retten til informasjon, varer og tjenester for mennesker med nedsatt funksjonsevne inkluderes.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen pålegge kommuner å sørge for at alle valglokaler og møter i kommune- og bystyrene finner sted i lokaler som er universelt utformet.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at alle bygg og transportmidler har evakueringsutstyr som sikrer personer med funksjonsnedsettelse en trygg evakuering.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at beredskapsplaner for katastrofer også ivaretar hensynet til mennesker med en funksjonsnedsettelse.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaga frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart tilrådinga vedteken med 45 mot 43 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 14.06.00)

Presidenten: Stortinget går så til votering over sakene nr. 1–6 på dagens kart.

Sak nr. 1 var utgreiinga frå statsministeren.

Votering i sak nr. 2, debattert 5. november 2020

Innstilling fra finanskomiteen om Brev til Stortinget fra Norges Banks representantskap om ansettelse av ny daglig leder av Norges Bank Investment Management (NBIM) (Innst. 398 S (2019–2020), jf. Dokument 9:1 (2019–2020))

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k:

Dokument 9:1 (2019–2020) – Brev til Stortinget fra Norges Banks representantskap om ansettelse av ny daglig leder av Norges Bank Investment Management (NBIM) – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g:

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 3, debattert 5. november 2020

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om ansettelsen av leder for Oljefondet og Norges Banks omdømme (Innst. 37 S (2020–2021), jf. Dokument 8:131 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten er det sett fram i alt tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Sigbjørn Gjelsvik på vegner av Senterpartiet og Raudt
- forslaga nr. 2 og 3, frå Bjørnar Moxnes på vegner av Raudt

Det vert votert over forslaga nr. 2 og 3, frå Raudt. Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Riksrevisjonen gjennomgå regjeringens rolle i ansettelsen av ny leder for Oljefondet, herunder statsrådets myndighetsutøvelse, deltakelse på arrangementet Back to University fra regjeringen og andre relevante sider som ligger til Riksrevisjonen å kontrollere.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt sentralbanksjefen i saken om ansettelse av Nicolai Tangen har overholdt sine tjenesteplikter slik de fremkommer av sentralbankloven § 2-12 bokstaverne c og/eller e.»

V o t e r i n g:

Forslaga frå Raudt vart med 86 mot 2 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.07.03)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k:

Dokument 8:131 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om ansettelsen av leder for Oljefondet og Norges Banks omdømme – vedtas ikke.

Presidenten: Det vert votert alternativt mellom tilrådinga og forslag nr. 1, frå Senterpartiet og Raudt.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Oljefondet ledes fra Norge.»

V o t e r i n g:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Senterpartiet og Raudt vart tilrådinga vedteken med 71 mot 14 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 14.07.33)

Votering i sak nr. 4, debattert 5. november 2020

Innstilling fra finanskomiteen om Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 102/2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2014/56/EU og forordning (EU) 537/2014 (Innst. 35 S (2020–2021), jf. Prop. 37 LS (2019–2020))

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k:

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 102/2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2014/56/EU og forordning (EU) 537/2014.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 5, debattert 5. november 2020

Innstilling fra finanskomiteen om Lov om revisjon og revisorer (revisorloven) og lov om endringer i lov om Folketrygdfondet (Innst. 34 L (2020–2021), jf. Prop. 37 LS (2019–2020))

Presidenten: Under debatten har Sigbjørn Gjelsvik sett fram eit forslag på vegner av Senterpartiet.

Forslaget er med bakgrunn i debatten gjort om til eit oversendingsforslag.

Forslaget lyder i endra form:

«Det henstilles til regjeringen å sikre overgangsordninger som gjør at kandidater som har påbegynt bachelorutdanning med sikte på godkjenning som statsautorisert revisor etter dagens regler, blir ivare tatt.»

Presidenten føreslår at dette forslaget vert sendt regjeringa utan realitetsvotering. – Det er vedteke.

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande vedtak til

l o v e r

A.

L o v

om revisjon og revisorer (revisorloven)

Kapittel 1 Virkeområde og definisjoner

§ 1-1 Virkeområde

Loven gjelder revisjonsplikt, godkjenning av revisorer og revisors oppgaver.

Kongen fastsetter regler om lovens anvendelse for Norges økonomiske sone og for Svalbard, Jan Mayen og bilandene.

§ 1-2 Definisjoner

Med revisor menes det revisjonsselskapet som er valgt revisor og den statsautoriserte revisoren som er utpekt som oppdragsansvarlig revisor ved oppdrag om lovfestet revisjon. Hvis oppdraget ikke utføres av et revisjonsselskap, menes den statsautoriserte revisoren som er valgt revisor.

Med revisjonsforetak menes revisjonsselskap og statsautorisert revisor som utfører lovfestet revisjon i eget navn.

Med lovfestet revisjon menes:

- revisjon av revisjonspliktiges årsregnskap
- revisjon av årsregnskap for noen som ikke er revisjonspliktig, hvis et revisjonsselskap eller en statsautorisert revisor i revisjonsberetning eller på annen måte gir uttrykk for at regnskapet er revidert.

Med revisorbekreftelse menes bekreftelse eller tilsvarende uttalelse avgitt av et revisjonsselskap eller en statsautorisert revisor i henhold til

- lov eller forskrift
- krav fra offentlig myndighet
- avtale når uttalelsen er ment til bruk overfor andre enn oppdragsgiveren
- avtale når uttalelsen kun er ment til bruk for oppdragsgiveren og det ikke fremkommer av uttalelsen at revisorloven ikke gjelder for oppdraget.

Med revisors nettverk menes foretak som har avtale med revisor om bruk av likelydende navn, overskudds- eller kostnadsdeling, felles eierskap, kontroll eller ledelse, eller deling av vesentlige faglige eller forretningsmessige ressurser, og nettverket fremstår som et fellesskap.

Med foretak av allmenn interesse menes:

- foretak som har utstedt omsettelige verdipapirer som er opptatt til handel på et regulert marked i et EØS-land
- banker
- kredittforetak

- forsikringsforetak.

Kapittel 2 Revisjonsplikt mv.

§ 2-1 Revisjonsplikt

Revisjonspliktige skal påse at årsregnskapet blir revidert av ett eller flere revisjonsforetak.

Følgende foretak er revisjonspliktige:

- aksjeselskaper, bortsett fra aksjeselskaper som i samsvar med aksjeloven § 7-6 ikke har revisjon av årsregnskapet
- allmennaksjeselskaper
- stiftelser
- foretak mv. som det føres tilsyn med etter finanstillsynsloven § 1
- øvrige regnskapspliktige hvis driftsinntektene av den samlede virksomheten eller foretakets balansesum er lik eller over terskelverdiene fastsatt i medhold av aksjeloven § 7-6, eller gjennomsnittlig antall ansatte utgjør ti årsverk eller mer
- andre som er revisjonspliktige etter annen lov eller forskrift.

Terskelverdiene i annet ledd bokstav e skal baseres på årsregnskapet for siste regnskapsår. Viser et årsregnskap driftsinntekter, balansesum eller årsverk som er lik eller over terskelverdiene, skal årsregnskapet for påfølgende regnskapsår revideres. For morforetak gjelder terskelverdiene for konsernet sett som en enhet.

§ 2-2 Plikt til å legge til rette for revisjonen

Den reviderte skal gi revisor adgang til å foreta de undersøkelser og gi de opplysninger revisor finner nødvendige for utførelsen av sitt oppdrag.

§ 2-3 Forbud mot begrensninger i det frie revisorvalget

En revisjonspliktig kan ikke ved avtale eller vedtekt pålegges å velge et bestemt revisjonsforetak eller et revisjonsforetak fra en liste eller lignende.

§ 2-4 Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning og omorganisering

Ved sammenslutning av revisjonsselskaper fortsetter det sammensluttede revisjonsselskapet de revisjonsoppdrag som selskapene hadde før sammenslutningen. Det samme gjelder ved selskapsrettslige omorganiseringer av et revisjonsselskap uten reelle endringer i eierforholdet og når et enkeltpersonforetak som nevnt i § 6-3 opptas i et revisjonsselskap.

Overføring av revisjonsoppdrag etter første ledd medfører ingen innskrenkninger i den revidertes adgang til å bytte revisor.

Revisjonsforetak som gjennomfører endring som nevnt i første ledd, skal uten ugrunnet opphold gi skrift-

lig melding om endringen til de reviderte og Finanstilsynet.

Kapittel 3 Godkjenning som revisor

§ 3-1 Godkjenning som revisor

Finanstilsynet gir godkjenning som statsautorisert revisor til personer som oppfyller kravene i §§ 3-2 til 3-6.

§ 3-2 Utdanning

Statsautorisert revisor skal ha oppnådd mastergrad i regnskap og revisjon eller en tilsvarende utenlandsk mastergrad.

Utdanningen skal sikre nødvendig teoretisk kunnskap som er relevant for lovfestet revisjon i Norge.

Hvis det er mer enn fem år siden utløpet av det kalenderåret kravene i første ledd ble oppfylt, må søkeren oppfylle kravene i § 5-1 første og annet ledd. Dokumentasjonskravet i § 5-1 fjerde til sjette ledd gjelder.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om utdanningskrav for godkjenning som statsautorisert revisor, herunder krav til karakterer og dokumentasjon.

§ 3-3 Praktisk opplæring

Statsautorisert revisor skal ha minst tre års variert praktisk opplæring i revisjon av årsregnskap eller tilsvarende finansiell rapportering, også for konsern. Minst ett år av opplæringen skal gjennomføres etter at kravene i § 3-2 første til tredje ledd er oppfylt.

Minst to år av opplæringen skal gjennomføres i et revisjonsforetak. Inntil ett av disse årene kan i stedet bestå av praksis fra Riksrevisjonen, kommunal- eller fylkeskommunal revisjon eller skatterevisjon under veiledning av en statsautorisert revisor. Finanstilsynet kan i særlige tilfeller godkjenne at begge årene består av praksis fra kommunal- eller fylkeskommunal revisjon under veiledning av en statsautorisert revisor.

Statsautorisert revisor skal ha bestått en eksamen som prøver revisors evne til å anvende teoretisk kunnskap i praksis og dokumenterer at vedkommende er egnet til å ha ansvar for oppdrag om lovfestet revisjon. For å ta eksamen må utdanning etter § 3-2 og minst to år av den praktiske opplæringen være gjennomført.

Departementet kan i forskrift fastsette regler om praktisk opplæring for godkjenning som statsautorisert revisor, herunder gjøre unntak fra kravene i denne paragrafen. Departementet kan også gi regler om eksamen etter tredje ledd og om dokumentasjon av den praktiske opplæringen.

§ 3-4 Vilkår om å være skikket

Godkjenning som statsautorisert revisor skal ikke gis til personer som

- a) ikke er myndig
- b) ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller
- c) er dømt for straffbart forhold som gir grunn til å anta at vedkommende ikke kan utøve yrket på en forsvarlig måte
- d) har utvist en atferd som gir grunn til å anta at vedkommende ikke kan utøve yrket på en forsvarlig måte.

Ved vurderingen etter første ledd bokstav d skal det særlig tas hensyn til om atferden har medført tilbakekall av en offentlig godkjenning eller tilsynsmessige reaksjoner, bestått i regelbrudd som er konstatert ved forvaltningsvedtak eller rettsavgjørelse eller gitt grunnlag for at vedkommende er ilagt konkurskarantene eller annet virksomhetsforbud.

Søker skal legge frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40.

§ 3-5 Godkjenning av revisorer fra andre EØS-land og Sveits

Godkjenning som statsautorisert revisor gis til person med revisorgodkjenning fra et EØS-land eller Sveits i samsvar med direktiv 2006/43/EF som endret ved direktiv 2014/56/EU, yrkeskvalifikasjonsloven § 8 og forskrifter gitt i medhold av loven.

§ 3-6 Godkjenning av revisorer fra land utenfor EØS

Finanstilsynet gir godkjenning som statsautorisert revisor til revisorer med revisorgodkjenning fra andre land enn et EØS-land eller Sveits dersom

- a) vedkommende består en egnethetsprøve som angitt i § 3-5,
- b) kravene til utdanning og praksis som vedkommende måtte oppfylle for å bli godkjent som revisor i hjemlandet, bestått egnethetsprøve og den yrkeserfaring vedkommende kan dokumentere, samlet sett innebærer kvalifikasjoner på minst samme nivå som etter § 3-2 og § 3-3, og
- c) vedkommende oppfyller vilkårene i § 3-4.

Godkjenning etter første ledd kan bare gis hvis statsautoriserte revisorer har tilsvarende adgang til godkjenning i det aktuelle landet.

§ 3-7 Revisortitler

Tittelen statsautorisert revisor kan bare benyttes av godkjente revisorer.

Betegnelsen revisor eller tilsvarende utenlandske betegnelser kan ikke benyttes av andre enn godkjente revisorer på en måte som utilbørlig gir inntrykk av at et

regnskap eller annen informasjon er bekreftet i henhold til reglene i denne loven.

§ 3-8 Deponering

Finanstilsynet skal gi godkjenningen som statsautorisert revisor tilbake til den som frivillig har sagt fra seg godkjenningen, hvis vedkommende oppfyller kravene til etterutdanning i § 5-1 første og annet ledd og krav til skikkethet i § 3-4. Dokumentasjonskravet i § 5-1 fjerde til sjettede ledd gjelder.

Kapittel 4 Godkjenning av revisjonsselskaper. Adgang for utenlandske revisjonsselskaper til å drive virksomhet i Norge

§ 4-1 Godkjenning av revisjonsselskaper

Finanstilsynet gir godkjenning som revisjonsselskap til foretak

- som er organisert som ansvarlig selskap, kommandittselskap, aksjeselskap, allmennaksjeselskap eller samvirkeforetak,
- som har et styre hvor et flertall av både medlemmene og varamedlemmene i styret er revisorer som er godkjent etter denne lov, av myndighetene i et annet EØS-land eller av et land Norge har inngått avtale om gjensidig godkjenning av revisorer med,
- hvor godkjente revisorer eller godkjente revisjonsselskap innehar mer enn halvparten av stemmene i selskapets øverste organ,
- som er i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller.

I et revisjonsselskap der de ansatte har rett til å velge styremedlemmer, skal flertallskravet i første ledd bokstav b også oppfylles blant de styremedlemmene som ikke er valgt av de ansatte.

§ 4-2 Adgang for revisjonsselskaper fra andre EØS-land til å drive virksomhet i Norge

Et revisjonsselskap som er godkjent i et annet EØS-land, kan utføre lovfestet revisjon og oppdrag om revisorbekreftelser hvis revisjonsselskapet utpeker statsautoriserte revisorer som oppdragsansvarlig revisor for oppdrag om lovfestet revisjon og er registrert i Revisorregisteret.

Finanstilsynet skal registrere revisjonsselskapet i Revisorregisteret når det er godtgjort at revisjonsselskapet er godkjent i hjemlandet. Bekreftelse fra ansvarlig myndighet i hjemlandet skal ikke være eldre enn tre måneder. Finanstilsynet skal underrette ansvarlig myndighet i hjemlandet om registrering.

Dokumentasjon som gjelder reviderte som er hjemmehørende i Norge skal oppbevares i samsvar med § 9-9 sjuende ledd.

Kapittel 5 Etterutdanning

§ 5-1 Krav til etterutdanning

En statsautorisert revisor skal ha gjennomført minst 120 timer relevant etterutdanning i løpet av de tre foregående kalenderårene eller i løpet av det inneværende og de to foregående kalenderårene. Etterutdanningen skal være innenfor fagkretsen for en mastergrad i regnskap og revisjon, jf. § 3-2 første ledd. Som relevant etterutdanning regnes

- strukturert opplæring
- undervisning, utarbeidelse av undervisningsopplegg, artikler og annet fagstoff, deltakelse i fagteknisk utvalgsarbeid, sensur ved eksamen og likeverdig aktivitet med inntil 30 timer.

Etterutdanningen etter første ledd bokstav a) skal være tilstrekkelig og må minst dekke fagområdene finansregnskap, revisjon, verdsettelse og analyse, skatte- og avgiftsrett og foretaksrett.

Kravene til etterutdanning skal være oppfylt fra og med det fjerde årsskiftet etter at revisoren fikk godkjenning etter § 3-1.

Etterutdanningen skal dokumenteres. Dokumentasjon for strukturert opplæring skal være utarbeidet av den som arrangerer opplæringen og skal inneholde navn på arrangøren og den som står for opplæringen, tittelen på opplæringen, en kort beskrivelse av det faglige innholdet, dato for gjennomføring, antall timer deltakelse og opplæringsformen.

Revisoren skal kunne fremvise en samlet kronologisk oversikt over etterutdanning som er gjennomført i hver treårsperiode med opplysning om antall timer og fordeling på fagemner som angitt i andre ledd. For strukturert opplæring skal oversikten angi arrangør, tittelen på opplæringen og dato for gjennomføring.

Dokumentasjon etter fjerde ledd og oversikt som nevnt i femte ledd skal oppbevares i fem år etter utløpet av det kalenderåret etterutdanningen ble gjennomført.

Ved avvikling av foreldrepermisjon utover seks måneder utvides perioden i første ledd med ett år. Finanstilsynet kan i særlige tilfeller og i en tidsbegrenset periode tillate et lavere krav til etterutdanning enn angitt i første ledd.

Kapittel 6 Revisorregister mv.

§ 6-1 Revisorregisteret

Finanstilsynet skal føre et offentlig register over statsautoriserte revisorer og revisjonsselskaper.

Statsautoriserte revisorer og revisjonsselskaper skal uten ugrunnet opphold gi melding til Finanstilsynet om endringer i registrerte opplysninger.

Departementet kan gi forskrift til utfylling av bestemmelsene i dette kapitlet.

§ 6-2 *Opplysninger om statsautoriserte revisorer*

Revisorregisteret skal inneholde følgende opplysninger om statsautoriserte revisorer:

- a) navn, adresse og revisorregisternummer tildelt av Finanstilsynet
- b) navn, adresse, nettstedadresse og organisasjonsnummer på revisjonsforetak som revisoren er tilknyttet som partner, ansatt eller på annen måte
- c) om revisoren er registrert i et annet land, navn på tilsynsmyndigheten og revisorregisternummer tildelt i landet.

§ 6-3 *Plikt til å registrere enkeltpersonforetak*

En statsautorisert revisor som utfører lovfestet revisjon i eget navn, skal registrere enkeltpersonforetaket i Foretaksregisteret.

§ 6-4 *Opplysninger om revisjonsforetak*

Revisorregisteret skal inneholde følgende opplysninger om revisjonsforetak:

- a) navn, kontoradresse, postadresse og organisasjonsnummer
- b) revisorregisternummer tildelt av Finanstilsynet
- c) navn og revisorregisternummer på statsautoriserte revisorer som er tilknyttet revisjonsforetaket som innehaver, partner, ansatt eller på annen måte
- d) navn på kontaktperson og revisjonsforetakets nettstedadresse
- e) navn og adresse til hvert avdelingskontor i Norge
- f) navn og adresse på de andre foretakene i revisors nettverk eller opplysning om hvor slik informasjon er allment tilgjengelig
- g) om revisjonsforetaket er registrert i et annet land, navn på tilsynsmyndighet, revisorregisternummer og organisasjonsnummer i landet
- h) navn og adresse på medlemmer og varamedlemmer i styret og på daglig leder
- i) navn og adresse på aksjeeiere eller deltakere i revisjonsselskap.

Kapittel 7 Organisasjon og kvalitetsstyring

§ 7-1 *Organisering av virksomheten og kvalitetsstyring*

Revisjonsforetak skal ha forsvarlige rutiner for administrasjon, regnskap og informasjonssikring, samt kvalitetsstyring som sikrer at retningslinjer, rutiner og beslutninger blir fulgt i hele organisasjonen.

Kvalitetsstyringen skal omfatte et system for å sikre kvaliteten på lovfestet revisjon og oppdrag om revisorbekreftelser. Systemet skal minst omfatte retningslinjer og

rutiner for utførelsen av lovfestet revisjon og oppdrag om revisorbekreftelser, veiledning, kontroll og gjennomgang av arbeidet til medarbeiderne på slike oppdrag og oppdragsdokumentasjon. I et revisjonsselskap skal en statsautorisert revisor ha ansvar for systemet for kvalitetsstyring. Systemet skal evalueres årlig. Funn fra evalueringen og forslag om endringer i systemet skal dokumenteres.

Kvalitetsstyringen skal omfatte retningslinjer og rutiner for å sikre at

- a) aksjeeierne eller deltakerne i et revisjonsselskap, samt medlemmer av styret i selskapet eller i et selskap som er knyttet til revisjonsselskapet gjennom felles eierskap, kontroll eller ledelse, ikke griper inn i utførelsen av en lovfestet revisjon på en måte som kan skape tvil om uavhengigheten og objektiviteten til den oppdragsansvarlige revisoren
- b) medarbeidere og andre som deltar i lovfestet revisjon eller oppdrag om revisorbekreftelser har nødvendig kunnskap og erfaring til å utføre sine oppgaver
- c) utkontraktering av funksjoner ikke svekker kvalitetsstyringen eller muligheten til å føre tilsyn med virksomheten
- d) forhold som kan true revisors uavhengighet håndteres forsvarlig
- e) bruk av systemer og rutiner samt tilgang på ressurser gir kontinuerlig og rettidig utførelse av oppdrag om lovfestet revisjon
- f) hendelser som har eller kan få alvorlige konsekvenser for lovfestet revisjon håndteres og dokumenteres.

Revisjonsselskap skal ha retningslinjer for fastsettelse av lønn, annen godtgjørelse og overskuddsdeling som er tilstrekkelige til å sikre kvalitet ved utførelsen av lovfestet revisjon. Honorar fra det reviderte foretaket for andre tjenester enn revisjon skal ikke gi grunnlag for fastsettelse av vederlaget til noen som deltar i eller kan påvirke utfallet av revisjonen.

Revisjonsforetak skal se til at de systemer, rutiner og retningslinjer som er etablert etter paragrafen her og revisjonsforordningen virker etter hensikten og gjennomføre tiltak for å utbedre eventuelle svakheter. Revisjonsforetaket skal dokumentere systemene, rutineene og retningslinjene og informere medarbeiderne om dem.

Oppfyllelsen av kravene i dette kapitlet skal tilpasses omfanget av og kompleksiteten i virksomheten. Revisjonsforetaket skal kunne vise at de retningslinjene, rutineene og systemene som er etablert, er egnet til å oppfylle kravene.

§ 7-2 *Klientregister*

Revisjonsforetak skal registrere følgende opplysninger om de reviderte:

- a) navn
- b) adresse
- c) oppdragsansvarlig revisor
- d) honorar for lovfestet revisjon for hvert regnskapsår
- e) honorar for andre tjenester for hvert regnskapsår.

Ved konsernrevisjon skal revisjonsforetaket som er konsernrevisor, også registrere opplysninger om oppdragsansvarlige revisorer for vesentlige datterforetak hvor det samme revisjonsforetaket er valgt revisor.

§ 7-3 Registrering av overtredelser og skriftlige klager

Revisjonsforetak skal registrere overtredelser av bestemmelser i denne loven eller revisjonsforordningen som gjelder oppdrag om lovfestet revisjon, samt tiltak som er gjennomført i den forbindelse. Det er ikke nødvendig å registrere mindre overtredelser. Revisjonsforetaket skal utarbeide en årlig rapport som gir en oversikt over tiltak som nevnt og gjøre den kjent internt.

Revisjonsforetak skal registrere skriftlige klager på utførelsen av oppdrag om lovfestet revisjon.

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder ikke ved revisjon av små foretak som nevnt i regnskapsloven § 1-6.

Registrerte opplysninger skal oppbevares i fem år.

Kapittel 8 Uavhengighet og objektivitet

§ 8-1 Overordnede krav til uavhengighet

Revisor skal være uavhengig av den reviderte i hele oppdragsperioden.

Revisor skal ikke utføre lovfestet revisjon hvis det foreligger en tilknytning mellom revisor og den reviderte som utgjør en risiko for egenkontroll, egeninteresse, partiskhet, fortrolighet eller press som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet. Revisor skal heller ikke utføre en lovfestet revisjon hvis et foretak i revisors nettverk eller noen som deltar i eller kan påvirke utfallet av revisjonen, har en slik tilknytning til den reviderte.

Revisor skal ikke utføre lovfestet revisjon dersom revisor har ivaretatt internrevisjonsfunksjonen det foregående regnskapsåret.

§ 8-2 Finansielle forbindelser til den reviderte

Revisor kan ikke ha en vesentlig og direkte eier- eller avkastningsinteresse i finansielle instrumenter utstedt eller garantert av den reviderte eller aktivt handle med slike instrumenter, unntatt finansielle instrumenter eiet gjennom diversifiserte ordninger for kollektive investeringer. Det samme gjelder for

- a) foretak i revisors nettverk

- b) oppdragsansvarlige revisorer i samme revisjonsselskap

- c) noen som deltar i eller kan påvirke utfallet av revisjonen.

Første ledd gjelder også for revisors nærstående eller nærstående av de som er nevnt i første ledd bokstav a til c. Med nærstående menes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapslignende forhold
- b) mindreårige barn til vedkommende selv og til person som nevnt i bokstav a, som vedkommende bor sammen med
- c) slektninger som vedkommende bor sammen med og har bodd sammen med i minst ett år
- d) foretak som vedkommende selv eller noen som er nevnt i bokstav a til c har bestemmende innflytelse over eller sammenfallende økonomiske interesser med.

Revisor kan ikke eie finansielle instrumenter utstedt av et foretak i samme konsern som den reviderte eller et foretak med lignende tilknytning, hvis eierskapet kan medføre eller oppfattes å medføre en interessekonflikt, unntatt finansielle instrumenter eiet gjennom diversifiserte ordninger for kollektive investeringer. Det samme gjelder for de som er nevnt i første ledd bokstav a og c.

§ 8-3 Gaver

Personer eller foretak som nevnt i § 8-2 skal ikke motta gaver eller andre fordeler fra den reviderte som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet. Det samme gjelder for gaver eller andre fordeler fra foretak i samme konsern som den reviderte og foretak med lignende tilknytning.

§ 8-4 Deltakelse i beslutningstaking. Interessekonflikter

Revisor eller noen som deltar i eller kan påvirke utfallet av revisjonen, skal ikke delta i den revidertes beslutningstaking.

Revisor, et foretak i revisors nettverk, eller noen som deltar i eller kan påvirke utfallet av revisjonen, kan ikke ha et ansettelsesforhold, forretningsforhold eller annen forbindelse til den reviderte som kan medføre eller oppfattes å medføre en interessekonflikt.

§ 8-5 Vurdering av uavhengighet og tiltak for å sikre uavhengighet

Før et revisjonsforetak påtar seg eller fortsetter et oppdrag om lovfestet revisjon, skal revisor vurdere sin uavhengighet. Fornyet vurdering skal gjøres når revisor blir kjent med nye forhold eller ny informasjon som tilsier det. Hvis det foreligger forhold som kan reise tvil om

revisors uavhengighet, skal revisor iverksette nødvendige tiltak for å sikre uavhengigheten.

Vurdering etter første ledd skal også gjøres hvis den reviderte blir overtatt av, slår seg sammen med eller overtar et annet foretak. Levering av andre tjenester enn revisjon skal vurderes særskilt. Revisor skal snarest mulig og senest innen tre måneder etter sammenslåingen avvikle forhold i strid med bestemmelsene i dette kapitlet.

§ 8-6 Forbud mot påvirkning

Revisjonsforetak skal sikre at eiere, styremedlemmer og ledende ansatte i revisjonsforetaket eller i et revisjonsforetak i revisors nettverk ikke griper inn i utførelsen av en lovfestet revisjon på en måte som kan reise tvil om uavhengigheten og objektiviteten til den oppdragsansvarlige revisoren.

§ 8-7 Honorar

Revisor kan ikke avtale betinget honorar. Honoraret kan heller ikke være helt eller delvis bestemt eller påvirket av levering av andre tjenester enn revisjon.

§ 8-8 Karensperiode for adgang til å tiltre ledende stilling hos den reviderte

Personer som har vært oppdragsansvarlig eller valgt revisor for den reviderte, kan ikke tiltre en ledende stilling hos den reviderte i en periode på ett år etter at vedkommende avsluttet sitt oppdrag. Ved konsernrevisjon gjelder dette også for personer som har vært oppdragsansvarlig revisor i vesentlige datterselskaper hvor det samme revisjonsselskapet er revisor.

Andre statsautoriserte revisorer som har vært direkte involvert i et oppdrag om lovfestet revisjon, kan ikke ta en stilling som nevnt i første ledd hos den reviderte i en periode på minst ett år etter at vedkommende var direkte involvert i oppdraget.

Kapittel 9 Revisors plikter ved lovfestet revisjon og revisorbekreftelser

§ 9-1 Formålet med lovfestet revisjon

Formålet med lovfestet revisjon er å skape tillit til at årsregnskapet oppfyller gjeldende lovkrav og ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, og ved dette blant annet bidra til å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet.

Revisor er allmennhetens tillitsperson ved utførelse av lovfestet revisjon. Revisor skal utøve virksomheten med integritet, objektivitet og aktsomhet.

§ 9-2 Forberedelse og fortsettelse av revisjonsoppdraget

Før et revisjonsforetak påtar seg et oppdrag om lovfestet revisjon skal revisjonsforetaket be den revidertes forrige revisor opplyse om det foreligger forhold som tilsier at en ny revisor ikke bør påta seg oppdraget. Den forrige revisoren skal uten hinder av taushetsplikten gi opplysninger som nevnt og opplyse om begrunnelsen for sin fratreden. Opplysningene skal gis skriftlig hvis revisjonsforetaket ber om det.

Før et revisjonsforetak påtar seg eller fortsetter en lovfestet revisjon av et foretak som ikke er et lite foretak etter regnskapsloven § 1-6, skal det vurderes om revisjonsforetaket har nødvendig tilgang på kompetente personer, tid og ressurser til å utføre revisjonen og om den oppdragsansvarlige revisoren har nødvendig godkjenning. Ved lovfestet revisjon av foretak av allmenn interesse skal revisor i tillegg vurdere de forholdene som er angitt i revisjonsforordningen artikkel 6.

§ 9-3 Oppdragsansvarlig revisor

Et revisjonsselskap skal utpeke én statsautorisert revisor som oppdragsansvarlig revisor for hvert oppdrag om lovfestet revisjon. Sikring av revisjonskvalitet, uavhengighet og kompetanse skal være de viktigste kriteriene for utpekingen. Revisjonsselskapet skal sørge for at den oppdragsansvarlige revisoren har tilgang på tilstrekkelige ressurser og personer med nødvendig kompetanse til å utføre sine oppgaver på en forsvarlig måte, herunder kompetanse om gjeldende lovkrav for virksomheten.

Oppdragsansvarlig revisor skal være aktivt involvert i oppdragsutførelsen og sette av tilstrekkelig tid og ressurser til å utføre sine oppgaver på en forsvarlig måte. Dette gjelder også en statsautorisert revisor som utfører lovfestet revisjon i eget navn.

§ 9-4 Revisors plikter ved utførelse av lovfestet revisjon

Revisor skal vurdere om årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med gjeldende lovkrav.

Revisor skal vurdere om årsberetningen omfatter de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav, om årsberetningen er konsistent med årsregnskapet, og om revisor, basert på kunnskapen opparbeidet gjennom revisjonen av årsregnskapet, har avdekket vesentlig feilinformasjon i årsberetningen.

Revisor skal utføre lovfestet revisjon i samsvar med god revisjonsskikk. Dette innebærer blant annet at revisor skal

- a) opparbeide seg en forståelse av virksomheten, den interne kontrollen og andre forhold som kan være av betydning for revisjonen, herunder gjeldende lovkrav for virksomheten

- b) vurdere om ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for at foretakets bokføring er i samsvar med gjeldende lovkrav
- c) identifisere risikoene for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten de skyldes misligheter eller utilsiktede feil, herunder som følge av brudd på gjeldende lovkrav
- d) utforme og gjennomføre revisjonshandlinger for å håndtere de identifiserte risikoene
- e) innhente tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for sin uttalelse i revisjonsberetningen.

Revisor skal utføre revisjonen med profesjonell skepsis, herunder være oppmerksom på muligheten for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet som skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Revisor skal særlig utvise profesjonell skepsis ved vurdering av regnskapsestimater knyttet til virkelige verdier, nedskrivninger av eiendeler, avsetninger, transaksjoner med nærstående parter og fremtidige kontantstrømmer av betydning for foretakets evne til fortsatt drift.

Utkontraktering av oppgaver er uten betydning for revisors ansvar og plikter.

Departementet kan i forskrift fastsette krav til utførelsen av lovfestet revisjon hvis det er nødvendig for gjennomføringen av internasjonale forpliktelser.

§ 9-5 Kommunikasjon med styret

Revisor skal kommunisere skriftlig til styret om alle forhold som er fremkommet ved revisjonen og som styret bør gjøres kjent med for å kunne ivareta sitt ansvar og oppgaver, herunder vesentlige mangler i foretakets interne kontroll, brudd på bokføringsreglene og andre lovkrav og avdekkede misligheter. Revisor skal angi hva forholdet gjelder og hvilke konsekvenser det vil ha for revisjonen hvis forholdet ikke følges opp. Revisor skal se etter at de kommuniserte forholdene er behandlet av styret. Det skal fremgå av den skriftlige kommunikasjonen at den er gitt etter paragrafen her. I foretak som ikke har styre, skal kommunikasjonen skje til annet relevant ledelsesorgan.

Revisor skal nummerere sin skriftlige dokumentasjon som er avgitt etter paragrafen her.

§ 9-6 Rett og plikt til å trekke seg fra et revisjonsoppdrag

Revisor har plikt til å trekke seg fra et oppdrag om lovfestet revisjon når revisoren under sitt arbeid har påpekt vesentlige brudd på gjeldende lovkrav og den reviderte ikke iverksetter tiltak for å rette på forholdene. Revisor har ellers bare rett til å trekke seg fra oppdraget hvis revisor ikke gis mulighet til å oppfylle sine plikter etter denne loven eller det foreligger andre særlige grunner. Revisor skal varsle den reviderte i rimelig tid før re-

visor trekker seg. En revisor som har trukket seg, skal uten ugrunnet opphold gi melding til Foretaksregisteret.

§ 9-7 Revisjonsberetning

Revisor skal avgi en revisjonsberetning som viser resultatet av den lovfestede revisjonen. Revisjonsberetningen skal være skriftlig, datert, signert av oppdragsansvarlig revisor og angi hvor revisor er etablert. Revisjonsberetningen skal være på norsk eller samme språk som den revidertes årsregnskap. Revisjonsberetningen skal avgis uten ugrunnet opphold etter at årsregnskapet er utarbeidet.

I revisjonsberetningen skal revisor

- a) navngi den reviderte, hvilket årsregnskap som er revidert, og hvilket regnskapsregelverk som er anvendt ved utarbeidelsen av årsregnskapet
  - b) gi en beskrivelse av hva revisjonen har omfattet, der det minst skal opplyses hvilke revisjonsstandarder som er anvendt
  - c) uttale seg om årsregnskapet etter revisors mening gir et rettviseende bilde i samsvar med det regnskapsregelverket som er benyttet og om det oppfyller gjeldende lovkrav. Revisors konklusjon skal enten være uten forbehold, med forbehold eller negativ. Hvis revisor ikke har grunnlag for å konkludere, skal det opplyses at revisor ikke kan uttale seg
  - d) ved bruk av presisering vise til forhold i årsregnskapet som revisor mener bør fremheves uten å ta forbehold
  - e) opplyse om andre forhold som revisor på grunnlag av revisjonen anser at brukerne av revisjonsberetningen bør gjøres kjent med, herunder om det foreligger forhold som kan føre til ansvar for medlem av styret, bedriftsforsamlingen, representantskapet eller daglig leder
  - f) uttale seg om årsberetningen etter revisors mening er konsistent med årsregnskapet og om årsberetningen inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav
  - g) basert på kunnskapen opparbeidet gjennom revisjonen av årsregnskapet angi om det er avdekket vesentlig feilinformasjon i årsberetningen og opplyse om arten av slik feilinformasjon
  - h) uttale seg hvis det er vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan gi grunnlag for betydelig tvil om den revidertes evne til fortsatt drift.
- Annet ledd bokstav f og g gjelder på samme måte for informasjon som er publisert separat og henvist til i årsberetningen i henhold til regnskapsloven § 3-3 b om redegjørelse om foretaksstyring, § 3-3 c om redegjørelse om samfunnsansvar og eventuelt § 3-3 d om rapportering om betalinger til myndigheter m.v.

Der revisjonen er utført av mer enn én revisor, skal revisorene bli enige om resultatet av revisjonen og avgir en felles revisjonsberetning. Hvis revisorene ikke blir enige, skal revisorene uttale seg om årsregnskapet i hvert sitt avsnitt i revisjonsberetningen og angi årsaken til uenigheten.

§ 9-8 Særlige krav ved revisjon av konsernregnskaper mv.

Konsernrevisor har ansvaret for at revisjonsberetningen til et morforetak også dekker konsernregnskapet.

Konsernrevisor skal gjennomgå og vurdere revisjon utført av andre revisorer som er nødvendig for konsernrevisjonen. For å kunne bygge på revisjon utført av andre revisorer, må konsernrevisor om nødvendig innhente samtykke til overføring av relevant oppdragsdokumentasjon. Hvis konsernrevisor ikke får gjennomgått og vurdert revisjon utført av andre revisorer, eller konsernrevisors vurdering er at det ikke kan bygges på den utførte revisjonen, skal konsernrevisor sørge for ytterligere revisjonshandlinger.

Hvis konsernrevisor ikke får gjennomgått og vurdert revisjon utført av andre revisorer i samsvar med annet ledd, skal konsernrevisor underrette Finanstilsynet.

Hvis et datterforetak revideres av en revisor eller et revisjonsselskap fra et land utenfor EØS som ikke har gjensidig samarbeidsavtale om tilsyn, skal konsernrevisor oppbevare kopi av oppdragsdokumentasjonen til datterforetakets revisor som er relevant for konsernrevisjonen. Oppbevaringsplikten gjelder ikke hvis betryggende tilgang til dokumentasjonen er sikret ved avtale med datterforetakets revisor eller på annet vis.

Konsernrevisor skal på forespørsel fremlegge oppdragsdokumentasjon som nevnt i annet ledd for Finanstilsynet. Det samme gjelder oppdragsdokumentasjon som nevnt i fjerde ledd, med mindre konsernrevisor kan vise til forhold utenfor konsernrevisors kontroll som gjorde at dokumentasjonen ikke kunne fremlegges.

Hvis en revisor som reviderer årsregnskap for et morforetak, ber om det, plikter revisor i datterforetak å gi relevante opplysninger.

En revisor som reviderer årsregnskap for et datterforetak, et tilknyttet foretak eller en felleskontrollert virksomhet, kan uten hinder av taushetsplikt gi relevante opplysninger og utlevere relevant dokumentasjon til en revisor som reviderer årsregnskap for et morforetak eller et foretak med investeringer i tilknyttet foretak eller felleskontrollert virksomhet. Dette gjelder også der et slikt foretak er hjemmehørende i et annet land, forutsatt at opplysninger og dokumentasjon overføres i samsvar med reglene i personvernforordningen. Revisoren som mottar opplysningene, har taushetsplikt etter § 10-1 første og annet ledd.

§ 9-9 Oppdragsdokumentasjon

Revisor skal dokumentere hvert oppdrag om lovfestet revisjon på en måte som er tilstrekkelig til å underbygge revisjonsberetningen og at revisjonen er utført i samsvar med §§ 9-2 til 9-8. Forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter og feil, skal dokumenteres særskilt med angivelse av hva revisor har foretatt seg i den anledning.

Revisor skal dokumentere vurderingene og tiltak for å sikre uavhengighet som nevnt i § 8-5.

Hvis et revisjonsforetak påtar seg en lovfestet revisjon i strid med den forrige revisorens råd, skal begrunnelse for dette dokumenteres.

Ved revisjon av foretak av allmenn interesse skal oppdragsdokumentasjonen omfatte de forhold som skal dokumenteres etter revisjonsforordningen artikkel 6 til 8.

Ved utføring av rådgivning eller andre tjenester for den reviderte skal revisor dokumentere oppdragets art, omfang og eventuelle anbefalinger.

Oppdragsdokumentasjonen skal sammenstilles og stenges for endring senest 60 dager etter at revisjonsberetningen er avgitt.

Oppdragsdokumentasjonen skal oppbevares i minst fem år etter at revisjonsberetningen er avgitt.

Departementet kan i forskrift fastsette krav til oppbevaringen av dokumentasjon.

§ 9-10 Revisors plikter ved revisorbekreftelser

Oppdrag om revisorbekreftelser skal utføres og dokumenteres i samsvar med god revisjonsskikk. Oppdraget skal utføres med profesjonell skepsis. Oppdragsdokumentasjon skal oppbevares i fem år etter at revisorbekreftelsen er avgitt. Kravet om god revisjonsskikk innebærer blant annet at revisor skal kommunisere med styret i samsvar med § 9-5 første ledd. Når grunnlaget for bekreftelsen ikke er lov eller forskrift skal revisor sørge for en klar forståelse av oppdraget.

Kravene til uavhengighet i § 8-1 første og andre ledd og § 8-5 første ledd gjelder tilsvarende for oppdrag om revisorbekreftelser.

Kapittel 10 Taushetsplikt og opplysningsplikt

§ 10-1 Revisors taushetsplikt

Et revisjonsforetak plikter å hindre at uvedkommende får adgang eller kjennskap til opplysninger som mottas i forbindelse med foretakets virksomhet, med mindre revisor i eller i medhold av lov er gitt plikt eller adgang til å gi taushetsbelagte opplysninger.

Revisor kan uten hinder av taushetsplikt

- a) gi opplysninger og adgang til dokumentasjon etter samtykke fra den som opplysningene gjelder

- b) gi opplysninger og adgang til dokumentasjon til en annen revisor som foretar kontroll av revisors oppdrag
- c) underrette politiet om forhold som gir grunn til mistanke om straffbar handling
- d) avgi forklaring og utlevere dokumentasjon til politiet når det er åpnet etterforskning i en straffesak.

Taushetsplikten etter første ledd og unntakene i annet ledd bokstav a og d gjelder tilsvarende for tillitsvalgte, partnere og ansatte, og for andre som deltar i utførelsen eller kontroll av revisjonsforetakets oppdrag.

Taushetsbelagte opplysninger kan ikke utnyttes i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre.

Pliktene etter denne paragrafen gjelder også etter at oppdraget er avsluttet.

Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om unntak fra revisors taushetsplikt overfor tilsynsmyndigheter i andre land.

§ 10-2 Revisors opplysningsplikt

Hvis en aksjeeier på generalforsamling, en deltaker i selskapsmøte, en møtende med stemmerett i organet som velger revisor, et medlem av bedriftsforsamlingen eller styret, eller daglig leder krever det, skal den oppdragsansvarlige revisoren gi opplysninger om forhold vedrørende den reviderte som revisor har fått kjennskap til i forbindelse med revisjonen. Plikten til å gi opplysninger gjelder ikke hvis det vil være til uforholdsmessig skade for den reviderte. Hvis et medlem av bedriftsforsamlingen eller styret anmoder revisor utenfor møte om å gi informasjon, kan revisor kreve å gi svar i møte i vedkommende organ.

Etter at et revisjonsforetak er valgt som revisor, skal forrige revisor gi ny revisor opplysninger og dokumentasjon om sitt revisjonsoppdrag når ny revisor ber om det og dette kan ha betydning for den fremtidige revisjonen.

Hvis den reviderte ikke oppfyller en plikt til å utlevere bestemte dokumenter til offentlige myndigheter, skal revisor etter forespørsel fra vedkommende myndighet utlevere kopi av slike dokumenter som revisor har i sin besittelse.

Kapittel 11 Erstatningsansvar

§ 11-1 Erstatningsansvar

En oppdragsansvarlig revisor plikter å erstatte skade som denne forsettlig eller uaktsomt har voldt under utførelsen av sitt oppdrag. Et revisjonsselskap er solidarisk ansvarlig med en oppdragsansvarlig revisor som har utført oppdraget på dets vegne.

Erstatningsansvar etter første ledd kan lempes når retten under hensyn til skadens størrelse, den ansvarli-

ges økonomiske bæreevne, foreliggende forsikringer og forsikringsmuligheter, skyldforhold, ansvarsfordelingen mellom revisor og den revidertes organer og forholdene ellers finner at ansvaret virker urimelig tyngende for den ansvarlige. Det samme gjelder når det i særlige tilfeller er rimelig at den skadelidte helt eller delvis bærer skaden.

Kapittel 12 Særlige plikter ved revisjon av foretak av allmenn interesse

§ 12-1 Gjennomføring av revisjonsforordningen

EØS-avtalen vedlegg XXII (forordning (EU) nr. 537/2014 om særlige plikter ved revisjon av foretak av allmenn interesse og opphevelse av kommisjonsbeslutning 2005/909/EF, med tilpasninger til EØS-avtalen) (revisjonsforordningen) gjelder som lov med de endringer og tillegg som følger av protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Når det i loven her vises til revisjonsforordningen, menes forordningen slik den til enhver tid er gjennomført og endret etter første eller tredje ledd.

Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her og i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

§ 12-2 Nasjonal tilsynsmyndighet

Finanstilsynet er nasjonal tilsynsmyndighet etter revisjonsforordningen artikkel 20.

§ 12-3 Revisjonshonorar

Finanstilsynet kan ved enkeltvedtak unnta et revisjonsforetak fra kravet i revisjonsforordningen artikkel 4 nr. 2 om honorar fra andre tjenester enn revisjon i inn-til to år hvis særlige grunner foreligger.

§ 12-4 Adgang til å yte visse tjenester

En statsautorisert revisor eller et revisjonsselskap kan uten hinder av revisjonsforordningen artikkel 5 nr. 1 annet ledd utføre skattetjenester nevnt i artikkel 5 nr. 1 annet ledd bokstav a punkt i og punkt iv til vi, på de vilkår som er fastsatt i artikkel 5 nr. 3.

§ 12-5 Karensperiode for adgang til å tiltre ledende stilling hos den reviderte

Ved revisjon av foretak av allmenn interesse er perioden etter § 8-8 første ledd to år.

§ 12-6 Revisjonsforetak fra land utenfor EØS som reviderer foretak notert på regulert marked i Norge

Revisjonsforetak hjemmehørende i et land utenfor EØS som reviderer årsregnskapet til et foretak som er etablert utenfor EØS og som har utstedt omsettelige verdipapirer som er tatt opp til handel på et regulert marked i Norge, skal være registrert i Finanstilsynets register. Registreringsplikten gjelder ikke hvis den reviderte utelukkende har utstedt gjeldsinstrumenter og disse instrumentene har en pålydende verdi per enhet på utstedelsesdagen på minst 100 000 euro eller tilsvarende pengeverdi i annen valuta.

Finanstilsynet skal registrere revisjonsforetak som nevnt i første ledd etter bestemmelser i forskrift fastsatt av departementet. Registreringen er ikke en godkjenning som statsautorisert revisor etter § 3-1 eller revisjonsselskap etter § 4-1.

Finanstilsynet skal avregistrere revisjonsforetaket hvis vilkårene for registrering ikke lenger er oppfylt.

Departementet kan i forskrift pålegge meldeplikt og fastsette krav til melding for revisjonsforetak som er hjemmehørende i et land utenfor EØS og som reviderer foretak på regulert marked i Norge, og som ikke er registreringspliktige. Revisjonsberetning avgitt av et revisjonsforetak som har registreringsplikt etter denne bestemmelsen, har ingen rettsvirkning hvis revisjonsforetaket ikke er registrert i Finanstilsynets register.

Registrerte revisjonsforetak er underlagt kvalitetskontroll etter § 13-1. Finanstilsynet kan gjøre unntak fra dette hvis det i løpet av de siste tre årene har vært utført kvalitetskontroll av revisjonsforetaket i et annet EØS-land eller i et tredjeland med likeverdig kvalitetskontroll.

Bestemmelsene om reaksjoner og sanksjoner i §§ 14-3 til 14-8 gjelder for revisjonsforetaket og den oppdragsansvarlige revisoren.

Departementet kan fastsette forskrift om registrering og tilsyn med registrerte revisjonsforetak.

Kapittel 13 Kvalitetskontroll mv.

§ 13-1 Kvalitetskontroll

Statsautoriserte revisorer og revisjonsselskaper er underlagt kvalitetskontroll av Finanstilsynet eller den tilsynet utpeker. Kvalitetskontroll foretas på grunnlag av en risikovurdering. Kvalitetskontroll av revisjonsforetak og oppdragsansvarlige revisorer som utfører lovfestet revisjon, foretas minst hvert sjette år.

Kvalitetskontrollen skal omfatte en vurdering av uavhengighet, ressursanvendelse, revisjonshonorarer og revisjonsutførelse. For revisjonsselskaper skal kvalitetskontrollen dessuten omfatte en vurdering av selskaps kvalitetsstyring. Resultatene av kvalitetskontrollen skal beskrives i en skriftlig rapport.

Merknader etter kvalitetskontrollen skal følges opp uten ugrunnet opphold.

Kvalitetskontrollen skal ta hensyn til omfanget av og kompleksiteten i revisjonsforetakets virksomhet.

Kontrollører skal ha den utdanning og erfaring som er nødvendig for å kunne utføre en kvalitetskontroll. En kontrollør kan ikke i løpet av de tre siste årene før en kontroll ha vært tilknyttet den kontrollerte som tillitsvalgt, partner, ansatt eller på annen måte. Finanstilsynet skal offentliggjøre en årlig rapport om resultatene fra kvalitetskontrollen.

Finanstilsynet godkjenner opplegget for kvalitetskontroll som utføres av andre enn tilsynet, og tilsynet kan gi instruksjoner om gjennomføringen av kontrollene.

§ 13-2 Tilsyn med standardsetting

Finanstilsynet har overordnet ansvar for tilsyn med fastsetting av standarder om revisjon, kvalitetsstyring og yrkesetikk.

Kapittel 14 Administrative tiltak, overtredelsesgebyr og straff

§ 14-1 Tilbakekall og suspensjon av godkjenningen til en statsautorisert revisor

Finanstilsynet kan kalle tilbake godkjenningen hvis en statsautorisert revisor må anses uskikket fordi vedkommende

- a) har overtrådt revisors plikter etter gjeldende lovkrav og overtredelsen er grov eller flere overtredelser til sammen er grove, eller
- b) ikke lenger oppfyller vilkårene i § 3-4.

Finanstilsynet kan suspendere godkjenningen hvis en statsautorisert revisor er siktet for et forhold som kan medføre tilbakekall, inntil straffesaken er avsluttet.

§ 14-2 Tilbakekall og suspensjon av godkjenningen til et revisjonsselskap

Finanstilsynet kan kalle tilbake godkjenningen hvis et revisjonsselskap

- a) ikke lenger oppfyller vilkårene i § 4-1 eller
- b) må anses uskikket fordi revisjonsselskapet har overtrådt sine plikter etter gjeldende lovkrav og overtredelsen er grov eller flere overtredelser til sammen er grove.

Finanstilsynet kan suspendere godkjenningen hvis et revisjonsselskap er siktet for et forhold som kan medføre tilbakekall, inntil straffesaken er avsluttet.

§ 14-3 Forbud mot å ha ledelsesfunksjon

Dersom en statsautorisert revisor har overtrådt bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her, og overtredelsen medfører at vedkommende må anses uskikket

til å ha ledelsesfunksjon i et revisjonsselskap eller foretak av allmenn interesse, kan Finanstilsynet fatte vedtak om at vedkommende ikke kan ha slik ledelsesfunksjon.

Et vedtak etter første ledd innebærer at personen ikke kan være medlem av styret eller daglig leder i et foretak av allmenn interesse eller i et revisjonsselskap.

Et vedtak etter første ledd kan gis for et tidsrom av inntil tre år.

Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

§ 14-4 Forbud mot å undertegne revisjonsberetninger

Dersom en statsautorisert revisor har overtrådt bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her, og overtredelsen medfører at vedkommende må anses uskikket til å undertegne revisjonsberetning, kan Finanstilsynet fatte vedtak om at vedkommende ikke kan gjøre dette.

Et vedtak etter første ledd kan gis for et tidsrom av inntil tre år.

Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

§ 14-5 Overtredelsesgebyr

Finanstilsynet kan ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelse av

- a) § 7-1
- b) §§ 8-1 til 8-7
- c) §§ 9-2 til 9-10
- d) §§ 8-8 eller 12-5
- e) revisjonsforordningen artikkel 4, jf. § 12-3, om revisjonshonorar
- f) artikkel 5, jf. § 12-4, om forbud mot å levere visse tjenester
- g) artikkel 8 om gjennomgang av revisjonsoppdraget av en revisor som ikke har deltatt i revisjonen
- h) vedtak fattet med hjemmel i § 14-3 eller § 14-4.

Fysiske personer kan ilegges overtredelsesgebyr bare for forsettlig eller uaktsomme overtredelser. Foretak kan ilegges overtredelsesgebyr når foretaket eller noen som har handlet på foretakets vegne, har overtrådt bestemmelsene nevnt i første ledd.

For juridiske personer kan det fastsettes overtredelsesgebyr på inntil 10 millioner kroner, eller opptil 2 prosent av den samlede årsomsetningen etter siste godkjente årsregnskap. For et morselskap eller et datterselskap av et morselskap som skal utarbeide konsernregnskap etter direktiv 2013/34/EU, skal den relevante samlede omsetningen være den samlede årsomsetningen, eller tilsvarende inntekt etter relevante regnskapsdirektiver, etter siste godkjente konsernregnskap.

For fysiske personer kan det fastsettes et overtredelsesgebyr på inntil 5 millioner kroner.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om kvalifisert skyldkrav for å ilegge overtredelsesgebyr.

§ 14-6 Momenter ved vedtak om overtredelsesgebyr

Ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmåling av overtredelsesgebyr kan det blant annet tas hensyn til

- a) overtredelsens grovhet og varighet
- b) overtrederens grad av skyld
- c) overtrederens økonomiske evne
- d) hvor stor vinning som er oppnådd eller tap som er unngått ved overtredelsen
- e) tap påført tredjeperson som følge av overtredelsen
- f) i hvilken grad overtrederen har samarbeidet med Finanstilsynet
- g) tidligere overtredelser.

§ 14-7 Foreldelse mv.

Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr foreldes fem år etter at overtredelsen har opphørt. Fristen avbrytes ved at Finanstilsynet sender forhåndsvarsel eller treffer vedtak.

Departementet kan fastsette forskrifter om renter ved forsinket betaling av overtredelsesgebyr og nærmere bestemmelser om foreldelse.

§ 14-8 Straff

Den som uten å være statsautorisert revisor, forsettlig eller uaktsomt gir inntrykk av selv å ha bekreftet et regnskap eller annen informasjon etter reglene i denne loven, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer §§ 8-1 til 8-7, § 8-8 eller § 12-5, § 9-4 første, annet, fjerde eller femte ledd, § 9-10 eller § 10-2, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år. Det samme gjelder den som handler i strid med vedtak fattet med hjemmel i § 14-3 eller § 14-4.

Grove eller gjentatte brudd på god revisjonsskikk, jf. § 9-4 tredje ledd, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

Foreldelsesfristen for adgang til å reise straffesak er fem år.

Kapittel 15 Klagenemnd

§ 15-1 Klagenemnd

Departementet kan i forskrift fastsette at en klagenemnd skal avgjøre klager på vedtak truffet av Finanstilsynet etter denne loven.

Forvaltningsloven gjelder for klagenemndens virksomhet. Departementet kan i forskrift fastsette regler om frister, innholdet av klage, tilsvarende og muntlig for-

handling og om klagenemndens sammensetning og virksomhet.

Klagenemndens utgifter til klagebehandling etter første ledd dekkes av Finanstilsynet. Departementet fastsetter medlemmenes godtgjørelse.

Det kan kreves gebyr for behandling av klage som angitt i første ledd. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om når gebyr skal kreves, om gebyrenes størrelse og om innkrevingen.

Kapittel 16 Ikrafttredelses- og overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 16-1 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser kan settes i kraft til ulik tid.

Lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer oppheves fra den tiden loven trer i kraft.

§ 16-2 Overgangsregler

En person som ved lovens ikrafttredelse er godkjent som registrert revisor, jf. lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer kapittel 3, er fra dette tidspunktet statsautorisert revisor.

En person som ved lovens ikrafttredelse er godkjent revisor, men ikke ansvarlig revisor, jf. lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer § 3-7, må oppfylle kravene til etterutdanning i § 5-1 fra og med det tredje årsskiftet etter lovens ikrafttredelse. Vedkommende kan bare utpekes som oppdragsansvarlig revisor eller påta seg oppdrag om lovfestet revisjon eller revisorbekreftelser hvis kravene i § 5-1 første og annet ledd er oppfylt, og vedkommende har dokumentert dette overfor Finanstilsynet etter reglene i § 5-1 fjerde og femte ledd. Personer som ikke har dokumentert fullført etterutdanning etter fristen i denne paragrafen er ikke godkjent som statsautorisert revisor etter fristens utløp. Disse kan søke om godkjenning i henhold til reglene i § 3-8.

Departementet kan gi overgangsregler.

§ 16-3 Endringer i andre lover

Følgende endringer gjøres i andre lover:

1. I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansforetak mv. gjøres følgende endringer:

§ 3 a tredje ledd skal lyde:

Revisor som nevnt i første ledd og revisor i noterte foretak som trekker seg i henhold til revisorloven § 9-6, skal sende begrunnelse for sin fratreden til Finanstilsynet. Revisor skal videre rapportere til Finanstilsynet hvis foretaket velger ny revisor på ekstraordinær generalforsamling eller revisjonsoppdraget på annen måte utløper før utløpet av tjenestetiden.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 4 b nytt tredje ledd skal lyde:

Finanstilsynet kan pålegge foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 sjette ledd, samt personer og foretak som utfører oppgaver for et revisjonsforetak i forbindelse med revisjon av slike foretak å gi de opplysninger om den lovfestede revisjonen som tilsynet krever og som er nødvendige for å føre tilsyn med revisjonsforetaket. Hvis opplysningsplikten som er pålagt foretaket ikke oppfylles, kan opplysningsplikten pålegges de enkelte tilitsvalgte, ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket. Foretaket skal i slike tilfeller som hovedregel varsles.

§ 7 annet ledd skal lyde:

Taushetsplikten etter første ledd og forvaltningslovens bestemmelser gjelder ikke overfor Norges Bank, andre EØS-staters sentralbanker eller tilsynsmyndigheter som fører tilsyn som nevnt i § 1, herunder Den europeiske sentralbank, Den europeiske banktilsynsmyndighet, Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner, Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet, Det europeiske råd for systemrisiko og EFTAs overvåkingsorgan. Taushetsplikten gjelder heller ikke overfor Nasjonal sikkerhetsmyndighet ved deling av informasjon som er nødvendig for at sikkerhetsmyndigheten skal kunne utføre lovbestemte oppgaver. Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at Finanstilsynet gir opplysninger til regulert marked med tillatelse etter *verdipapirhandelloven*, *verdipapirsentral med tillatelse etter verdipapirsentralloven* eller sentral motpart med tillatelse etter *verdipapirhandelloven*, om forhold som er nødvendige for utførelsen av disse foretakenes lovbestemte oppgaver.

2. I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak skal § 3-1 første ledd nr. 8 første punktum lyde:

Hvorvidt selskapet er unntatt revisjonsplikt *etter aksjeloven § 7-6* og eventuelle andre opplysninger som skal registreres i eller i medhold av aksjeloven § 7-6.

3. I lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper skal § 2-13 nytt sjette ledd lyde:

(6) Styret skal hvert år ha et møte med revisor uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede. Aksjeloven § 7-5 a gjelder tilsvarende.

4. I lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak skal § 43 nytt annet ledd lyde:

Styret skal hvert år ha et møte med revisor uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede. Aksjeloven § 7-5 a gjelder tilsvarende.

5. I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 5-26 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Det som er bestemt om revisor i revisorloven § 8-1 til § 8-7 og § 10-1 første og tredje til femte ledd, samt annet ledd bokstav a, c og d, gjelder tilsvarende for granskere.

§ 5-27 første ledd første punktum skal lyde:

Selskapets ledende ansatte, medlemmer av styre og bedriftsforsamling, *revisor* og eventuelle autoriserte regnskapsførere etter regnskapsførerloven skal på forespørsel og uten hinder av taushetsplikt gi granskeren alle opplysninger de er kjent med, som kan være av betydning for de temaene som granskes.

I kapittel 7 romertall I skal ny § 7-5 a lyde:

§ 7-5 a *Møte mellom styret og revisor*

(1) Styret skal hvert år ha et møte med revisor uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede. Dersom et flertall av styrets medlemmer også inngår i selskapets daglige ledelse skal likevel hele styret delta i møtet, med unntak av daglig leder.

(2) Formålet med møtet skal være at styret og revisor drøfter sentrale regnskapsmessige forhold og andre forhold som revisor mener styret bør informeres om, herunder regnskapsmessige forhold der revisor ser vesentlige svakheter og mangler ved de vurderingene den daglige ledelsen har gjort.

(3) Kravet etter første ledd gjelder ikke for:

1. selskaper som er omfattet av regnskapsloven § 1-6,
2. datterselskaper som har samme revisor som morselskapet dersom morselskapet er omfattet av kravet i første ledd,
3. datterselskaper som har samme revisor som morselskapet, dersom morselskapet uten å være omfattet av kravet i første ledd likevel avholder et slikt møte med revisor som nevnt der.

(4) Møtet skal gjennomføres som et fysisk eller elektronisk møte. Revisor deltar i møtet på samme måte som styremedlemmene. Dersom møtet avholdes som et fysisk møte, kan revisor delta elektronisk om dette godkjennes av styremedlemmene.

§ 7-6 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Beslutning om å unnlate revisjon kan ikke treffes hvis selskapet er revisjonspliktig etter annen lov eller forskrift gitt med hjemmel i lov.

§ 7-6 sjettede og sjuende ledd skal lyde:

(6) Selskapet skal straks gi melding til Foretaksregisteret dersom generalforsamlingen har truffet beslutning som nevnt i første ledd. *Beslutning* som nevnt i første

ledd får ikke virkning før den er registrert til Foretaksregisteret.

(7) Dersom vilkårene for fritak fra *revisjon* ikke lenger er til stede, skal *selskapet* straks gi melding til Foretaksregisteret. *Styret skal straks sørge for å innkalle generalforsamlingen og foreslå valg av revisor. Det samme gjelder dersom generalforsamlingen har stilt krav om revisjon etter fjerde ledd.*

6. I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 5-26 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Det som er bestemt om revisor i revisorloven § 8-1 til § 8-7 og § 10-1 første og tredje til femte ledd, samt andre ledd bokstav a, c og d, gjelder tilsvarende for granskere.

§ 5-27 første ledd første punktum skal lyde:

Selskapets ledende ansatte, medlemmer av styre og bedriftsforsamling, *revisor* og eventuelle autoriserte regnskapsførere etter regnskapsførerloven skal på forespørsel og uten hinder av taushetsplikt gi granskeren alle opplysninger de er kjent med, som kan være av betydning for de temaene som granskes.

§ 6-41 skal lyde:

§ 6-41 *Revisjonsutvalg*

(1) I selskaper som er foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 sjette ledd, skal det velges et revisjonsutvalg. Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret.

(2) Første ledd gjelder ikke selskaper som siste regnskapsår oppfylte minst to av følgende tre kriterier:

1. gjennomsnittlig antall ansatte på under 250,
2. balansesum på mindre enn 300 millioner kroner ved utgangen av regnskapsåret,
3. nettoomsætning på mindre enn 350 millioner kroner.

I selskaper som er unntatt fra kravet om revisjonsutvalg etter første punktum, skal styret utføre *de oppgavene som er lagt til revisjonsutvalget*. Når styret utfører slike oppgaver, kan styreleder som er ledende ansatt i selskapet ikke delta i møtet.

(3) Første ledd gjelder ikke for heleid datterselskap dersom det i morselskapet er etablert et revisjonsutvalg som oppfyller de kravene som stilles til revisjonsutvalg i datterselskapet.

§ 6-43 skal lyde:

§ 6-43 *Revisjonsutvalgets oppgaver*

Revisjonsutvalget skal:

- a. *informere styret om resultatet av den lovfestede revisjonen og forklare hvordan revisjonen bidro til regn-*

skapsrapportering med integritet og revisjonsutvalgets rolle i den prosessen,

- b. forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen og komme med anbefalinger eller forslag for å sikre dens integritet,
- c. for så vidt gjelder selskapets regnskapsrapportering, overvåke systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon uten at det bryter med revisjonsutvalgets uavhengige rolle,
- d. ha løpende kontakt med selskapets valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet, herunder særlig overvåke revisjonsutførelsen i lys av forhold Finanstilsynet har påpekt i henhold til revisjonsforordningen artikkel 26 nr. 6, jf. revisorloven § 12-1,
- e. vurdere og overvåke revisors uavhengighet etter revisorloven kapittel 8 og artikkel 6 i revisjonsforordningen, jf. revisorloven § 12-1, herunder særlig at andre tjenester enn revisjon er levert i samsvar med forordningen artikkel 5,
- f. ha ansvaret for å forberede selskapets valg av revisor og gi sin anbefaling i samsvar med revisjonsforordningen artikkel 16, jf. revisorloven § 12-1.

I kapittel 7 romertall I skal ny § 7-1 a lyde:

§ 7-1 a *Særlige plikter ved revisjon av foretak av allmenn interesse – revisjonsforordningen*

For selskaper som er foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 sjette ledd, gjelder reglene i revisjonsforordningen, jf. revisorloven § 12-1.

§ 7-2 skal lyde:

§ 7-2 *Opphør av revisors oppdrag*

(1) Revisor tjenestegjør inntil en annen revisor er valgt. Selskaper som er foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 sjette ledd, kan etter revisjonsforordningen artikkel 17 nr. 1 annet avsnitt velge et bestemt revisjonsselskap for en sammenhengende oppdragsperiode på høyst ti år. Oppdragsperioden kan utvides til høyst:

- a) 20 år på de vilkår om gjennomføring av en anbudsprosess som er angitt i revisjonsforordningen artikkel 17 nr. 4 bokstav a, jf. revisorloven § 12-1.
- b) 24 år på de vilkår om valg av flere revisorer som er angitt i revisjonsforordningen artikkel 17 nr. 4 bokstav b, jf. revisorloven § 12-1.

(2) Selskapet kan ikke avsette revisor før utløpet av tjenestetiden uten saklig grunn. Uenighet vedrørende regnskapsmessig behandling eller revisjonshandlinger anses ikke som saklig grunn for avsettelse.

(3) Opphører revisors oppdrag før utløpet av tjenestetiden, skal styret uten opphold sørge for valg av ny revisor. Det samme gjelder dersom revisor ikke lenger fylles vilkårene for å kunne velges til revisor i selskapet.

(4) Selskapet skal uten ugrunnet opphold gi melding til Foretaksregisteret om at revisors oppdrag er av-

sluttet. Hvis foretaket valgte ny revisor på ekstraordinær generalforsamling eller oppdraget på annen måte opphørte før utløpet av tjenestetiden, skal selskaper som er foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 sjette ledd, sende begrunnelse for dette til Finanstilsynet. Departementet kan i forskrift fastsette regler om at melding om begrunnelse for avslutning av revisjonsoppdrag etter andre punktum også skal gjelde andre revisjonspliktige allmennaksjeselskaper.

I kapittel 7 romertall I skal ny § 7-5 a lyde:

§ 7-5 a *Møte mellom styret og revisor*

(1) Styret skal hvert år ha et møte med revisor uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede. Dersom et flertall av styrets medlemmer også inngår i selskapets daglige ledelse, skal likevel hele styret delta i møtet, med unntak av daglig leder.

(2) Formålet med møtet skal være at styret og revisor drøfter sentrale regnskapsmessige forhold og andre forhold som revisor mener styret bør informeres om, herunder regnskapsmessige forhold der revisor ser vesentlige svakheter og mangler ved de vurderingene den daglige ledelsen har gjort.

(3) Kravet etter første ledd gjelder ikke for:

1. selskaper som er omfattet av regnskapsloven § 1-6,
2. datterselskaper som har samme revisor som morselskapet dersom morselskapet er omfattet av kravet i første ledd,
3. datterselskaper som har samme revisor som morselskapet, dersom morselskapet uten å være omfattet av kravet i første ledd likevel avholder et slikt møte med revisor som nevnt der.

(4) Møtet skal gjennomføres som et fysisk eller elektronisk møte. Revisor deltar i møtet på samme måte som styremedlemmene. Dersom møtet avholdes som et fysisk møte, kan revisor delta elektronisk om dette godkjennes av styremedlemmene.

7. I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. skal § 3-3a ellefte ledd lyde:

Det skal gis opplysninger om det er tegnet forsikring for styrets medlemmer og daglig leder for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner og i tilfelle om forsikringsdekningen.

Nåværende ellefte og tolvte ledd blir tolvte og trettende ledd.

8. I lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser skal ny § 44 a i kapittel 5 lyde:

§ 44 a *Møte med revisor*

Styret skal hvert år ha et møte med revisor uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede. Aksjeloven § 7-5 a gjelder tilsvarende.

9. I lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring skal § 13 første ledd nr. 4 lyde:

4. *revisors skriftlige kommunikasjon med styret etter revisorloven § 9-5,*

10. I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 3-5 første ledd skal lyde:

(1) EØS-avtalen vedlegg IX forordning (EU) nr. 236/2012 (om shortsalg og visse sider ved kredittapsbytteavtaler (shortsalgforordningen)), som endret ved forordning (EU) nr. 909/2014, gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 5-5 åttende ledd nytt annet punktum skal lyde:
Departementet kan også fastsette forskrift om krav til revisjon, valg av revisor og revisjonsutvalg.

§ 19-1 annet ledd skal lyde:

(2) Finanstilsynet fører kontroll med at årsregnskap, årsberetning, halvårsregnskap og annen finansiell rapportering, samt *revisjonsutvalg, valg av revisor* og rapportering om betalinger til myndigheter, fra utstedere av omsettelige verdipapirer som er eller søkes tatt opp til handel på regulert marked i EØS og som har Norge som hjemstat, er i samsvar med lov eller forskrifter.

§ 19-1 femte ledd annet punktum skal lyde:
Departementet kan herunder fastsette forskrifter om kontroll og tiltak som nevnt i annet ledd *blant annet* for å sikre at det blir gitt korrekt informasjon i tilfeller der den finansielle rapporteringen og rapporteringen om betalinger til myndigheter etter annet ledd, ikke er i samsvar med lov eller forskrifter.

§ 19-7 syvende ledd skal lyde:

(7) Finanstilsynet kan pålegge foretak som nevnt i § 19-1 annet ledd å innhente den dokumentasjonen som Finanstilsynet krever til gjennomføring av kontroll etter § 19-1 annet ledd. *Første ledd gjelder tilsvarende dersom Finanstilsynet har grunn til å anta at noen handler i strid med lov eller forskrifter som er underlagt kontroll etter § 19-1 annet ledd.*

Overskriften til § 21-3 skal lyde:

Overtredelse av reglene om flagging og periodisk rapportering mv.

§ 21-3 tredje ledd skal lyde:

(3) *Annet ledd gjelder tilsvarende dersom foretaket overtrer allmennaksjeloven § 6-41, § 6-43 og § 7-2, revisjonsforordningen, jf. revisorloven § 12-1, artikkel 16 og 17, eller tilsvarende regler som foretaket plikter å følge i*

medhold av verdipapirhandelloven eller forskrift fastsatt i medhold av denne.

Nåværende tredje til sjette ledd blir fjerde til syvende ledd.

11. I lov 29. juni 2007 nr. 81 om samvirkeforetak skal ny § 101 a i kapittel 7 lyde:

§ 101 a *Møte med revisor*

Styret skal hvert år ha et møte med revisor uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede. Aksjeloven § 7-5 a gjelder tilsvarende.

12. I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 5-4 første ledd annet punktum skal lyde:
Allmennaksjeloven § 7-5 a første og annet ledd gjelder tilsvarende for møter mellom daglig leder av filialen og revisor.

§ 8-6 tredje ledd skal lyde:

(3) Styret skal holde seg orientert om foretakets økonomiske stilling og plikter, og påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal minst én gang hvert kvartal ha møte med revisor uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede, med mindre annet fastsettes i instruks for styret. *Allmennaksjeloven § 7-5 a annet og tredje ledd* gjelder tilsvarende.

§ 8-17 første ledd skal lyde:

(1) Et finansforetak er *revisjonspliktig etter revisorloven*. Generalforsamlingen velger én eller flere revisorer og godkjenner deres *godtgjørelse*. *Allmennaksjeloven §§ 7-2 til 7-5 a* gjelder tilsvarende for finansforetak som ikke er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Finanstilsynet trer i tingrettens sted ved utøvelse av myndighet etter allmennaksjeloven § 7-3 og aksjeloven § 7-3.

Ny § 8-17 a skal lyde:

§ 8-17 a *Særlige plikter ved revisjon av foretak av allmenn interesse – revisjonsforordningen*

For finansforetak som er foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 sjette ledd, gjelder reglene i forordning (EU) nr. 537/2014 om særlige plikter ved revisjon av foretak av allmenn interesse som gjennomført ved revisorloven § 12-1 første ledd (revisjonsforordningen).

§ 8-18 skal lyde:

§ 8-18 *Plikt til å ha revisjonsutvalg*

(1) *Finansforetak som er foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 sjette ledd*, skal ha et revisjonsutvalg. Det samme gjelder holdingforetak i konsern hvor slike finansforetak inngår.

(2) Med mindre Finanstilsynet bestemmer noe annet, gjelder første ledd ikke for:

- a) finansforetak som er heleid datterforetak i finanskonsern hvor morselskapet har revisjonsutvalg,
- b) kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett, *forutsatt at foretaket offentlig begrunner at det verken bør ha et revisjonsutvalg eller at styret bør fungere som revisjonsutvalg*,
- c) finansieringsforetak som ikke har utstedt aksjer eller egenkapitalbevis notert på regulert marked, ikke har utestående obligasjoner eller sertifikater med samlet pålydende på 100 millioner euro eller mer, og ikke har offentliggjort prospekt.

(3) Finanstilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak gjøre unntak fra finansforetaks plikt til å ha revisjonsutvalg og kan gi utfyllende regler om revisjonsutvalgets sammensetning og oppgaver.

§ 8-19 skal lyde:

§ 8-19 *Revisjonsutvalgets oppgaver*

(1) Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret.

(2) Revisjonsutvalget skal:

- a) *informere styret om resultatet av den lovfestede revisjonen og forklare hvordan revisjonen bidro til regnskapsrapportering med integritet og revisjonsutvalgets rolle i den prosessen*,
- b) *forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen og komme med anbefalinger eller forslag for å sikre dens integritet*,
- c) *for så vidt gjelder foretakets regnskapsrapportering, overvåke systemene for internkontroll, risikostyring og foretakets internrevisjon uten at det bryter med revisjonsutvalgets uavhengige rolle*,
- d) *ha løpende kontakt med foretakets valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet, herunder særlig overvåke revisjonsutførelsen i lys av forhold Finanstilsynet har påpekt i henhold til revisjonsforordningen artikkel 26 nr. 6, jf. revisorloven § 12-1*,
- e) *vurdere og overvåke revisors uavhengighet etter revisorloven kapittel 8 og revisjonsforordningen artikkel 6, herunder særlig at andre tjenester enn revisjon er levert i samsvar med revisjonsforordningen artikkel 5, jf. revisorloven § 12-1*,
- f) *ha ansvaret for å forberede foretakets valg av revisor og gi sin anbefaling i samsvar med revisjonsforordningen artikkel 16, jf. revisorloven § 12-1*.

§ 18-1 fjerde og femte ledd skal lyde:

(4) Styret i morselskapet skal sørge for at det avgis en felles revisjonsberetning for morselskapet og finanskonsernet. *Reglene i § 8-17 gjelder tilsvarende for morselskapet*.

(5) Bestemmelsene om revisjonsutvalg i §§ 8-18 til 8-20 gjelder tilsvarende for holdingforetak med konsekasjon til å drive virksomhet som morselskap i finanskonsern som omfatter *finansforetak som er foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 sjette ledd*.

Nye §§ 22-4 til 22-6 skal lyde:

§ 22-4 *Overtredelsesgebyr ved overtredelse av regler om revisjonsutvalg og valg av revisor*

(1) Finanstilsynet kan ilegge et finansforetak overtredelsesgebyr ved brudd på følgende bestemmelser:

- a) §§ 8-18 og 8-19 og bestemmelsene i revisjonsforordningen, jf. revisorloven § 12-1, om revisjonsutvalgets oppgaver
- b) revisjonsforordningen, jf. revisorloven § 12-1, artikkel 16 om valg av revisor
- c) revisjonsforordningen, jf. revisorloven § 12-1, artikkel 17 om revisjonsoppdragets varighet.

(2) Det kan fastsettes et overtredelsesgebyr på inntil 10 millioner kroner, eller opptil 2 prosent av den samlede årsomsetningen etter siste godkjente årsregnskap. For et morselskap eller et datterselskap av et morselskap som skal utarbeide konsernregnskap etter direktiv 2013/34/EU, skal den relevante samlede omsetningen være den samlede årsomsetningen, eller tilsvarende inntekt etter relevante regnskapsdirektiver, etter siste godkjente konsernregnskap.

(3) Departementet kan fastsette utfyllende forskrift til bestemmelsen her.

§ 22-5 *Momenter ved vedtak om overtredelsesgebyr*

Ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmåling av overtredelsesgebyr kan det blant annet tas hensyn til

- a) overtredelsens grovhet og varighet
- b) overtrederens finansielle styrke, særlig samlet omsetning eller årsinntekt og eiendeler
- c) hvor stor vinning som er oppnådd eller tap som er unngått ved overtredelsen
- d) tap påført tredjemann som følge av overtredelsen
- e) i hvilken grad overtrederen har samarbeidet med Finanstilsynet
- f) tidligere overtredelser.

§ 22-6 *Foreldelse mv.*

(1) Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr foreldes fem år etter at overtredelsen har opphørt. Fristen avbrytes ved at Finanstilsynet sender forhåndsvarsel eller trefter vedtak.

(2) Departementet kan fastsette forskrifter om renter ved forsinket betaling av overtredelsesgebyr og nærmere bestemmelser om foreldelse.

13. I lov 21. juni 2019 nr. 31 om Norges Bank og pengevesenet mv. gjøres følgende endringer:

§ 1-11 første ledd skal lyde:

Norges Bank forvalter Statens pensjonsfond utland, jf. lov 21. desember 2005 nr. 123 om Statens pensjonsfond §§ 3 annet ledd og 10.

§ 4-1 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Representantskapet har rett til å kreve de opplysningene fra selskapets daglige leder, styret og den valgte revisor som er nødvendige for tilsynet.

B.

L o v

om endringer i lov om Folketrygdfondet (avvikling av varaordningen mv.)

I

I lov 29. juni 2007 nr. 44 om Folketrygdfondet gjøres følgende endringer:

§ 8 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 8 første ledd nåværende fjerde punktum blir tredje punktum og skal lyde:

Gjenoppnevning av *medlemmer kan* skje for en samlet periode på tolv år.

§ 8 annet ledd skal lyde:

Ved behandling av administrative saker suppleres styret med ytterligere *to styremedlemmer* som velges av og blant de ansatte.

§ 8 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Styremedlemmer kan tre tilbake før tjenestetiden er ute med rimelig forhåndsvarsel til departementet.

Dersom *styremedlemmer fratrer* eller dør i løpet av den tid de er oppnevnt for, skal nytt *medlem oppnevnes* for den gjenstående tid.

§ 8 sjettede ledd skal lyde:

Styremedlemmer skal ha godtgjøring som fastsettes av departementet.

II

Endringene i lov om Folketrygdfondet trer i kraft den tid Kongen bestemmer.

Oppnevninger av varamedlemmer som er foretatt før loven har trådt i kraft, løper ut oppnevningsperiode-

ne. Departementet kan fastsette nærmere overgangsbestemmelser.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det vert votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil verta ført opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 6, debattert 5. november 2020

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å sikre en rettferdig fordeling av goder og byrder som følger av koronapandemien (Innst. 38 S (2020–2021), jf. Dokument 8:149 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten er det sett fram to forslag. Det er forslaga nr. 1 og 2, frå Ingrid Heggø på vegner av Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre mandatet til utvalget «Norge mot 2025», slik at utvalget også spesielt skal analysere og beskrive sosiale og geografiske fordelingsmessige konsekvenser av pandemien og krisetiltakene, samt at foreslåtte tiltak skal underbygge langsiktige mål om redusert ulikhet og høy organisasjonsgrad.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre sammensetningen av utvalget «Norge mot 2025» slik at utvalget gjøres til et bredt og partssammensatt utvalg, og ikke et ekspertutvalg.»

Det vert votert alternativt mellom desse forslaga og tilrådinga frå komiteen.

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Dokument 8:149 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å sikre en rettferdig fordeling av goder og byrder som følger av koronapandemien – vedlegges protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaga frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt var tilrådinga vedteken med 46 mot 40 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 14.09.55)

Sak nr. 9 [14:10:10]

Referat

Presidenten: Ved ein inkurie under tysdagens referat vart referatnummer 89 Dokument 12 (2019–2020) Grunnlovsforslag sette fram på det 163. og 164. storting sendt kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Det er korrekt fagkomité, men dokumentet skal verta referert og sendt komité når Stortinget har tredd saman etter neste val.

Me går då til dagens referatsaker.

1. (94) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Solfrid Lerbrekk og Nicholas Wilkinson om å sikre hjelpestønad for barn under langvarige sykehusopphold (Dokument 8:44 S (2020–2021))
2. (95) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Solfrid Lerbrekk og Audun Lysbakken om å rette opp i feil i regelverket som gjør at uføre mister pensjon (Dokument 8:45 S (2020–2021))
Samr.: Nr. 1 og 2 vert sende arbeids- og sosialkomiteen.
3. (96) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nicholas Wilkinson, Karin Andersen og Freddy André Øvstegård om å sikre likeverdige og gode rehabiliteringstjenester i hele landet (Dokument 8:43 S (2020–2021))
4. (97) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nicholas Wilkinson, Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken og Karin Andersen om helsehjelp til alle i Norge, også til papirløse migranter samt tilreisende EØS-borgere uten helsetrygdkort (Dokument 8:46 S (2020–2021))
5. (98) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe, Ole André Myhrvold, Jenny Klinge og Marit Knutsdatter Strand om ein brei gjennomgang av tilbodet til barn og unge med behov for hjelp for psykiske plager og lidingar, og tiltak for å styrke barne- og ungdomspsykiatrien i Noreg (Dokument 8:47 S (2020–2021))
Samr.: Nr. 3–5 vert sende helse- og omsorgskomiteen.
6. (99) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Stein Erik Lauvås, Sverre Myrli og Kirsti Leirtrø om at Statens vegvesens trafikkstasjon på Mysen i

Indre Østfold opprettholdes (Dokument 8:41 S (2020–2021))

Samr.: Vert sendt transport- og kommunikasjonskomiteen.

7. (100) Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om demokratisk forankring av Norges arbeid i FNs sikkerhetsråd (Dokument 8:39 S (2020–2021))

Samr.: Vert sendt utanriks- og forsvarskomiteen.

Ein heldt fram med handsaminga av

Sak nr. 8 [14:11:00]

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å fjerne avgiftsfritak på luksusbiler og innføre miljøtiltak for folk flest i hele landet (Innst. 36 S (2020–2021), jf. Dokument 8:58 S (2019–2020))

Presidenten: Me held fram med debatten i sak nr. 8. Neste talar er Bjørnar Moxnes.

Bjørnar Moxnes (R) [14:11:22]: Jeg vil takke for debatten. Så vil jeg kanskje oppfordre representanten Haltbrekken fra SV og andre til å lese Rødts forslag litt grundigere. Det er altså feilaktig å hevde at Rødt foreslår å ensidig svekke fordelene på elbilene. Nei, Rødt vil sette et tak på fordelene og heller bruke midlene som blir til overs, på å bygge ut miljøvennlig transportinfrastruktur som ladestasjoner for elbiler i hele landet og bedre og billigere kollektivtransport for folk flest. Framfor bunnløse subsidier til luksus-elbiler vil dette gi en mer rettferdig miljøpolitikk for folk flest. Vi redder verken norsk industri eller klimaet ved å kaste subsidier etter dem som har høyest inntekt og bor i sentrale strøk.

Så har både Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet gjort seg ganske høye og mørke i medieutspill om å innføre avgiftstak på dyre eller tunge elbiler. Jeg synes at Hadia Tajik sa det forholdsvis konsist for bare ett års tid siden, nemlig at det er en grense for hvor dyre biler staten skal subsidiere. Og det er jo mange som reagerer på at det gis store subsidier til kjøp av Porsche Taycan, Audi e-tron eller den dyreste og tyngste Tesla-modellen. Det er snakk om luksusbiler som nå får store subsidier, som altså betales av folk flest. Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet har vært tydelige på at de ønsker å gjøre noe med dette, men går altså imot forslaget vårt, og det synes jeg er underlig.

Lars Haltbrekken (SV) [14:13:36]: Jo, jeg har lest forslaget fra Rødt veldig godt, jeg. Det står ingenting der om å øke avgiftene på de fossile bilene, de store fossile luksusbilene. Det er kanskje ikke et problem for Rødt at

den fossile luksusbilen Porsche Cayenne har blitt betydelig billigere de siste årene. Man fremmer et forslag som ensidig vil gjøre nullutslippsbilene dyrere, uten at man samtidig sørger for å gjøre de fossile bilene i samme segment enda dyrere, for å sikre at elbilen vinner konkurransen. Hvis Rødt hadde ment det, kunne de ha gått inn i forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Arbeiderpartiet, for det sikrer nemlig at elbilen skal vinne konkurransen framover.

Vi står nå, som jeg sa i mitt innlegg, foran en grønn industriell revolusjon i Norge, hvor det satses på batterifabrikker som skal levere batterier til nullutslippsbiler rundt omkring i verden. Vi står foran en gedigen satsing land og strand rundt som vil ha stor betydning for arbeidet med å kutte utslipp fra veitrafikken. Jeg registrerer at Rødt i stedet, med sitt forslag, ønsker å styrke den fossile bilindustrien framfor å støtte opp under den grønne industrielle revolusjonen som vi nå er vitne til i Norge. Mitt sluttpoeng fra i sted står seg ganske godt: Det vi sitter igjen med, er økte utslipp av klimagasser og færre grønne industriarbeidsplasser i Norge. Det er synd.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Bjørnar Moxnes (R) [14:16:20]: Nå har ikke Haltbrekken gjort hjemmeleksa si. Vi stemmer jo for forslaget som det henvises til, og så er det også sånn at vi i vårt alternative budsjett øker CO₂-avgiften, sånn at vi altså gjør det dyrere med de mest forurensende bilene.

Vårt hovedgrep for å styrke grønn industri er å sikre investeringer i milliardklassen for å få opp ny industri i landet vårt som er fornybar, miljøvennlig og skaper selselsetting og bosetting landet rundt. Og da er vårt forslag

å investere noe av oljeformuen i nettopp ny norsk industri innenlands. Det er bra hvis SV etter hvert kommer etter og støtter forslaget vårt. Det trengs nemlig mye kapital for å få opp ny industri, som ikke privat kapital nødvendigvis vil stille opp med for den typen formål.

Og så er vi heller ikke helt klasseblinde. Vi ser at det å gi så mye subsidier til de aller rikeste, som har de dyreste og største elbilene, også har en klassemessig side, som også SV kanskje burde tenke litt over.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Lars Haltbrekken (SV) [14:17:32]: Når vi nå skal bygge opp en grønn industri som støtter opp under arbeidet med å få kuttet utslipp av klimagasser, er det viktig at vi bidrar til å skape et marked for de varene som de produserer. Det er viktig at vi bidrar til å skape et marked for de batteriene som batterifabrikken på Sørlandet skal produsere.

Rødts forslag, som går på ensidig å øke avgiftene på elbiler og ikke øke avgiftene på de fossile bilene enda mer, motarbeider en sånn satsing. Jeg er glad for å høre at Rødt også vil stemme for SVs forslag, men de burde da ha trukket sitt eget forslag, som kun er for å øke utslipp av skadelige klimagasser og legge kjelker i veien for en industriell satsing på nullutslippsløsninger i Norge.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 8.

Dermed er dagens kart ferdigbehandla. Ber nokon om ordet før møtet vert heva? – Møtet er heva.

